

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN

”Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

*Ediție specială dedicată Simpozionului Județean
„EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ȘI ART TERAPIA”*

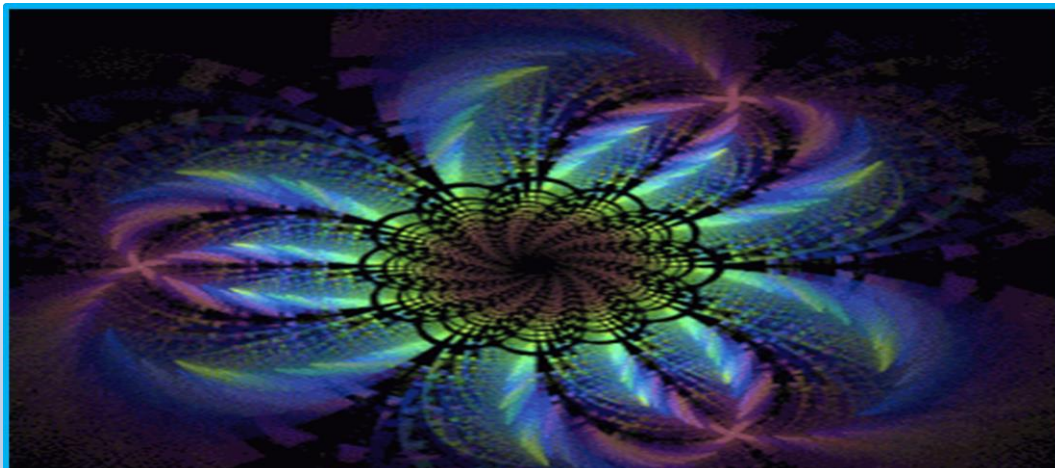
Ediție on-line

ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.34
Mai 2023

2023

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0347/407064

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN
propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Prof. Daniela Ramona VÎJĂ

Comitet științific:

Prof. Daniela Ramona VÎJĂ

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Daniela Ramona VÎJĂ

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Ionuț BOLOG

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Prof. metodist Corina ȘTEFAN

Prof. metodist Andra NEGRILĂ

Inf. Mariana POPA

Bibliotecar Rozalinda MÎRTÎCU

Ec. Adina CONSTANTIN

Secretar Loredana COMAN

Tehnoredactare computerizată

Inf. Mariana POPA

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

SECȚIUNEA I

**Eseu cu tema ART-TERAPIA la rang de
ARTĂ: Instrumente și metode de art-terapie
folosite într-o abordare modernă și
inovatoare pentru educația copiilor cu nevoi
speciale (principal) și a educației incluzive
(general)**

CARACTERISTICILE ACTIVITĂȚILOR ARTISTICO-PLASTICE LA COPIII CU C.E.S.

**Profesor învățământ preșcolar, Toma Elena-Claudia
Grădinița Specială Sfânta Elena Pitești**

Grădinița este perioada intermediară de ucenicie dintre familie și școală și are rol fundamental în educația copiilor; ea poate crea imaginea unei societăți libere în care copilul, având sentimentul de siguranță, găsește o lume pe măsura lui, o lume în care se poate manifesta liber în compania celor de-o seamă, în care cadrul didactic ia în serios întrebările și acțiunile lui.

Copiii cu cerințe educative speciale au și ei aceleași trebuințe bazale de creștere și dezvoltare ca toți copiii: au nevoie de afecțiune, de securitate, de mediul înconjurător stenic și experiențe stimulante, de apreciere și întărire pozitivă, de încredere în sine, de responsabilitate, de independență. Acești copii au în același timp și nevoi speciale individuale. Copiii cu deficiențe sunt la rândul lor diferiți din punct de vedere al abilităților, temperamentului, intereselor, chiar dacă prezintă același tip de deficiență.

La vârsta preșcolară, educația estetică constă în dezvoltarea la copii a percepției estetice, a gustului pentru frumos și a capacității de a înțelege frumosul, educarea sentimentelor estetice, formarea unor deprinderi și îndemânări tehnice la desen, pictură, exerciții grafice, stimularea posibilităților creatoare ale copiilor, dezvoltarea aptitudinilor artistice.

Activitățile artistico-plastice au o mare utilitate. Un copil deficient fizic nu se poate mișca liber, nu poate dansa, dar se poate bucura de trăirea intensă a muzicii, a poeziei, sau a picturii. Este o compensare care dă sens vieții, un simț al valorii. Terapia prin artă, una din terapiile deosebit de eficiente la copiii cu C.E.S. utilizează mijloace artistice ca tehnici psihoterapeutice nonverbale. „Art-terapia, spune Sora Lungu-Nicolae, prin mijloacele ei, prin sarcinile creatoare și interesante pe care le pune, dă copilului deficient mintal posibilitatea de a dobândi sentimentul propriei realizări, de a-și dezvolta aptitudinile, de a-și spori senzația de sănătate”.

Pentru copiii cu C.E.S. activitatea de pictură prezintă dificultăți mai accentuate decât la copiii normali, iar desenul spontan, propriu copiilor normali, nu se manifestă la deficienți decât în formele sale rudimentare.

Se știe că deficienții mintal prezintă un interes scăzut pentru activitățile care nu intră în stereotipul preocupărilor lor cotidiene sărace și înguste. Dacă ei prezintă un anumit interes pentru o activitate și reușesc s-o execute mai mult sau mai puțin concret, se întâmplă adesea să n-o mai poată realiza în continuare la același nivel de eficiență, deoarece o șablonizează prin stereotipizare. Acest fenomen se manifestă frecvent în activitățile de expresie plastic, unde eșecurile imediate și numeroase inhibă rapid eventualul interes și activism inițial. În condițiile în care nu sunt ajutați operativ să-și formeze așa zise „strategii adecvate” în activitatea plastic de pildă, în explorarea vizuală a modelului de desenat, în alegerea și utilizarea mijloacelor grafice de lucru, deficienții mintal se fixează rigid asupra modalităților puerile de a acționa și adesea nu reușesc să se desprindă de aceste modalități nici în clasele mari ale școlii speciale.

Eficiența activităților de expresie plastic depinde totodată de modelul în care se realizează proiectarea activităților respective, iar apoi desfășurarea acestora ținând cont de particularitățile psihice și individuale ale copiilor.

Proiectarea activităților de expresie plastic trebuie să răspundă unui complex de cerințe cum ar fi:

- planificarea corelată a obiectivelor operaționale în plan instructiv-cognitiv, educativ-formativ și practic-aplicativ, obiective care dobândesc o accentuată tentă corectiv-terapeutică;
- analiza resurselor de care se dispune în perspectiva realizării obiectivelor planificate, alegerea conținutului adecvat, luarea în considerare a gradului de pregătire a copiilor, stabilirea condițiilor materiale necesare desfășurării eficiente a activităților proiectate;
- elaborarea strategiei didactice, selectarea metodelor și procedeele de lucru adaptate particularităților copiilor cu C.E.S.;

- asigurarea atitudinii diferențiate față de copii, prin îmbinarea formelor colective și individuale de lucru, prin adaptarea conținutului;
- dotarea adecvată cu material didactic ilustrativ și cu mijloace tehnice necesare, precum și asigurarea condițiilor de igienă;
- asigurarea permanentă a controlului și autocontrolului pe parcursul desfășurării activității și alegerea justă a instrumentelor de evaluare a rezultatelor obținute.

Educația artistico-plastică este o deschidere a conștiinței copiilor spre estetic și artistic și în cadrul ei se dezvoltă și componentele sensibilității: sensibilitate spirituală, acuitatea vizuală și capacitatea de adaptare la nou. Privit din acest unghi de vedere, desenul își aduce o importantă contribuție la dezvoltarea personalității copiilor. Marele psiholog elvețian Piaget, cercetând desenul infantil, afirma că “acesta se aseamănă cu jocul simbolic și că desenul. Ca limbajul grafic al copilului, este mijloc de luare în stăpânire a lumii exterioare la care el trebuie să se adapteze și totodată un mijloc de armonizare a acestei lumi exterioare cu lumea sa proprie, interioară.”

Expresia grafică și plastic din grădinița specială pornește de la cele mai elementare noțiuni de limbaj plastic, în vederea formării unor priceperi și deprinderi de a utiliza materialele și tehnicile de lucru, care vor deveni un suport material și spiritual în munca copiilor.

Desenele deficientului mintal cu grad sever sau accentuat nu respect niciun principiu copozițional logic. Ritmul, echilibrele, contrastele, armonia, măsura sunt inaccesibile gândirii lui. Compozițiile lor sunt lipsite de originalitate, de expresivitate, de claritate, de forță, de armonie, de mesaj sau de unicitate. O altă particularitate este automatismul, persistența unor forme sau aspect indiferent de tema plastică ori de subiect.

Compoziția unui deficient mintal mediu are o structură, un centru de interes, o țesătură de relații între forme. Este destul de unitară, răspunde cerințelor temei plastic și subiectului dat și are o oarecare expresivitate.

Un alt element care evidențiază accentuate particularități ale copilului cu C.E.S. este culoarea. Acoperind formele sau neținând uneori seama de ele, culorile sunt așezate doar ca un “joc” pentru plăcerea efectelor subiectiv-afective trăite de ei. Prin culoare acesta exprimă, se descoperă și se descarcă psihic. În urma instruirii verbale, copilul deficient psihic poate selecționa din bagajul său de cunoștințe plastic pe acelea care-l pot ajuta să rezolve problema de temă plastic.

Copiii cu C.E.S. nu vor fi niciodată creatori de valori artistice, ci doar făuritori de obiecte cu oarecare valoare estetică.

Dacă în timpul activităților de expresie plastic copiii pictează pomul de Crăciun ascultând colinde, peisaj de primăvară pe muzică de Vivaldi, sau alte teme pe muzică potrivită este imposibil să nu încolțească sămânța de frumos în sufletele celor mici.

Fiecare dintre noi contribuim cu talentul nostru, cu munca și dăruirea noastră la cultivarea frumosului. Nouă ne revine sarcina să apărăm un tezaur plastic cu specific românesc, să-l facem cunoscut tuturor.

Bibliografie;

Lungu-Nicolae Sora- Psihoterapia deficientului mintal-Revista de psihologie nr.3/1973

Șchiopu Ursula-Cunoașterea copilului preșcolar-Catedra-București 1992

x x x Programa instructiv-educativă pentru grădinițe speciale, București, 1993

AFIȘUL

**Prof. Sandu Adela Elena,
C.S.E.I. Alexandria, Teleorman**

Metoda AFIȘULUI am experimentat-o în mobilitatea KA1- TRAINING SPECIFIC THROUGH AND WITH ART for Special Teachers in Inclusive Understanding din Santorini, Grecia, august 2021.

Afișul este unul dintre cele mai vechi exemple de mijloace de promovare a unui produs sau a unui serviciu, însă poate fi folosit și de către organizații care nu au ca obiectiv profitul comercial, pentru a crea campanii.

Mesajul publicitar este imprimat pe o suprafață (hârtie, pânză etc.) și este afișat în locuri vizibile, în funcție de scopul pentru care a fost creat. Poate avea diverse dimensiuni, iar conceptul care stă la baza realizării sale poate fi unul simplu, direct sau unul creativ, criptat ori cu efecte vizuale spectaculoase.

Prin urmare, atunci când dorim să concepem unui afiș, trebuie să luăm în considerare o serie de factori:

- Segmentarea publicului
- Conceptul
- Copy-right-ul
- Grafica
- Calitatea imprimării
- Suportul și plasarea afișului.

Principalele avantaje ale acestei metode de promovare sunt:

- afișele sunt vizualizate de un număr mare de persoane, fără a putea fi evitate, așa cum se întâmplă adesea în cazul publicității digitale, care poate fi blocată;
- poate fi personalizată- o campanie publicitară care utilizează afișele va fi creată după parametri concreți: public țintă, poziționare, individualizarea mesajului etc.;
- publicul are o percepție pozitivă asupra promovării out-of-home: mai bine de 80% dintre persoane consideră acest mod de publicitate ca fiind de încredere și informativ;
- afișele publicitare sunt eficiente în influențarea comportamentului consumatorilor: au o rată de succes ridicată în ceea ce privește răspunsul acestora la îndemnul de a cumpăra sau de a accesa un brand;
- raportul cost-beneficii este foarte avantajos: afișele îți asigură expunere îndelungată și sunt privite de un număr mare de persoane, la prețuri relativ mici;
- atunci când realizate în mod inteligent, pot contribui la îmbunătățirea aspectului unui spațiu public, iar oamenii apreciază acest efect;
- dat fiind că tot mai multe persoane încearcă să scurteze timpul petrecut în mediul online, publicitatea stradală are șanse mai mari de a-și atinge scopul.

În cadrul demersului didactic, această metodă poate fi folosită mai ales în orele de consiliere dar și în cele de comunicare, științe etc., mai ales în etapa de consolidare/feedback.

Personal, am folosit această metodă la activitatea destinată abilităților de comunicare și limbaj în care am avut ca temă ANOTIMPUL TOAMNA. Copiii și-au expus prin artă cunoștințele despre acest anotimp dar și calitățile artistice și propriile trăiri.

Bibliografie:
www.pentamedia.ro

UTILIZAREA ART-TERAPIEI ÎN PROCESUL EDUCATIV

Sandu Costel Octavian
Școala Gimnazială Băbăița, Teleorman

Art-terapia este un domeniu care se bazează pe disciplinele artei și psihologiei, „obiectivul ei principal fiind utilizarea creativității în vindecarea și îmbunătățirea vieții; art-terapia este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți auto-înțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională”. Art-terapia, prin tehnicile și metodele folosite, aduce un aport considerabil la dezvoltarea capacităților de exprimare verbală și non-verbală a dorințelor, trăirilor, sentimentelor, crește nivelul stimei de sine și a încrederii în forțele proprii, reduce blocajele emoționale. Totodată, contribuie la soluționarea problemelor și conflictelor intra și inter-personale, la dezvoltarea abilităților de autocunoaștere și autoacceptare, a valorilor morale și spirituale, la dezvoltării abilităților sociale și îmbunătățirii abilităților de învățare și a competențelor școlare.

Art-terapia în sprijinul copiilor cu CES - art terapia poate ajuta un copil cu nevoi speciale să rezolve probleme care sunt tulburătoare pentru dezvoltarea sa, probleme de ordin fizic, emoțional, mintal, comportamental; s-a demonstrat că practicarea oricărei forme de artă duce la creșterea abilităților motorii, la o concentrare îmbunătățită și la o dispoziție mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<http://www.specialedresource.com>). Scopul acesteia este de a facilita schimbări pozitive în comportamentele, gândurile și sentimentele unui copil și pot fi realizate în mai multe moduri. În activitățile de art-terapie desfășurate cu copiii cu cerințe educative speciale, obiectivele care trebuie atinse sunt diverse și vizează: integrarea și reglarea senzorială; redarea emoțiilor, exprimarea de sine; rezolvarea deficiențelor motorii, abilităților grafice; rezolvarea deficiențelor în relațiile sociale; pauza productivă; coordonarea oculo-motorie; reducerea/eliminarea stării de anxietate; dezvoltarea capacității cognitive.

Art-terapia pentru copilul cu dizabilități înseamnă mai mult decât umplerea timpului liber; dezvoltarea dexterității manuale sau a învăța să împărtășească, plăcerea, bucuria, eliberarea tensiunii prin desfășurarea de activități senzorial-manipulative și motorii-kinestezice se numără printre beneficiile active. Acești copii au mai multă nevoie de ajutor din partea adultului, însă nu neapărat pentru a li se spune ce să facă sau cum să facă, ci pentru a fi înțeleși și ajutați să-și articuleze eforturile creative unice. Poate necesita mai multă energie pentru a înțelege un copil care este atât de diferit și poate necesita mai multă imaginație pentru a găsi o modalitate prin care acel copil să aibă independență și definiție personală în și prin artă, totodată poate necesita multă răbdare și mult timp pentru ca învățarea să înceapă să se arate. Artă poate oferi copilului o modalitate emoționantă, stimulativă și plăcută de a se bucura și a explora lumea senzorială, îi

oferă copilului o modalitate de a fi responsabil, de a stăpâni orice instrumente sau de a savura plăcerea abilităților dobândite prin practică. Artă îi oferă copilului o modalitate de a se elibera de tensiunea corporală sau de a exprima simbolic sau verbal sentimente puternice, oferă o modalitate de a se organiza în activitatea de productivitate, de a se descoperi și a se defini prin alegeri, decizii și creații autentice care sunt în mod unic ale lor. Totodată le oferă copiilor cu dizabilități o modalitate de a crea produse de care pot fi mândri, pe care le pot oferi altora și prin care pot contribui la adevărată frumusețe a lumii.

BIBLIOGRAFIE:

- Drugaș, I. (2010). 101 aplicații art-terapeutice în consilierea copiilor. Oradea: Primus.
- D'Amico, M, Lalonde, C. (2017). „The Effectiveness of Art Therapy for Teaching Social Skills to Children with Autism Spectrum Disorder”. Art Therapy. 34, 176-182. Citit de la: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07421656.2017.1384678>.
- Eftimie, C.G. (2017). Art-terapia în educația și recuperarea copilului. București: Smart Publishing.
- Malchiodi, C.A. (2012). Handbook of Art Therapy (second edition). New York: Guilford Press.
- Mercea Ilieș, A. (2013). Terapia prin arte ca metodă de recuperare a adulților cu dizabilități intelectuale, articol publicat în Cartea albă a psihopedagogiei speciale, Departamentul de Psihopedagogie Specială, coord. Roșan, A., Cluj-Napoca;
- Rubin, J.A. (2005). Child Art Therapy (25th Anniversary Edition). New Jersey: John Wiley&Sons.
- <http://cursuriautism.ro/terapia-prin-artă-in-autism>.

ART TERAPIA ÎN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE

Prof. Călin Alexandra
Liceul Teoretic Marin Preda, București

Art-terapia mai este denumită și terapie expresivă, fiind strâns legată de psihologia artei și încurajează autocunoașterea și creșterea emoțională; este un proces constituit din două părți: creație și interpretare. Terapia prin arte expresive este o terapie multimodală integrativă ce pune accentul pe aspectele de vindecare ale procesului creativ. Mișcarea, desenul, pictura, sculptura, muzica, scrisul, sunetul și improvizarea sunt folosite într-un cadru de susținere, centrat pe copil, în care acesta își poate trăi și exprima sentimentele. Profesorii care folosesc artele expresive sunt conștienți că, implicând mintea, corpul și emoțiile, aduc în prim plan atât capacitățile intuitive, imaginative, cât și pe cele logice. Din moment ce stările emoționale sunt rareori logice, utilizarea imageriei și a modalităților nonverbale permite participantului o cale alternativă pentru auto-explorare și comunicare. Această abordare se pretează lucrului cu copiii cu cerințe educative speciale. Ei se bazează mai mult pe modurile vizual-spațiale de gândire, decât pe modurile verbal-analitice.

Art-terapia – îl ajută pe copil

- să se înțeleagă pe sine,
- să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate,
- să dezvolte abilități de comunicare
- să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții.

Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar

putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvoltă trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile.

Unul din punctele forte ale tehnicilor de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copil, orice exercițiu devine o joacă. El îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort considerabil. Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner. Ele sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare. Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximale dezvoltări”.

În concluzie, printre beneficiile art-terapiei se numără

- descoperirea propriilor capacități, a potențialului de schimbare/dezvoltare armonioasă,
- capacitatea de a se exprima liber,
- dezvoltarea creativității,
- satisfacția unui lucru făcut cu propriile forțe,
- încrederea în sine,
- sentimentul împlinirii,
- acceptarea de sine,
- descărcarea tensiunilor,
- cunoașterea și învățarea unei game de abilități comportamentale necesare integrării în diferite grupuri sociale.

Astfel, atunci când copiii sau chiar adulții au dificultăți sau nevoi care le îngreunează accesul la mediul înconjurător și relațiile cu acest mediu, este foarte important să li se acorde ajutor de specialitate pentru a obține deprinderi și abilități în acest sens.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

Bibliografie

1. Bunt, L. (1994). Music Therapy: An Art Beyond Words, Ed. Rutledge, London and New York.
2. Preda, V. (2003). Terapii prin mediere artistică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
3. Suport de curs: Terapie ocupațională și reabilitare psihosocială OO Somato – organizație activă în domeniul Sănătății Mintale.

EFECTUL VINDECĂTOR AL ARTEI

Prof. înv. primar Chircu Loredana
Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Alexandria

Art-terapia este o metodă de psihoterapie în care sunt utilizate diferite forme de artă cu scopul de a oferi suport emoțional, de a debloca creativitatea și a favoriza dezvoltarea personală. **Studiile au demonstrat că acest tip de terapie (cunoscută și sub numele de *terapie expresivă*) are un efectiv benefic asupra sănătății fizice și mintale.**

Art-terapia stimulează și eliberează forțele, mecanismele biologice și inconștiente ale auto-vindecării omului, mereu în legătură cu mediul ce îl înconjoară. În centrul acesteia stă capacitatea ființei umane de a cunoaște și recunoaște limitările rațiunii, partea valoroasă și adevărată a acțiunii, precum și viața, în forma

ei întreagă de aici și acum. Acest întreg înseamnă să fii sănătos, iar sănătatea se traduce prin exprimarea liberă a creativității, dar și extinderea libertății prin creativitate spontană.

Astfel, persoana este mai aproape de sine, în drumul său spre găsirea propriilor răspunsuri.

În ședința de Art-terapie se lucrează cu sentimente ce ne readuc către propria esență: teamă, supărare, bucurie, furie, indiferență, durere. Învățăm așadar limbajul imaginilor, de la cel interior la cel material, limbaj ce are o multitudine de posibilități de exprimare: sculptură, modelaj, desen, grafică, picture cu toate materialele ei, imagine video, scris, fotografie, viața în natură, sunet.

Jung reda adesea faptul că odată ce imaginea precede cuvântul, putem evoca, prin imagini, aspecte necunoscute ale psihicului și le putem aduce în lumina conștiinței, rezultând înțelegerea, și, deseori, vindecarea.

O altă abordare a art-terapiei poate fi privită ca o utilitate specială pentru copiii cu întârzieri în dezvoltare și/sau tulburări emoționale. Sunt combinate astfel tehnicile tradiționale ale art-terapiei cu principiile de modificare a comportamentului, implicându-se astfel educația în cadrul procesului terapeutic. Arta facilitează achiziționarea ideilor noi și învățarea. Pentru copiii cu dificultăți de învățare, informațiile noi sunt deseori pierdute sau încălcite în dezorganizarea la nivel mintal, dar toate acestea pot fi recuperate și reproduse vizual cu ajutorul actului creator.

Atât pentru adulți, cât și pentru copii, cu sau fără întârzieri în dezvoltare, Art-terapia poate fi utilizată cu rezultate uimitoare pentru:

- ✓ exteriorizarea sentimentelor
- ✓ dezvoltarea capacității de a face față stresului
- ✓ diminuarea stresului și a fobiilor
- ✓ tehnică de relaxare
- ✓ scăderea în intensitate a anxietății în administrarea emoțiilor
- ✓ diminuarea tentinței și a comportamentului de evitare, fugă
- ✓ creșterea autonomiei
- ✓ dezvoltarea capacității de simbolizare
- ✓ rezolvare de probleme prin creșterea generării soluțiilor și alegerilor comportamentale
- ✓ dezvoltarea discriminării senzoriale și formarea imaginii perceptive
- ✓ dezvoltare cognitivă și a limbajului expresiv.

Art-terapia este benefică și în stadiul senzoriomotor (pentru copiii cu vârste între 0-2 ani) prin activități de explorare și manipulare cu ajutorul corpului a diverselor materiale, prin jocul cu apa, lutul, nisipul sau a diverselor materiale textile. Acțiunea fiind una plăcută, interesul pentru felul în care se mișcă sau se simte materialul este unul crescut și favorizează ajungerea la un răspuns către mediu cu plăcere senzorială, iar arta devine mijloc de motivare, aspect esențial și în terapia copiilor cu tulburări din spectru autist.

Terapia prin Artă îi învață pe copiii cu autism: să-și exploreze emoțiile într-o situație structurată, să comunice prin simboluri ceea ce nu pot exprima verbal, să-și pună ordine în gânduri, să se concentreze mai bine, să-și dezvolte abilitățile motorii fine într-o manieră distractivă, să-și dezvolte imaginația și creativitatea.

ACTIVITĂȚILE DE TERAPIE OCUPAȚIONALĂ LA ELEVII CU DEFICIENȚE MINTALE

Profesor-educator, Mioara Angearu
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

Consider că, în cadrul Tereapiei educaționale complexe și integrate, dobândirea autonomiei personale la elevii cu deficiențe mintale și asociate este baza dezvoltării, de la care plecăm și pe care putem construi, modela, educa, recupera. Aceasta s-ar putea realiza durabil prin intervenție personalizată la Terapia ocupațională cu activități practice și jocuri de rol „De-a bucătarul!”, „De-a polițistul!”, „Baia săptămânală/păpușii!”, „Parada modei.”, „Servim masa!”, „Avem musafiri!”, „Mergem la picnic!”, „Jocul meseriilor.”..., în cadrul cărora copiii învață să mănuiască instrumente specifice, învață să se spele, să se îmbrace și să se încălțe, să prepare diverse produse alimentare, estetice și utile și se obișnuiesc cu ordinea activităților în programul zilnic.

Prin intrvenția personalizată la Terapia ocupațională, elevii cu deficiențe mintale și asociate își formează:

- abilitățile zilnice de viață,
- deprinderi psihomotorii prin: - coordonarea diverselor părți ale corpului
- coordonarea bimanuală și segmentară,
- exersarea motricității fine, zilnic prin realizarea unor produse utile și estetice, pe care le pot folosi sau valorifica, ceea ce crează satisfacție și duce la creșterea încrederii în sine,

- deprinderi cognitive prin: -menținerea atenției concentrate, fiind motivați de respectarea ordinii operațiilor în obținerea produsului final,
- exersarea memoriei prin recunoașterea instrumentelor, obiectelor folosite
- stimularea limbajului prin recunoașterea materialelor necesare în clasă sau în grădină, parc, livadă... și propunerea unor produse pentru orele următoare, sau avem materialele următoare și ținând cont de culorile naturale, textură..., ce ați realiza?, despre care să argumenteze de ce îi place, la ce folosește, dar dacă te-ai afla în pădure, deșert..., ce-ai face, cu ce, ...?

Terapia ocupațională se constituie într-o disciplină complexă, o activitate vitală ce valorifică informații interdisciplinare cu scopul de a- i restabili, susține și spori performanța, de a ușura învățarea acelor abilități și funcții esențiale pentru adaptare și productivitate, de a diminua sau corecta aspecte patologice și

de a promova starea de sănătate mintală. Persoana beneficiază de servicii care urmăresc creșterea sentimentului propriei valori, dezvoltarea personalității și o conducere la o sumă a calităților de adaptare la mediu. Terapia ocupațională propune activități specifice atât pentru copiii cu cerințe educative speciale cât și pentru adulții aflați implicați în forme diferite a activităților terapeutice.

Cuvinte cheie: terapie educațională complexă și integrată, promovarea sănătății mintale, deprinderi adaptative

Intervenția personalizată prin experimente, demonstrații și jocuri de-a..., pe perioadă de timp limitată (3 luni), la Terapie ocupațională are ca efect:

- scăderea deficitelor pe plan social, relațional
- creșterea gradului de autonomie personală, comunicare, socializare.

Prin intervenția personalizată la Terapie ocupațională, se oferă:

- terapie și educație de calitate, cu rezultate observabile în dobândirea autonomiei personale,
- creșterea încrederii în sine prin oferirea feed-back-ului imediat pentru realizarea unor produse estetice și utile pe care le pot folosi sau valorifica, elevilor care aud, văd și execută în același timp.

În cadrul programului de Terapie educațională complexă și integrată, la clasele de învățământ preșcolar și primar împletim jocul cu arta. Jocul este o activitate, ocupație, manifestare și arta este un mod de exprimare, trăire, realizare, relaxare, compensare și recuperare prin desen, pictură, sculptură.

Jocul în copilărie este activitatea de bază a copilului, prezent sub toate formele și aspectele, dar în terapia ocupațională este o metodă prin care realizăm diverse produse estetice și utile; ne jucăm de-a..., mergem la pădure, plantăm, facem curat în curtea școlii, facem prăjituri, modelăm plastilină, lut și aluat, înșirăm mărgelile, împletim sfoară, paie și pănușe, cântăm și petrecem frumos timpul împreună, învățăm meseriile, instrumentele necesare, de ce este așa și nu altfel, cum este corect, tu cum ai face, care-ți place și să argumentăm, acceptăm punctele de vedere ale colegilor și profesorului, participăm cu plăcere și interes la activitate.

Organizăm activitățile de terapie ocupațională cu respectarea programelor, în funcție de potențialul psihoindividual al elevilor, cu diferențiere și individualizare, cu etapele de lucru expuse în clasă, cu diverse sarcini de la simplu la complex dar mai ales pentru stimularea și implicarea elevilor în a-și realiza propria lucrare, sarcină, pentru a li se demonstra că pot lucra frumos, că sunt la fel de buni ca ceilalți, că data viitoare va fi mult mai bine, că noi avem încredere în ei, și ce au realizat ei este frumos, să-i încurajăm și să-i valorizăm pe elevii noștri.

Este o posibilitate de învățare, de dezvoltare, de socializare, de relaționare și de responsabilizare a elevului, activitate pe care împreună cu părinții copilul să o continue acasă sub diverse forme sau roluri acordate. Aici avem deja comunicare, colaborare, conlucrare extrem de importantă cu familia și echipa pluridisciplinară, care sunt esențiale în reușita integrării și școlarizării copilului cu deficiențe mintale severe. Altfel spus, aducem la școală activitățile cotidiene și ducem acasă activitățile școlare.

Terapia ocupațională are la bază concepția după care activitatea voluntară sau altfel spus, ocupația cu componentele sale interpersonale și de mediu, poate fi utilizată eficient pentru împiedicarea apariției sau ameliorarea disfuncțiilor organismului uman, contribuind, în acest fel, la creșterea adaptării individului în societate.

Conform Asociației Americane de Terapie Ocupațională, terapia ocupațională este „arta și știința de a dirija modul de răspuns al omului față de activitatea selecționată, destinată să promoveze și să mențină sănătatea, să împiedice evoluția spre infirmitate, să evalueze comportamentul și să trateze sau să antreneze subiectul cu disfuncții fizice sau sociale.”

-pe plan mondial este, încă larg răspândită, o altă definiție. „Terapia ocupațională este arta și știința de a dirija participarea omului spre îndeplinirea anumitor sarcini, cu scopul de a-i restabili, susține și spori performanța, de a ușura învățarea acelor abilități și funcții esențiale pentru adaptare și productivitate, de a diminua, sau corecta aspectele patologice și de a promova starea de sănătate mintală.

Elementele comune legate de terapia ocupațională sunt:

1. utilizarea ocupației sau a activității voluntare poate influența starea de sănătate a individului;

2. indivizii posedă capacitatea lor de adaptare și funcționare normală și trebuie priviți în relație cu mediul în care trăiesc, iar acțiunea terapeutică ce li se adresează trebuie să ia în considerare factorii sociali, psihologici și fizici;

3. relațiile interpersonale reprezintă un factor important al procesului de terapie ocupațională;

4. activitatea de terapie ocupațională constituie un sprijin pentru alte tipuri de acțiuni recuperatorii și trebuie desfășurată în cooperare cu alte categorii de specialiști, în echipe interdisciplinare, pentru a se putea asigura efectul maxim al unui program complex de terapie.

Ocupația reprezintă deci activitatea dominantă a ființei umane, ce include comportamente serioase și productive, dar și comportamente ludice, creatoare sau festive. Este rezultatul proceselor evolutive culminând cu trebuința biologică și socială pentru activitatea ludică și productivă.

Jocul îndeplinește printre altele funcția de pregătire a copilului pentru viața adultă, în cadrul unor diversități de grupuri sociale. Aceasta deoarece, sistemul de valori, obiceiurile, tradițiile și modalitățile de interacțiune interpersonale, se reflectă în caracteristicile jocului unui copil, dintr-o cultură sau alta.

Bibliografie:

Alois Gherguț, Sinteze de Psihopedagogie Specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, Editia a III-a, Iași, Polirom 2013

Constantin Cucoș(coord.), Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Editia a III-a, Iași Polirom 2009

Doru Vlad Popovici, Terapie ocupațională pentru persoane cu deficiențe, Constanța, Editura Muntenia,

ART-TERAPIA ÎN EDUCAȚIA ȘI RECUPERAREA COPILULUI

Prof. Alina Tatu
CSEI Alexandria

”Logica te duce între punctele A și B. Imaginația te duce unde vrei tu.” Albert Einstein

UTILITATEA ARTEI CA TERAPIE – CEEA CE NU POȚI EXPRIMA ÎN CUVINTE SE POATE EXPRIMA PRIN CULORI

Terapia prin artă este utilă (benefică) deoarece îți dă senzația de libertate, îți oferă posibilitatea de a te exprima – nu pot exprima în cuvinte tristețea, dar o pot exprima în culori.

Elevii nonverbal pot desena ceea ce nu pot exprima în cuvinte și pot deveni mai comunicativi. În cazul elevilor cu **ADHD** totul trebuie structurat; mângăierea dă senzație de liniște, calm, arta fiind legată de meditație. În cazul elevilor cu **TSA** sunt recomandate activitățile senzoriale: modelaj în plastilină, lut, sculptură; fiind vizuali, arta este foarte importantă pentru ei. Lucrurile din mediul înconjurător pot însemna altceva pentru fiecare dintre noi în funcție de ceea ce ni se întâmplă / auzim / vedem în legătură cu acele lucruri. Astfel, părinții pot fi îndrumați să găsească soluții la problemele pe care le întâmpină copilul lor prin intermediul mediului înconjurător. Copiii folosesc la școală culorile pentru a reda ceea ce nu pot exprima în cuvinte. Astfel, profesorul poate da părinților răspunsuri vis-a-vis de ceea ce este important în viața copilului lor, ce-l neliniștește, ce îi place.

Prin Art-terapie reușim să: rezolvăm conflictele emoționale, stimulăm conștiința de sine, gestionăm comportamentul și dependențele, reducem anxietatea, sporim stima de sine.

ADHD ȘI ART-TERAPIA ADHD se caracterizează prin comportament impulsiv, neatenție și hiperactivitate. Persoanele cu ADHD experimentează adesea emoții intense, schimbări în comportament și au stima de sine scăzută. Există 3 subtipuri de ADHD:

- predominant hiperactiv-impulsiv
- predominant neatent

- combinat hiperactiv-impulsiv cu neatenția.

Art-terapia în acest caz este folosită deoarece:

- poate ajuta la învățarea de a face față deciziei impulsivității, a secvențializării, a flexibilității aptitudinilor sociale și poate contribui la creșterea stimei de sine;
- oferă o experiență bogată care poate ajuta copilul să se simtă mai încrezător și controlat; arta îl poate ajuta pe copil să se concentreze asupra sarcinii de îndeplinit și să înțeleagă mai bine următorii pași logici;
- pe măsură ce comportamentul copilului se îmbunătățește, copilul poate primi feedback pozitiv de la educatori, consilieri și părinți. De-a lungul timpului, acest lucru poate avea un efect semnificativ asupra stimei de sine a copilului.

SINDROMUL DOWN ȘI ART-TERAPIA

Art-terapia îmbunătățește în cazul elevilor cu sindrom Down:

- expresia personală
- abilitățile sociale
- stima de sine
- dezvoltarea cognitivă

AUTISMUL ȘI ART- TERAPIA

Simptomele autismului includ comportamente repetitive sau compulsive, tulburări sociale, probleme cu comunicarea și probleme de prelucrare a informațiilor senzoriale (cum ar fi hipersensibilitatea la sunete, miros). Art- terapia este utilă pentru:

- arta oferă posibilitatea celor care au probleme în exprimarea verbală de a se exprima direct, fără cuvinte. În autism exprimarea verbală și limbajul prezintă deseori o dificultate;
- exprimarea sentimentelor și a ideilor prin imagini este foarte normală pentru persoanele cu autism deoarece ele sunt vizuale;
- activitățile în natură sunt agreate de către majoritatea copiilor, autiști sau nu; în timpul acestor activități se pot aborda mai ușor textura , mirosul și sunetele .

Platon spunea că educația este,, *calea regală menită să dea trupului și sufletului fiecăruia întreaga perfecțiune de care sunt capabile.*”

Descoperirea întregii perfecțiuni a individualității umane trebuie să fie un ideal și o aspirație pentru toți factorii implicați în educația copilului; un reper important în concentrarea eforturilor cadrelor didactice în găsirea celor mai potrivite metode și mijloace de facilitare și realizare a unor progrese spre perfecțiunea de care este capabil un copil, într-un anumit domeniu (Crețu, V., 2006, p. 109).

În virtutea acestui ideal, propun *Art-terapia*, ca activitate, ca terapie, ca modalitate de educație, care urmărește să-i cultive copilului interesul pentru artă, pentru culoare, pentru procesul de creație, asigurând o stare de bine, de relaxare, de satisfacție, sondând potențialitățile lui nebănuite. Prin art-terapie se realizează o intervenție colectivă terapeutică și compensatorie, care vizează dezvoltarea capacităților cognitive, afective și volitive.

Activitatea de art-terapie cultivă sensibilitatea copiilor, le formează și le consolidează deprinderile de coordonare psihomotrice, le armonizează mișcările, îi ajută să își exprime sentimentele, le dezvoltă personalitatea, îi face mai deschiși spre lume, mai fericiți.

ART-TERAPIA ȘI TERAPIA OCUPAȚIONALĂ

Prof. consilier școlar Florentina CATALAN
C.J.R.A.E., Teleorman

Motto: „Toate artele contribuie la cea mai mare dintre toate: arta de a trăi”
(B. Brecht)

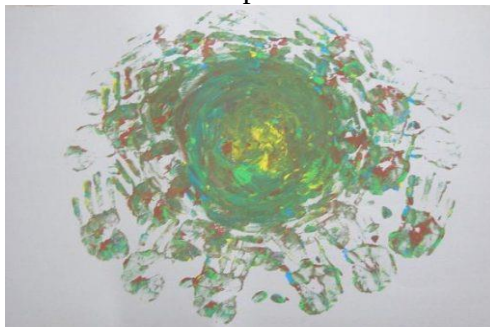
Deseori cele două profesii și domenii sunt confundate de către publicul larg. Acest lucru este inevitabil datorită următoarelor motive:

- ✓ cele două istorii, cea a art-terapiei și cea a terapiei ocupaționale sunt strâns legate, cel puțin în ceea ce privește manifestarea celor două în afara României. Astfel, până spre mijlocul anilor '80, art-terapeuții lucrau în departamente de terapie ocupațională și își ofereau serviciile ca parte integrată în cadrul serviciilor acestor departamente.
- ✓ cel de-al doilea aspect a existat și există și în România – și mă refer aici la folosirea artei de către terapeuții ocupaționali ca o modalitate terapeutică în cadrul programelor de sănătate mentală.

Putem enumera aici de la utilizarea tehnicilor proiective ca ajutor în stabilirea unui diagnostic la utilizarea artei pentru a facilita autoconștientizarea, dezvoltarea personală și comunicarea.

Atkinson și Wells (2000) identifica patru arii unde art-terapia și terapia ocupațională se diferențiază în mod clar: educația și pregătirea profesională, folosirea unui singur, respectiv mai multor medii de manifestare artistică, importanța atașată produsului obținut în cadrul procesului și directivitatea.

Educația și pregătirea profesională: putem vorbi doar de situația din afara României, până în prezent profesia de art-terapeut nefiind recunoscută în România. Astfel, în țările unde această profesie există de sine-stătătoare, un art-terapeut este de obicei absolventul unei facultăți, de multe ori de arte plastice, care urmează apoi un program formativ special în art-terapie. Pentru a deveni terapeut ocupațional, de cele mai multe ori este suficientă absolvirea liceului și a unor cursuri de specializare.

Folosirea mediului de manifestare artistică: în art-terapie se folosesc de obicei mijloace de exprimare vizuală: *pictura, desen, sculptura, modelaj*, iar art-terapeuții au deseori și alte activități artistice în afară de terapia propriu-zisă, fiind într-un permanent contact cu mediul artistic. În cazul terapeuților ocupaționali, metodele folosite sunt mai diverse, incluzând *jocurile de rol, muzica, scrierea, lucrul cu corpul* și puțini dintre aceștia sunt specializați în metodele pe care le folosesc.

Importanța atașată produsului obținut în cadrul procesului: pentru un art-terapeut, procesul și obiectul creat în proces sunt în interdependență și de o egală importanță. Pentru un terapeut ocupațional obiectivul principal este de a obține informații despre client privind modul cum interacționează și cum creează.

Directivitatea: în general, art-terapeuții nu oferă teme de lucru, lăsând aceasta la libera alegere a clientului, ca și alegerea materialelor cu care va lucra acesta.

PICTURA -O FORMĂ DE TERAPIE

Prof. Hagi Violeta Alina

Liceul Tehnologic „Anghel Saligny”, Roșiorii de Vede

„La cel mai adânc nivel, procesul creativ și procesul de vindecare vin din aceeași sursă. Când ești artist, ești și un vindecător”. (Rachel Naomi Remen, medic)

Se pare că pictura cucerește din ce în ce mai multe persoane de toate vârstele ceea ce confirmă faptul că este o metodă foarte plăcută de relaxare. În timp ce pentru unele persoane reprezintă o metodă de a uita de lucrurile rele, de apreciere și de concentrare asupra binelui, pentru altele este singura metodă eficientă de vindecare.

Pictura poate fi o formă de terapie expresivă ce utilizează materiale de artă, cum ar fi vopsele, culori acrilice sau în ulei, pensule, acuarele, pentru exprimarea sentimentelor pentru care cuvintele sunt greu de găsit. Această terapie combină teoriile tradiționale și tehnici psihoterapeutice, cu o înțelegere a procesului creativ, mai ales proprietățile afective ale diferitelor materiale de pictură. Terapia prin pictură poate fi întâlnită în diverse clinici, precum și în studiouri de artă și ateliere de lucru care se concentrează pe dezvoltarea creativității.

Pictura are potențialul de a schimba vieți într-un mod profund. Când cuvintele nu sunt de ajuns, ne orientăm către imagini și simboluri pentru a ne spune poveștile, iar prin transmiterea poveștilor cu ajutorul artei, cu siguranță găsim o cale de recuperare, revenire emoțională și în cele din urmă, de transformare.

Pictura ca și terapie este o utilizare deliberată de a răspunde nevoilor psihologice și emoționale. Poate fi o metodă de tratarea a persoanelor care au suferit traume, depresie, boli cronice, abuz de substanțe. Scopul terapiei prin artă este la fel ca orice altă metodă psihoterapeutică: îmbunătățirea stării de sănătate mintală și emoțională și menținerea într-o formă cât mai bună.

Există numeroase definiții specifice terapiei prin pictură, însă cele mai multe dintre ele se încadrează în cele două principale. Prima implică o credință în puterea de vindecare prin procesul creativ. A doua definiție se bazează pe ideea că arta este un mijloc de comunicare simbolică. Această abordare, adesea menționată ca arta psihoterapiei, subliniază desene, picturi și alte expresii de artă care sunt de ajutor în probleme de comunicare,

emoții și conflicte. Cu alte cuvinte, ideea este că arta poate fi un proces de vindecare iar rezultatul final întotdeauna va fi unul benefic.

Așadar, pe lângă metodele tradiționale de tratare a diferitelor afecțiuni, mai există și altele extrem de plăcute și eficiente. Pictura este una dintre acestea și s-a dovedit a fi eficientă în majoritatea cazurilor la persoane de orice vârstă. Fie că este vorba de pictura în ulei, pictura pe sticlă sau alte tehnici, aceasta este cu siguranță un mod de relaxare pe placul multora.

Cum și de ce funcționează art-terapia:

– **este senzorială, non-verbală.** Art-terapia nu forțează dialogul, ci încurajează exprimarea cu care copilul se simte confortabil. Treptat, pe măsură ce relația terapeutică se tot dezvoltă, cuvintele vor însoți exprimarea artistică.

– **oferă indicii despre gradul de dezvoltare a copilului.** Art-terapia, în special desenele, oferă informații valoroase despre nivelul de dezvoltare emoțională, cognitivă și senzorială a copiilor.

– **rol în auto-reglare.** Studiile arată faptul că anumite trăsături senzoriale declanșate de artă sunt eficiente în îmbunătățirea dispoziției, în calmarea corpului și minții, mai ales în cazul copiilor care au trecut prin experiențe traumatizante.

– **crearea de sens.** La fel ca terapia prin joc, art-terapia oferă oportunitatea exprimării simbolice. Pornind de la un desen, spre exemplu, copilul și terapeutul dezvoltă împreună narațiuni și povești. Exemplele, situațiile pe care le descrie copilul prin desenul său sunt foarte grăitoare și exprimarea lor îl va ajuta să se elibereze de experiențele traumatizante.

– **siguranța legăturii copil-terapeut.** În terapie, toate emoțiile sunt valide și validate; în cadrul ședințelor, copiii vor trăi experiența faptului că nu există „corect” sau „greșit”. Mai mult, interacțiunea copil-terapeut va contribui la dezvoltarea unui model de atașament sănătos, la o relație acordată, la acceptare necondiționată.

Surse articol:

- <https://www.medichub.ro/stiri/artisti-voluntari-decoreaza-sectia-de-neurologie-pediatrica-de-la-spitalul-de-psihiatrie-prof-dr-al-obregia-id-4739-cmsid-2>
- <https://www.verywellmind.com/what-is-art-therapy-2795755>
- <https://www.psychologytoday.com/us/blog/arts-and-health/201601/child-art-therapy-how-it-works>
- <https://chinaelg.cn/en/mental-health-services/art-therapy-when-words-are-not-enough/>
- <https://indianexpress.com/article/parenting/learning/art-therapy-for-kids-7129801/>
- <https://www.therapyroute.com/article/the-difference-between-a-child-psychologist-and-an-art-therapist-by-r-namdari>
- <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.584685/full>
- <https://adelphipsych.sg/art-therapy-with-children/>
- <https://www.stanfordchildrens.org/en/patient-family-resources/creative-arts/art-therapy>
- <https://positivepsychology.com/art-therapy/>

Elemente de meloterapie folosite în activitatea copiilor cu CES

Profesor: Iordache Ana Maria Carmen
Liceul Tehnologic „Virgil Madgearu”-Roșiorii de Vede

Programa de terapie educațională complexă și integrată destinată școlilor speciale acordă o importanță deosebită activităților de terapie ocupațională și psihoterapiei de expresie. Această categorie de activități cu efecte terapeutice deosebit de eficiente, se poate organiza în diferite categorii de instituții, centre de zi, cămine școală sau spital, precum și grădinițe speciale.

Muzica reprezintă arta de a exprima sentimente și idei cu ajutorul sunetelor combinate într-o manieră specifică. Ea se bazează pe câteva elemente specifice și anume: ritmul, armonia, melodia. Ritmul în muzică se referă la așezarea accentelor tonice într-o frază muzicală, în timp ce în versuri sau proză, el se referă la succesiunea silabelor accentuate și neaccentuate. Ritmul se rezumă în principal la caracteristicile mișcării. El prezintă rezonanțe diferite la o persoană sau alta, în funcție de vârstă, stare de sănătate, dispoziție sufletească, de moment sau nivel cultural. Armonia se referă la îmbinarea armonioasă a sunetelor și se bazează pe tehnica acordurilor. Ritmul și armonia sunt elemente esențiale ce compun un cântec. Melodia reprezintă o succesiune de sunete îmbinate după regulile ritmului și ale modulației pentru a alcătui o unitate cu sens expresiv.

În cadrul muzicoterapiei, educatorul trebuie să fie interesat de efectul muzicii în recuperarea personalității individului normal sau cu cerințe educative speciale.

La copiii cu CES, meloterapia este folosită, în special, în stabilirea unui alt tip de comunicare, diferit de cel verbal. Când se lucrează cu acești subiecți, contează mai puțin nivelul de dezvoltare al aptitudinilor muzicale pe care aceștia le posedă, deoarece în această situație, muzica nu este utilizată în terapie datorită calităților sale estetice. Principalul obiectiv al meloterapiei este acela de a stabili contactul cu acești copii și de a facilita comunicarea între ei și educatorul transformat în terapeut. Deci muzica se folosește în scopul recuperării pe cât mai mult posibil a personalității decompensate a acestei categorii de subiecți. Cercetările au demonstrat că, instrumentele de percuție, cum ar fi clopotele, tamburinele, țambalele, xilofonele facilitează comunicarea, mai ales în cazul copiilor cu handicap mintal mai sever sau al celor timizi și anxioși.

În cadrul unei asemenea activități desfășurate, spre exemplu, la Centrul de recuperare Folke Bernadotte din Suedia, se folosește cu succes asocierea dintre două instrumente, pianul și toba. Copilul este așezat comod într-un fotoliu și ascultă diverse melodii interpretate la pian de către meloterapeut. Acesta urmărește cu atenție reacțiile subiectului în scopul stabilirii frecvențelor preferate, înalte sau grave, cu ajutorul cărora va determina la subiect o avalanșă de reacții emoționale, cauzate de o vibrație afectivă autentică la muzica ascultată. Apoi, i se dă copilului o toabă și i se cere să bată ritmul melodiei ascultate. Astfel, copilul fixează ritmul și prin acțiunea sa asupra tobei își îmbunătățește performanțele în domeniul motricității. Aceasta reprezintă cheia unei adevărate terapii a succesului.

Pentru calmarea subiecților anxioși se folosește un instrument care emite sunete prelungi deosebit de armonioase. Rezultatele au demonstrat că prin folosirea ședințelor de meloterapie de acest tip s-a influențat benefic întregul psihic al subiecților. În instituțiile de învățământ din țara noastră, educatorii pot utiliza astfel de ședințe cu ajutorul unei înregistrări pe bandă magnetică.

La cei cu instabilitate emoțională, utilizarea muzicoterapiei, în viziunea lui S. Ionescu, determină: diminuarea tensiunilor, reducerea agresivității, îmbunătățirea cooperării în interiorul grupului, ameliorarea muncii în echipă.

Murphy a demonstrat că meloterapia îi ajută pe cei cu tulburări relaționale, deoarece favorizează participarea spontană la „activitățile de grup”.

Terapia prin muzică se poate realiza la nivel individual sau în grupuri. În grădinițele și în școlile speciale este bine să se grupeze copiii în funcție de performanțele de care sunt capabili în domeniul

muzicii și în funcție de nivelul retardului lor intelectual. Cu cei cu deficiențe mintale severe sau asociate este indicat să se lucreze în ședințe individuale.

Declanșarea procesului de meloterapie trebuie să înceapă cu evaluarea generală a fiecărui copil și în funcție de nevoile pe care le are fiecare în parte se vor selecta obiectivele adecvate ce urmează să fie atinse. Aceasta se face prin studierea dosarului copilului, prin informații dobândite de la familie și de la ceilalți membri ai corpului didactic și prin observarea și studierea atentă a preferințelor sale muzicale. Se pot folosi de asemenea diverse categorii de teste.

După diagnosticarea nivelului achizițiilor muzicale pe care le are un copil la un moment dat, se poate trece cu succes la elaborarea unor programe specifice recuperatorii, care constau într-o gamă largă de exerciții organizate pe domenii distincte de manifestare a aptitudinii muzicale.

Educarea ritmului se face prin următoarele tipuri de exerciții:

- aplaudarea sau baterea într-un instrument de percuție la un anumit cuvânt dintr-un cântec;
- baterea ritmică la auzul unor cuvinte din vocabularul activ al unui copil, de exemplu la auzul numelui unei flori, păsări, etc.
- redare ritmului dintr-o melodie bătând din palme.

În terapia educațională, limbajul muzical poate determina crearea unei motivații pozitive, facilitând o deschidere individuală sau colectivă către comunicare și performanțe școlare.

De-a lungul timpului, specialiștii din domeniul muzicologiei, psihologiei, pedagogiei, sociologiei au ajuns la concluzia că arta muzicală are atât menirea de a îmbogăți și armoniza viața psihică cât și de a contribui la desăvârșirea personalității, prin antrenarea în trăirile estetico artistice și în actul educațional al întregii ființe umane.

Procesul de educație muzicală este un proces complex, o activitate continuă, sistemică, unitară, începută în copilărie și continuată pe tot parcursul vieții. Cu cât se realizează mai de timpuriu, cu atât se beneficiază de mai multe avantaje oferite de ea. Ea nu este doar de divertisment, cum este uneori apreciată superficial, sau nu numai o cale de sensibilizare, ci educă și dezvoltă procese psiho-intelectuale, priceperi și deprinderi, gândire logică, atenție distributivă, memorie, spirit de ordine și disciplină, punctualitate etc. Muzica are sarcina de a satisface nevoia de frumos, resimțită constant la copii, ca o aspirație nobilă cu semnificații deosebite, declanșând trăiri afective de durată, puternice, capabile să le transforme conștiința cu privire la arta autentică.

O terapie educațională adecvată și sistematică favorizează priceperea, recunoașterea și reproducerea cu ușurință a jocurilor muzicale-exerciții, a jocurilor muzicale propriu-zise, a cântecelor sau a cântecelor de joc.

În centrul preocupărilor de dezvoltare intelectuală trebuie să stea gândirea, cea mai productivă dintre procesele psihice, deoarece prin intermediul ei copilul trece de la explorarea senzorială și motrică la interiorizarea percepției prin operații logice, și în acest mod se poate realiza înțelegerea creației muzicale. Gândirea logică a copiilor este strâns legată de sensibilitate, percepție, reprezentare și memorie. Totodată, gândirea se dezvoltă în condițiile în care muzica oferă un cadru cât mai plăcut și atrăgător activităților desfășurate. Mai mult ca orice stimul exterior, muzica trezește și întreține pe o durată mai mare atenția copiilor, determinând emoții profunde, trăiri interioare puternice sau create spontan. Atenția concentrată poate fi susținută timp îndelungat și datorită măiestriei pedagogice a educatorului.

Pe lângă considerațiile făcute în legătură cu evoluția proceselor psihice prin muzico-terapie, precizez că aceasta se manifestă cu o pondere deosebită și în dezvoltarea limbajului. O sincronizare perfectă se obține după ce educatorul realizează în prealabil seturi de exerciții eșalonate pe etape, vizând:

- reglarea echilibrului dintre inspir și expir, ținând seama că majoritatea copiilor, în special preșcolarii, vorbesc în inspir. Educatorul are sarcina de a urmări atent consolidarea unei vorbiri în expir;
- dezvoltarea auzului fonetic și muzical, prin emisii de vocale și silabe prezentate în diferite combinații sub formă de joc, pronunțate în expir;
- coordonarea dintre respirație – pronunție - mișcare.

Cercetările au evidențiat că acei copii care au activat un timp mai îndelungat într-o formație corală sau au evoluat ca soliști vocali sunt beneficiari a unei dicții clare, a unei vorbiri nuanțate și frazate corect, au figura mai expresivă.

Terapia educațională realizată prin muzică apelează la următoarele tipuri și forme de organizare și desfășurare a activităților muzicale: cântecul, jocuri muzicale, jocurile muzicale – exercițiu, jocurile cu text și cântec, audițiile muzicale .

Cântecul are impactul cel mai puternic asupra dezvoltării psihicului copilului. Jocul muzical este folosit cu precădere la copii de vârstă mică, pentru dezvoltarea simțului ritmic. Jocurile muzicale – exercițiu au scopul de a forma deprinderi elementare de percepere, recunoaștere și redare a calităților sunetului muzical. Jocurile cu text și cântec îmbină într-o structură unitară atât melodia cu textul, cât și mișcarea corespunzătoare conținutului literar, acesta din urmă fiind subordonat în exclusivitate textului. Audiția muzicală contribuie la formarea gustului artistic.

În cadrul activităților educațional – terapeutice de tip muzical, metodele de bază sunt: demonstrația, exercițiul, povestirea, conversația, explicația. Acestea se modelează după nivelul de dezvoltare mentală, capacitatea de învățare și adaptare socială, precum și după experiența personală în domeniul muzicii.

Demonstrația face apel la intuiția auditivă, intuiția vizuală și intuiția motrică. Această metodă este utilizată în mod continuu, atât în activitățile de predare cât și în cele de fixare și necesită executarea modelului de interpretare al educatorului.

Metoda explicației este cel mai adesea însoțită de demonstrație și exercițiu. Explicația se aplică dozat și include , pe de o parte conținutul ideatic al cântecelor și pe de altă parte, la respirație, emisie, dicție, nuanțe, sincronizări vocale și ritmice.

Problematizarea este metoda prin care educatorul îi implică verbal pe copii în situații necunoscute, situații ce sunt adesea în dezacord cu experiența acestora. Pentru ca învățarea să devină conștientă și activă, noutatea trebuie mai întâi înțeleasă, apoi fixată în memorie, ceea ce presupune un efort de voință.

Pregătirea metodică, experiența și măiestria didactică reprezintă doar câteva elemente prin care educatorul influențează în mod pozitiv conștientizarea și rezolvarea problemelor muzicale de către copii. El trebuie să dovedească o bună înțelegere a acestora și o rezolvare a lor în mod succesiv și gradat, pentru realizarea unei educații muzicale active, prin asimilări de deprinderi și cunoștințe muzicale corespunzătoare vârstei, să stăpânească metodele și procedeele de lucru cele mai adecvate, capabile să rezolve probleme de ritm, auz, memorie, voce. Contribuția educatorului la folosirea metodelor și procedeele în muzicoterapie este atât de importantă încât se poate afirma că valoarea acestora depinde de cel care le aplică.

Bibliografie:

Deuhurst Maddock Olivea, Terapia prin sunete, Ed. Teora 1998

Edgar Cayce, Muzicoterapia sau cum să ne vindecăm cu ajutorul muzicii, traducere de Nicolae Constantinescu, Ed. Proeditură și Tipografie, 2005

Luban-Plozza Boris, Iamandescu J.B., Dimensiunile psihologice ale muzicii. Introducere în muzicoterapie, Ed. Romartexim, București, 1977

UNDE, CUM ȘI DE CE FOLOSIM ART-TERAPIA?

Profesor Rusu Cristina Mădălina

CJRAE Teleorman

Recomandări pentru profesori și părinți

Metode și tehnicile de art-terapie pot fi folosite în școală sau grădinițe de către profesori și consilieri școlari, precum și în familie de către părinți și alte persoane care interacționează cu copiii și adolescenții.

Activitățile de art-terapie se pot desfășura una la una sau în grup, în sala de clasă, în curtea școlii sau acasă pentru a ajuta copilul să găsească noi modalități de exprimare a creativității individuale.

Art-terapia este recomandată în mediu școlar în activități specifice de consiliere și dezvoltare personală, fiind un excelent mod de a facilita integrarea și managementul stresului de adaptare la școlarizare.

În familie, metodele art-terapiei facilitează, cu ușurință, însoțirea copilului într-o călătorie pe drumul autodescoveririi personale și a creativității. Pot fi, cu resurse la îndemână, soluția pentru petrecerea timpului de calitate.

Aceste mici proiecte artistice vor fi ca o oglindă a emoțiilor, a transformărilor și a sentimentelor, care îi permite copilului să se înțeleagă și să se accepte pe sine. Aplicarea tehnicilor de art-terapie îl ajută pe copil să descopere soluții concrete și creative prin care își poate canaliza emoțiile prin artă.

Alegerea activității și a materialelor pentru art-terapie în școală

Art terapia se folosește de o serie variată de metode, mijloace și materiale pentru atingerea scopului terapeutic, de la tradiționalele desene realizate cu creioane colorate și acuarele, colajele de cuvinte și imagini, olăritul, poezia, sculptura, terapia prin dans, terapia prin muzică, până la forme moderne de exprimare a creativității: fotografia, realizarea de materiale video, animația computerizată. Materialele folosite în art-terapie sunt ușor de procurat și uneori pot fi combinate cu activități de recitare.

Organizarea activităților respectă principiile art-terapiei

- ✚ Alegea un spațiu aerisit, confortabil și sigur.
- ✚ Exercițiile de respirație sau yoga vor facilita relaxarea și deschiderea spre activitatea creativă.
- ✚ Implicați copilul în alegerea activității, citiți împreună instrucțiunile și alegeți materialele.
- ✚ Combinați cu alte activități terapeutice, precum meloterapia.
- ✚ Încurajați exprimarea starilor negative, greu de exprimat prin cuvinte. Nu folosi șabloane, fiecare copil e unic și arta lui asemenea. Acceptă greșeli, nu judeca.

- + Unii copii pot sau vor să facă singuri iar alții au nevoie de companie sau ajutor.
- + Ajută copilul să verbalizeze emoțiile în timpul creației, dacă este posibil. Reveniți și discutați, după un timp, despre opera creată și emoțiile pe care le evocă.
- + Crearea de expoziții crește stima de sine.

În ultimii ani, aplicarea programelor educațional-terapeutice a avut în vedere caracterul complex și integrativ al acestora, organizarea lor în perspectiva școlii incluzive și a principiilor educației integrate și valorificarea resurselor de învățare conexe, oferite elevilor cu cerințe speciale de către școală,

familie și mediul social. Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descarca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

Art-terapia nu trebuie confundată cu arta. În artă, beneficiarul este opera de artă, în art terapie, beneficiarul este omul, arta fiind un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția lui. În art-terapie nu se formează artiști, nu este nevoie de experiență, competență sau talent, deoarece arta reprezintă doar o metodă prin care ne înțelegem mai bine propriile trăiri și conflicte interioare. Finalitatea artei o reprezintă tabloul, sculptura, filmul sau dansul. Finalitatea art-terapiei o reprezintă dezvoltarea personală, vindecarea emoțională și transformarea individuală.

ARTTERAPIA- VALOAREA ȘI SCOPUL ARTTERAPIEI PENTRU ELEVII CU CES

**profesor de sprijin, Mielu Alexandra Mirela
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alexandria**

Art-terapia folosește tehnici creative precum pictura, desenul, modelajul, teatrul, dansul, muzica, fotografia, pentru a ajuta fiecare persoană să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile acumulate, de tensiune și să faciliteze învățarea, comunicarea și relaționare.

- terapia prin artă încorporează adesea tehnici precum pictura, dactilopictura, desenul, modelajul, sculptura (deoarece terapia prin arte se concentrează, în primul rând, pe artele vizuale, fiind considerată o terapie cu o singură modalitate;
- terapia prin arte expresive este considerată o abordare multimodală, deoarece integrează tehnici din mai multe modalități artistice diferite (pentru a ilustra, un terapeut în arte expresive poate integra principii și instrumente terapeutice din terapia poeziei, terapia dansului și mișcării, terapia prin muzică și chiar terapia prin artă într-o singură sesiune terapeutică;

Art-terapia în sprijinul copiilor cu CES - art terapia poate ajuta un copil cu nevoi speciale să rezolve probleme care sunt tulburătoare pentru dezvoltarea sa, probleme de ordin fizic, emoțional, mintal, comportamental; S-a demonstrat că practicarea oricărei forme de artă duce la creșterea abilităților motorii, la o concentrare îmbunătățită și la o dispoziție mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță. Scopul acesteia este de a facilita schimbări pozitive în comportamentele, gândurile și sentimentele unui copil și pot fi realizate în mai multe moduri. În activitățile de art-terapie desfășurate cu copiii cu cerințe educative speciale, obiectivele care trebuie atinse sunt diverse și vizează: integrarea și reglarea senzorială, redarea emoțiilor, exprimarea de sine, rezolvarea deficiențelor motorii, abilităților grafice, rezolvarea deficiențelor în relațiile sociale, pauza productivă, coordonarea oculomotorie, reducerea/eliminarea stării de anxietate, dezvoltarea capacității cognitive, a atenției.

Art-terapia pentru copilul cu dizabilități înseamnă mai mult decât umplerea timpului liber. Dezvoltarea dexterității manuale sau a învăța să împărtășească, plăcerea, bucuria, eliberarea tensiunii prin desfășurarea de activități senzorial-manipulative și motorii-kinestezice se numără printre beneficiile active. Acești copii au mai multă nevoie de ajutor din partea adultului, însă nu neapărat pentru a li se spune ce să facă sau cum să facă, ci pentru a fi înțeleși și ajutați să-și articuleze eforturile creative unice. Poate necesita mai multă energie pentru a înțelege un copil care este atât de diferit și poate necesita mai multă imaginație pentru a găsi o modalitate prin care acel copil să aibă independență și definiție personală în și prin artă, totodată poate necesita multă răbdare și mult timp pentru ca învățarea să înceapă să se arate. Arta poate oferi copilului o modalitate emoționantă, stimulativă și plăcută de a se bucura și a explora lumea senzorială, îi oferă copilului o modalitate de a fi responsabil, de a stăpâni orice instrumente sau de a savura plăcerea abilităților dobândite prin practică. Arta îi oferă copilului o modalitate de a se elibera de tensiunea corporală sau de a exprima simbolic sau verbal sentimente puternice, oferă o modalitate de a se organiza în activitatea de productivitate, de a se descoperi și a se defini prin alegeri, decizii și creații autentice care sunt în mod unic ale lor. Totodată le oferă copiilor cu dizabilități o modalitate de a crea produse de care pot fi mândri, pe care le pot oferi altora și prin care pot contribui la adevărată frumusețe a lumii.

BIBLIOGRAFIE:

- Drugaș, I. (2010). 101 aplicații art-terapeutice în consilierea copiilor. Oradea: Primus.
- D'Amico, M, Lalonde, C. (2017). „The Effectiveness of Art Therapy for Teaching Social Skills to Children with Autism Spectrum Disorder”. Art Therapy. 34, 176-182. Citit de la: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07421656.2017.1384678>.
- Eftimie, C.G. (2017). Art-terapia în educația și recuperarea copilului. București: Smart Publishing.
- Malchiodi, C.A. (2012). Handbook of Art Therapy (second edition). New York: Guilford Press.
- Mercea Ilieș, A. (2013). Terapia prin arte ca metodă de recuperare a adulților cu dizabilități intelectuale, articol publicat în Cartea albă a psihopedagogiei speciale, Departamentul de Psihopedagogie Specială, coord. Roșan, A., Cluj-Napoca;
- Rubin, J.A. (2005). Child Art Therapy (25th Anniversary Edition). New Jersey: John Wiley&Sons.
- <http://cursuriautism.ro/terapia-prin-artă-in-autism.php>, publicat la data de 30.05.2015
- <https://www.goodtherapy.org>, accesat la data de 21.04.2022
- <https://specialeresource.com/art-therapy-children-special-needs/>, accesat la data de 21.04.2022

PLATFORMA CANVA

Prof. Capan Dumitru Adrian

Școala Gimnazială nr. 3, Zimnicea, Teleorman

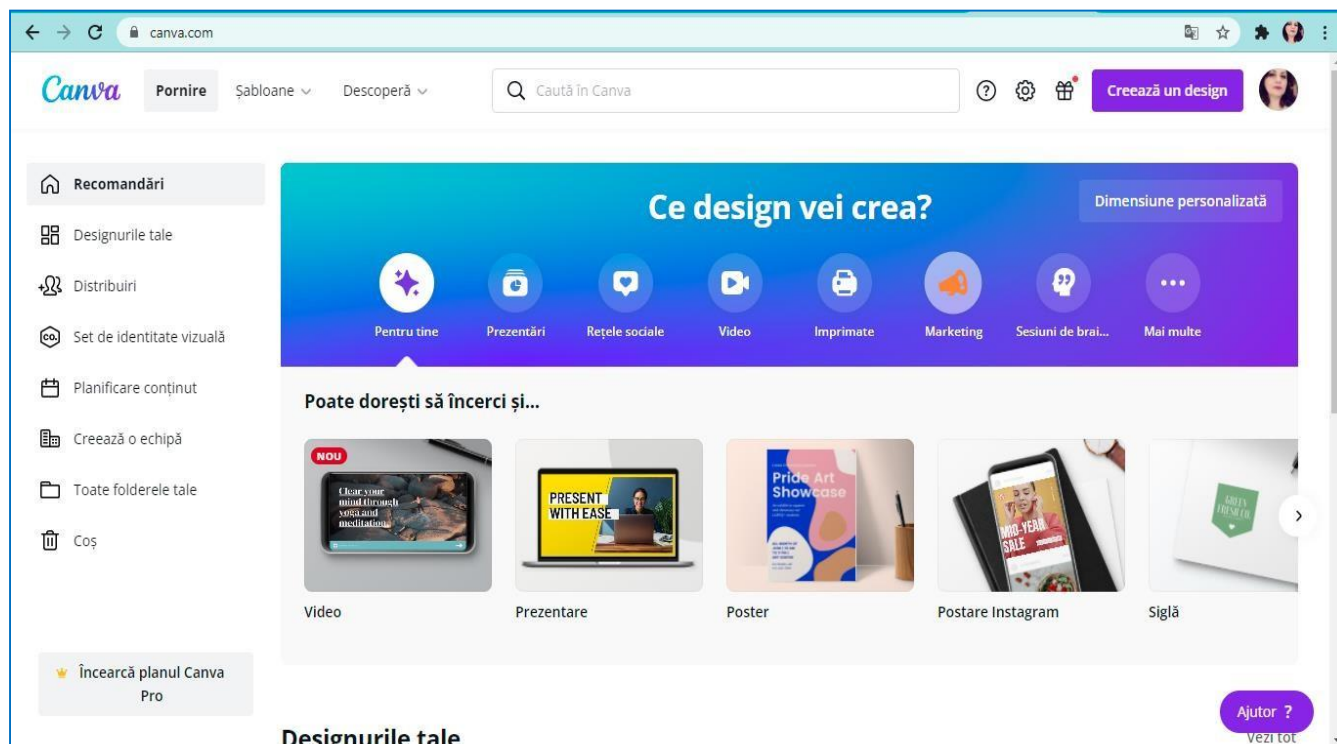
CANVA este un **instrument online pentru proiectare** de piese de conținut, **este un instrument gratuit** dar oferă și o versiune Pro, dacă plătești o taxă de aproximativ 9 euro pe lună, dar cu beneficiile oferite de versiunea gratuită este suficient și puteți face multe lucruri.

Unul dintre punctele pozitive ale acestui instrument este că, pe lângă Web, **are o versiune de aplicație pentru IOS și Android**, astfel încât să puteți accesa și edita aplicațiile dvs. atât de pe computer și de pe telefonul mobil.

Pentru a crea un cont nou în Canva, **trebuie doar să accesați web-ul (www.canva.com) și să faceți clic pe «înregistrare»** (în dreapta, în partea de sus a ecranului). Vă va oferi opțiunea de a vă înregistra cu contul dvs. Google, Facebook sau printr-un e-mail.

Alegeți opțiunea pe care o preferați și tipul de cont pe care doriți să-l utilizați (în cazul nostru – profesor -teacher);

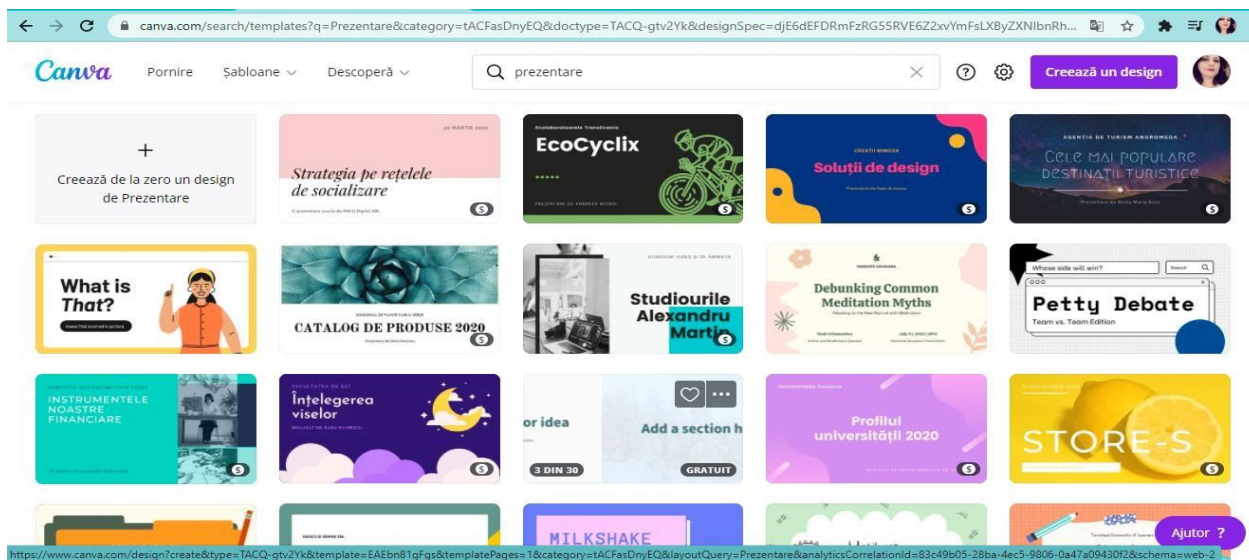
Un alt pas pe care ați putea să-l faceți este să invitați colaboratorii să se alăture, acest lucru vă permite colegilor să vizualizeze lucrările, să facă comentarii sau chiar să le editeze bineînțeles cu permisiunea dvs, cu alte cuvinte veți forma o echipă. Această opțiune însă nu este obligatorie deci puteți sări peste această etapă și sunteți gata să începeți să vă bucurați de Canva. (fereastra platformei CANVA după crearea unui cont).

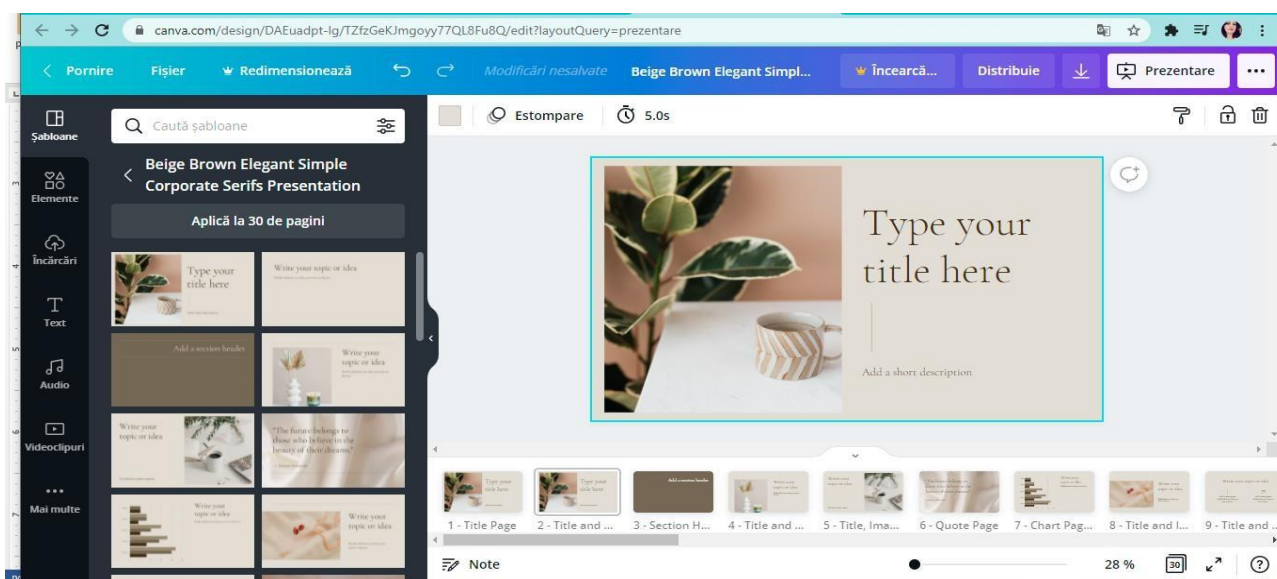
Cu ajutorul platformei **CANVA** în câțiva pași simpli avem posibilitatea să creăm: CV-uri, prezentări, video, broșuri, cărți de vizită, diagrame, colaje foto, infografic, diagrame, etc). CANVA este un instrument de design grafic ***simplu, rapid și accesibil***.

CREAREA UNEI PREZENTĂRI

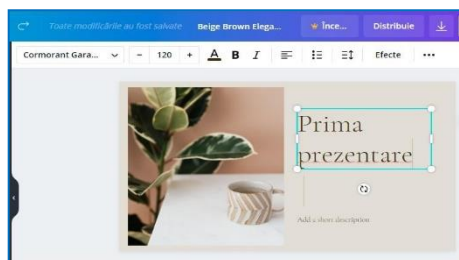
Selectăm din meniul orizontal opțiunea **PREZENTĂRI** și vom avea acces la o gamă largă de modele de prezentări dar aveți și posibilitatea creării unei prezentări de la zero (clic pe prima opțiune), dar pentru începători recomand folosirea modelelor ajustabile.

Alegem în funcție de ceea ce vrem să realizăm un template predefinit (vezi imaginea de mai jos). Se observă că avem pusă la dispoziție întreaga prezentare

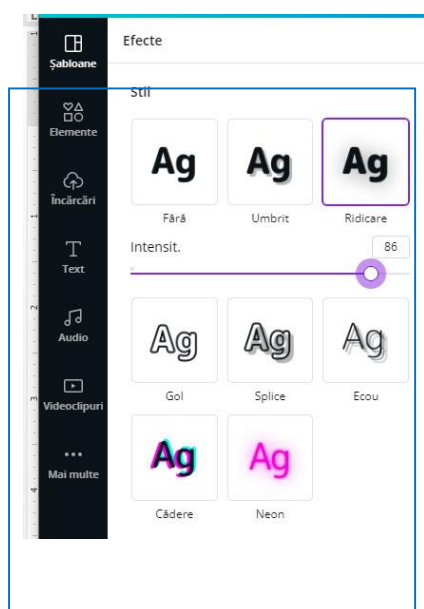

EDITAREA TEXTULUI

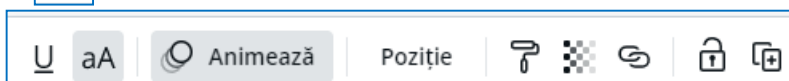

La introducerea textului (în cazul meu “Prima prezentare”) – în partea de sus va apărea un meniu care conține butoane pentru formatarea textului introdus. De la stânga la dreapta : **Font**, **dimensiune font**, **culoare font** (A), **aldin** (B), **cursiv** (I), **aliniere** (stânga, centru, dreapta, justify), **spațiere** (între litre și între linii), **efecte** .

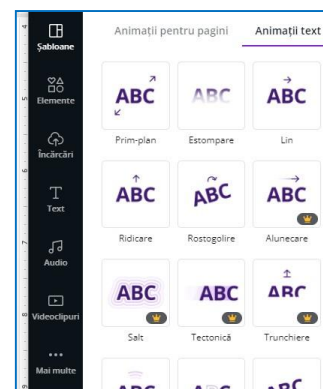
- La selectarea opțiunii **Efecte** apare următoarea fereastră, unde putem selecta un stil pentru textul introdus.

- La selectarea opțiunii **...** pe ecran apare un meniu orizontal cu mai multe opțiuni ca în imaginea de mai jos:

- **U** – underline (text subliniat)
- **aA** – scriere cu majuscule
- **Animează** – textul poate fi animat selectând opțiunea dorită (vezi imaginea alăturată – opțiunile care conțin simbolul “coroniță” nu sunt disponibile în versiunea gratuită).
- **Pozitie** – stabilim poziție casetei de text în pagină (stânga, dreapta, sus, jos, centru);
- **Copiază stilul;**
- **Transparență;**

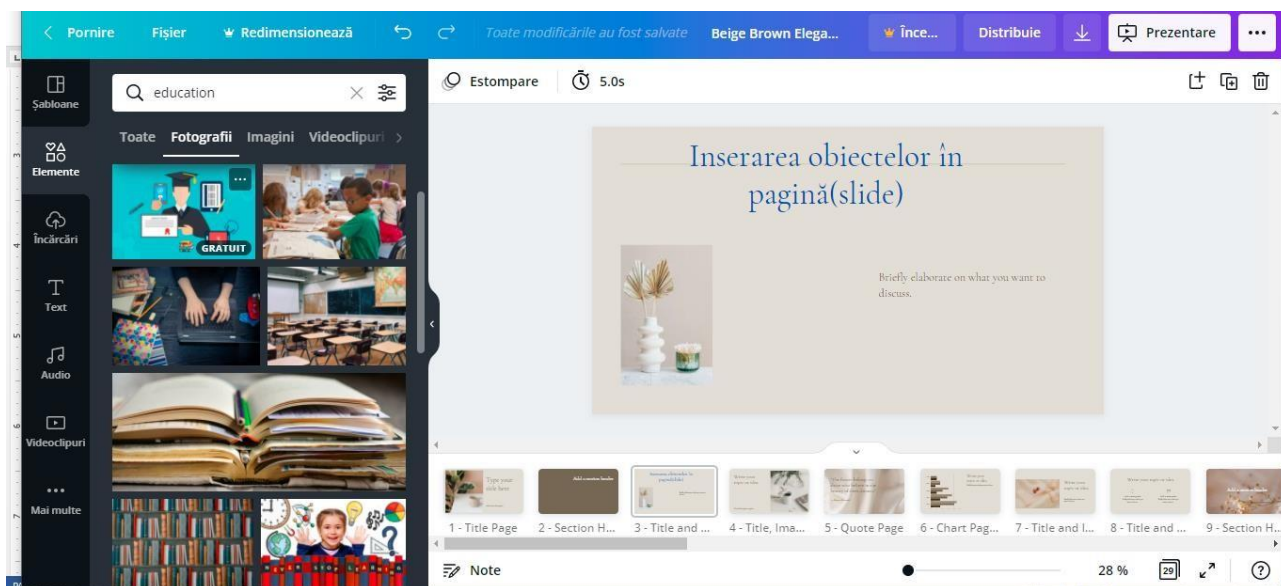

- **Link** – către alt diapozitiv din prezentare sau către o altă adresă/ document;
- **Blochează** – caseta de text va fi blocată în poziția în care se găsește fără ca ea să mai poată fi mutată cu ajutorul mouse-ului.
- **Dublare** – caseta de text selectată este multiplicată.
- **Stergere** – șterge obiectul selectat.

INSERAREA OBIECTELOR ÎN PAGINĂ/SLIDE

CANVA oferă posibilitatea utilizatorilor de a insera în pagini/slide-uri diverse obiecte în funcție de tema pe care o alegem. Pentru aceasta putem introduce în bara de căutare cuvântul dorit (în imaginea de mai sus – educație (education)).

Imediat în partea de jos a acestei bare de căutare vor apărea imagini, fotografii, videoclipuri, fișiere audio despre tema aleasă.

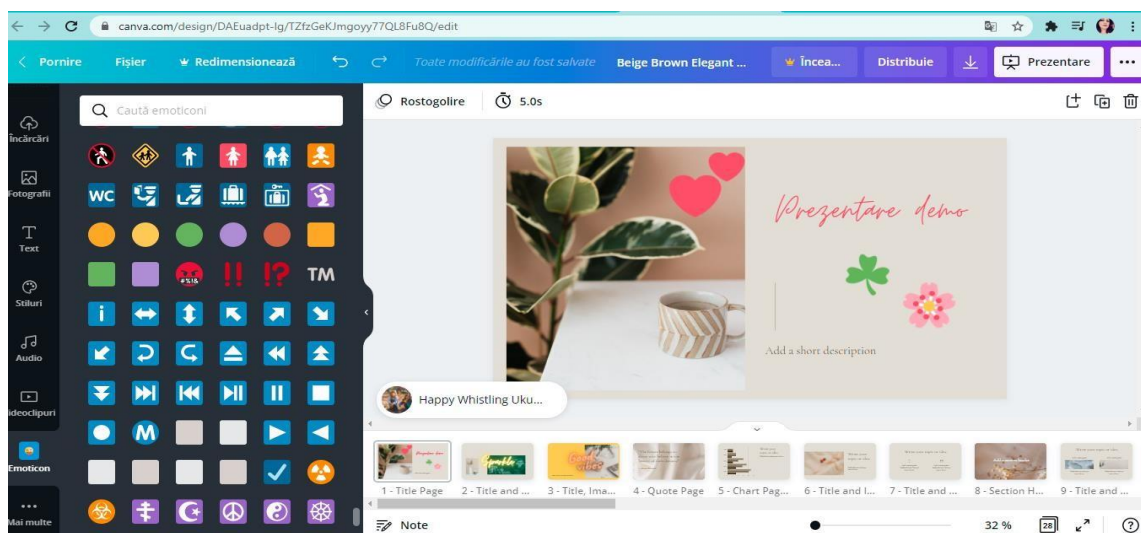
În partea laterală este un **MENIU VERTICAL** care oferă o serie de opțiuni (vezi imaginea din stânga):

- **Sabloane** – utilizatorul poate alege dintr-o varietate de modele de prezentare;
- **Elemente** – este biblioteca de imagini/video/audio a platformei;
- **Încărcări** – utilizatorul poate adăuga diferite elemente (imagini/video/audio) în prezentare (de pe calculator/ Google drive/Facebook/dropbox/Instagram)

- **Text** – utilizatorul poate adăuga text – combinații de font-uri;
- **Audio** – inserare audio din biblioteca platformei;
- **Video** – colecția video a platformei;
- **Mai multe** – aici utilizatorul va găsi opțiuni pentru:
 schimbarea fundalului prezentării (culoare/imagini),
 încărcarea propriilor material, secțiunea Folder este în mare parte disponibilă pentru variant Premium, opțiuni pentru a integra contul CANVA cu alte conturi-Instagram, Google Drive, Dropbox, etc)

Prezentarea este salvată automat de platforma **CANVA**, utilizatorul putând lucra mai multe zile la aplicație. În partea de sus a ecranul (vezi imaginea de mai jos) vom găsi următoarele opțiuni:

- **Distribuie (Share)** – puteți oferi acces la prezentare și altor persoane;
- **Descărcare prezentare** – putem alege formatul dorit (ipg, png, pdf, gif, videoclip mp4), putem descărca toată prezentarea sau putem selecta anumite pagini și descărcăm prezentarea într-o locație pe calculatorul personal.
- **Prezentare** – Standard (utilizatorul, manual va trece cu ajutorul mouse-ului sau tastaturii de la unslide la altul), Autoplay (prezentarea se va derula în mod automat), Prezentator – se vor prezenta și notițele făcute.
- **CANVA** este o platformă accesibilă, ușor de folosit, ce transformă procesul de crearea într-unul esthetic și lizibil, iar cel de predare-învățare într-unul extreme de atractiv și interactive.

TEHNICI DE ART TERAPIE – NUFĂRUL

Prof. psihopedagogie specială Cristea Maria
Centrul Școlae de Educație Incluzivă Alexandria

Art terapia este un domeniu hibrid bazat pe disciplinele artei și psihologiei, obiectivul ei principal fiind utilizarea creativității în vindecarea și îmbunătățirea vieții. Utilizarea artei în terapie constituie o alternativă de exprimare non-verbală a emoțiilor și cognițiilor.

Art terapia este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți autoînțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională. Art terapia înseamnă stimulare senzorială, achiziție de deprinderi și adaptare. „Obiectul de activitate” al art terapiei este omul, stările și emoțiile sale, dezvoltarea sa integrată. În funcție de predispozițiile persoanei, aceasta poate rezona mai mult cu una sau alta dintre modalitățile artistice specifice. Art terapia oferă suport emoțional pentru elevii care au diferite afecțiuni sau au experimentat diferite traume, reduce stresul, ajută la deblocarea creativității și favorizează dezvoltarea personală.

Copiii cu diferite tipuri de nevoi și probleme pot beneficia de eficacitatea art terapiei. Adesea întâlnim copii care prezintă dificultăți în a-și descrie verbal propriile emoții și gânduri. Acest lucru constituie chiar o caracteristică specifică vârstelor mici, când vocabularul este sărac în concepte care definesc stări emoționale. Luând în calcul această particularitate a vârstelor mici, și anume incapacitatea copiilor de a-și comunica verbal stările afective, art terapia vine în sprijinul lor, oferindu-le mijloace de exprimare non-verbală a propriilor emoții, gânduri, nevoi și dorințe.

Terapia prin artă îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare, să exerseze și să optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții, ajutând în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Aplicație de art terapie – „Nufărul”

Obiectiv: dezvoltarea emoțională prin identificarea paletei de trăiri afective experimentate în diferite situații

Tehnică terapeutică: desenul, pliarea hârtiei

Etape:

- Colorarea desenului ce va deveni nufăr
- Decuparea nufărului
- Plierea hmodelului decupat
- Punerea unei dorințe
- Așezarea hârtiei pliate pe apă
- Înflorirea nufărului
- Discuții finale cu privire la modul în care copilul s-a simțit pe parcursul activității și ce a învățat

Această activitate se poate utiliza și în rezolvarea de probleme (reducerea stresului – prin). Prin utilizarea acestei tehnici de art terapie, putem cunoaște copilul care va încerca să relaționeze, va trebui să prezinte ce anume își spun baloanele de unele sunt vesele, iar altele sunt triste. Discutarea posibilelor gânduri ce ar putea să le treacă prin minte balonașelor, în momentul trăirii emoțiilor exprimate

Importanța culorilor și a desenului

Culorile pot spune foarte multe despre un desen dar și despre personalitatea micului artist:

- Roșul – utilizarea lui exclusivă indică o tendință spre agresivitate, o lipsă de control emoțional.
- Albastru – utilizat în exces, poate indica un control de sine prea marcant.
- Verdele – controlul relațiilor sociale.
- Galbenul – utilizat singur, denotă o dependență a copilului de adult.
- Maroul – poate traduce proasta adaptare familială și socială, diverse conflicte ale copilului, regresie.
- Violetul este semn de neliniște, anxietate, mai ales când este asociat cu albastrul.
- Negrul trădează angoasa.

Din desene aflăm date despre personalitatea copilului:

- Linii subțiri, abia marcate, tendința de a-și corecta mereu desenul, folosirea liniei pentru precizie – copil timorat, inhibat, nu are încredere în el.
- Linii puternic trasate, tendința de a găuri coala – copil agresiv.
- Linii de intensitate medie – copil echilibrat.
- Desene murdare, confuz, ca o ciornă – copii cu posibile dificultăți de scriere.

- Tăieturile și ștersăturile – lipsa încrederii în sine, teama de noi descoperiri.
- Punctulețele – temperament meticulos.
- Linii cu tendințe ascendente – copil vesel, bucuros, fericit.
- Linii cu tendințe descendente – copil trist, neplăcut.
- Linii frânte și neregulate – copil agitat, furios, aprins.

ARTA – O MODALITATE DE FACILITARE A INCLUZIUNII ȘCOLARE

**Profesor de sprijin, Bulibașa Janina,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alexandria**

Arta este limbajul accesibil tuturor indiferent de cultură, potențial intelectual, experiență sau cunoștințe. În art-terapie, noi, cadrele didactice și terapeuții, pornim de la ideea că procesul creativ poate avea rol în a scoate la suprafață conflicte, tensiuni interioare, facilitând trecerea cu o mai mare lejeritate peste evenimente traumatice, adaptarea la situații de stres, exprimarea liberă a persoanei prin intermediul metaforelor și simbolurilor.

Art-terapia este o metodă activă de stimulare multisenzorială, ce poate fi folosită ca și modalitate, dar și ca mijloc, în procesul de învățământ pentru copii/elevi cu nevoi speciale și în procesul terapeutic-recuperator, datorită impactului pe care îl are asupra mai multor arii și a efectelor benefice resimțite. Dezvoltarea capacităților de exprimare verbală și non-verbală a dorințelor, trăirilor, sentimentelor; creșterea nivelului stimei de sine și a încrederii în forțele proprii;

reducerea blocajelor emoționale; soluționarea problemelor și conflictelor intra și inter-personale; dezvoltarea abilităților de autocunoaștere și auto-acceptare; dezvoltarea proceselor psihice; dezvoltarea valorilor morale și spirituale; dezvoltarea abilităților sociale; îmbunătățirea abilităților de învățare și a competențelor școlare în termen de progres; reducerea tensiunii, anxietății, stresului, frustrărilor, trăirilor negative acumulate. Acestea sunt câteva dintre beneficiile art-terapiei, în general.

Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner care sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare (Armstrong, 2003, p.19). Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximei dezvoltări”, termen introdus de L. S. Vîgotski pentru a sublinia relația dintre învățare și dezvoltare, termen foarte necesar educației specializate.

Activitatea de creație plastică (desen, modelaj etc.) are valori multiple: expresivă, proiectivă, narativă și asociativă, iar un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art – terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

În literatura de specialitate sunt descrise mai multe tipuri de art-terapie: art-terapie vizual-plastică, meloterapie, art-terapie prin dans, art-terapie prin teatru, multe dintre acestea fiind destul de accesibile specialistului, cadrului didactic, care lucrează cu copii/elevi cu nevoi speciale, cu

toate că aceste ateliere de creație sau de expresie prin artă implică costuri pentru asigurarea materialelor necesare.

Art-terapia vizual-plastică este o activitate care utilizează cu precădere metode non – verbale, bazate pe creația plastică (desen, pictură, sculptură, modelaj, colaj), având valențe psihoterapeutice, evidențiate prin obiectivarea activității imaginative într-un produs de nuanță artistică, sau prin receptarea și trăirea semnificațiilor unor asemenea produse (Preda, 2003, p.20). Activitatea de creație vizual-plastică îndeplinește valoare narativă, proiectivă, expresivă, asociativă.

Terapia prin artă este o metodă psihoterapeutică ce folosește joaca și creativitatea artistică, ca mijloc de recuperare. Ea abordează diversele aspecte ale personalității prin mijloace artistice, al căror scop este să descopere potențialul personal și să-l folosească pentru dezvoltarea armonioasă a persoanei. Art-terapia folosește arta ca manieră de exprimare personală, pentru comunicarea trăirilor, pentru o explorare a interiorului, în scopul creșterii și armonizării ființei, copiii fiind încurajați să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă, să se autodepășească, să-ți învingă limitele personale și să atingă starea de bine.

Art-terapia cu siguranță poate fi văzută ca fiind un demers de dezvoltare personală, un mijloc de intervenție eficient pentru persoanele cu nevoi educaționale special care experimentează dificultăți de dezvoltare, deficiențe de ordin medical, dificultăți educaționale, sociale. Utilizând tehnici artistice variate, precum: pictura, desenul, colajul, teatrul, fotografia, dansul, muzica, putem îmbunătăți sau remedia într-o măsură considerabilă funcționalitatea acestora.

Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile. Produsele activității “vorbesc” în locul copilului.

Art-terapia facilitează stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional, dar și îmbunătățirea abilităților de viață independentă și în mod implicit a gradului de integrare socială, această intervenție determinând obținerea de rezultate care prin metodele clasice ar necesita mult mai multe resurse și timp.

Art-terapia își lăasă vizibil amprenta în toate ariile de dezvoltare și în special în aria dezvoltării emoționale, a imaginii de sine, a capacității de inter-relaționare cu ceilalți. Prin activitățile de interacțiune în cadrul grupului format pentru un atelier de creație, spre exemplu, cu siguranță se vor îmbunătăți relațiile dintre tinerii beneficiari. Obiectivele propuse în sfera sociabilității sunt în general realizate în asemenea tipuri de intervenție de grup.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulat. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art – terapeutice asigură progrese semnificative.

Art-terapia și-a dovedit în practică eficiența în abordarea diferențiată și stimularea copiilor cu dizabilități intelectuale. Se poate spune că beneficiarii acestui program de intervenție creativ-expresivă vor înregistra importante progrese în toate ariile de dezvoltare.

Astfel, atunci când copiii au dificultăți sau nevoi care le îngreunează accesul la medii înconjurător și relațiile cu acest mediu, este foarte important să li se acorde ajutor de specialitate

pentru a obține deprinderi și abilități în acest sens, terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ, iar acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art – terapeutice asigură progrese semnificative, cu implicații sociale ușor delimitante.

Exprimarea prin artă poate avea valențe terapeutice la orice nivel de vârstă și la orice tip de cultură și populație. Indiferent de tipul de art – terapie abordată, esențial este faptul că atenția nu este îndreptată spre produsul final, ci pe efectul terapeutic al creării acestuia. Evenimentele calendaristice importante în cultura internațională, națională sau locală sunt bune pretexte de a explora acest domeniu de intervenție, în folosul tuturor copiilor, elevilor participanți.

Bibliografie:

1. Drugaș I., *101 aplicații artterapeutice în consilierea copiilor*, Editura Primus, Oradea (2010)
2. Farokhi, M., *Art Therapy In Humanistic Psychiatry*, 2nd World Conference on Psychology, Counselling and Guidance, Procedia - Social and Behavioral Sciences (2011) .
3. Preda, V., *Terapii prin mediere artistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca (2003)..
4. Suport de curs: *Terapie ocupațională și reabilitare psihosocială* OO Somato – organizație activă în domeniul Sănătății Mintale.

GHID ART TERAPIE

Profesor psihopedag: Cegan Alina Daniela

Prof. Ciupitu Silvia Ionela

Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alexandria

„Nu contează ce privești, contează ce vezi” – Henry David Thoreau

„Orice lucrare artistică care nu a început printr-o emoție nu este artă” –Paul Cezanne

Introducere

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au folosit arta ca un mod de comunicare a ideilor și trăirilor lor. Arta reprezintă un instrument pentru exprimarea sinelui.

Art-terapia mai este denumită și terapie expresivă, fiind strâns legată de psihologia artei și încurajează autocunoașterea și creșterea emoțională. Este un proces constituit din două părți: creație și interpretare. Terapia prin arta sau art terapia a fost folosită în primul rând în instituțiile pentru boli mentale și apoi în școli.

Pe la jumătatea anilor '50, psihologul Margaret Naumburg, unul din pionierii terapiei prin artă a elaborat ideea de a folosi arta pentru a elibera inconștientul prin încurajarea de asocieri libere. Opera de artă rezultată era considerată un discurs simbolic, iar pacientul era încurajat să-l interpreteze și să-l analizeze. De la mijlocul secolului XX, terapia prin artă a devenit o profesie, apărând independent în Europa și în țări în care se vorbea limba engleză. În multe spitale și instituții de sănătate mentală au fost incluse programe de terapie prin artă, când s-a observat cum această formă de terapie poate încuraja dezvoltarea emoțională și cognitivă. Această disciplină continuă să se dezvolte devenind un instrument important în evaluare, comunicare și tratament.

Terapia prin artă este o terapie multimodală integrativă ce pune accentul pe aspectele de vindecare, recuperare, compensare prin procesul creativ. Mișcarea, desenul, pictura, sculptura, muzica, scrisul, sunetul și improvizarea sunt folosite într-un cadru de susținere, centrat pe copil, în care acesta își poate trăi și exprima sentimentele. Profesorii care folosesc artele expresive sunt conștienți că, implicând mintea, corpul și emoțiile, aduc în prim plan atât capacitățile intuitive, imaginative, cât și pe cele logice.

Din moment ce stările emoționale sunt rareori logice, utilizarea imageriei și a modalităților nonverbale permite participantului o cale alternativă pentru auto-explorare și comunicare. Această abordare se pretează lucrului cu copiii cu cerințe educative speciale. Ei se bazează mai mult pe modurile vizual-spațiale de gândire, decât pe modurile verbal-analitice.

Principii generale ale art-terapiei

Art-terapia este o metodă interdisciplinară de terapie ce se bazează pe principii psihanalitice și psihodinamice și folosește arta ca mijloc de exprimare a emoțiilor și a trăirilor personale. Principiul pe care se fundamentează terapia prin artă este că activitatea artistică poate vindeca și produce efecte benefice prin capacitatea de a face persoanele să își exprime non-verbal emoțiile negative, furia, temerile, neliniștea, tristețea sau anxietatea. Terapia prin artă, susține în mod eficient personal și relațional obiectivele tratamentului, precum și preocupările comunității. Terapia prin artă este folosită pentru îmbunătățirea cognitivă și a funcțiilor senzorio-motorii, promovează stima de sine și conștientizarea de sine, cultivă rezistența emoțională, promovează înțelegerea, îmbunătățește abilitățile sociale, reduce și rezolvă conflictele și suferința și avansează schimbări în societate și comunitate.

Art-terapia ne ajută să ne rezolvăm astfel conflictele și să eliminăm stresul, să trăim în armonie cu propria persoană. Aceasta poate fi soluția ideală în depresie, anxietate, stres, doliu, deces, boli cronice, probleme de sănătate mentală, abuz, furie, probleme relaționale, abandon și stimă de sine scăzută.

Terapia prin artă este o formă de tratament experiențială care ocupă un loc central ca formă de tratament pentru copii și adolescenți deoarece este accesibilă și non-invazivă. Terapia prin artă se folosește de procesul creației pentru a-i ajuta pe copii să se exprime; copiii care au trecut prin abuz fizic și/sau emoțional, prin diverse traume, prin episoade depresive sau prin alte tulburări pot beneficia de pe urma autoexprimării creative. De asemenea, art-terapia este recomandată atunci când copilul se confruntă cu dificultăți de învățare, diverse probleme sociale, atunci când trece printr-o perioadă de doliu, tristețe profundă sau accese de furie.

Beneficiile art terapiei

Copiii cu diferite tipuri de nevoi și probleme pot beneficia de eficacitatea artterapiei. Adesea întâlnim copii care prezintă dificultăți în a-și descrie verbal propriile emoții și gânduri. Acest lucru constituie chiar o caracteristică specifică vârstelor mici, când vocabularul este sărac în concepte care definesc stări emoționale. Luând în calcul această particularitate a vârstelor mici, și anume incapacitatea copiilor de a-și comunica verbal stările afective, artterapia vine în sprijinul lor, oferindu-le mijloace de exprimare non-verbală a propriilor emoții, gânduri, nevoi și dorințe.

Unul din punctele forte ale tehnicilor de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copil, orice exercițiu devine o joacă. El îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort considerabil. Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard Gardner. Ele sugerează incorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare. Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximei dezvoltări”.

Art-terapia îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare, să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții.

De asemenea, art terapia ajută la dezvoltarea inteligenței emoționale, dezvoltarea abilităților de exprimare, comunicare și relaționare, creșterea adaptării în societate, o dezvoltare armonioasă, echilibrată, responsabilizare, dezvoltarea inițiativei, dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ, reducerea tensiunilor și a anxietății, dezvoltarea unor instrumente sănătoase de rezolvare a conflictelor și dezvoltarea stimei de sine, descoperirea propriilor capacități, a potențialului de schimbare/dezvoltare armonioasă, satisfacția unui lucru făcut cu propriile forțe, încrederea în sine, sentimentul împlinirii, acceptarea de sine, descărcarea tensiunilor. Produsele activității „vorbesc” în locul copilului.

ART TERAPIA LA RANG DE ARTĂ

Profesor: Pencea Mariana
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

ART-TERAPIA la rang de ARTĂ: Instrumente și metode de art-terapie folosite într – o abordare modernă și inovatoare pentru educația copiilor cu nevoi speciale și a educației incluzive.

Art-terapia mai este denumită și terapie expresivă, fiind strâns legată de psihologia artei și încurajează autocunoașterea și creșterea emoțională; este un proces constituit din două părți: creație și interpretare.

Terapia prin arte expresive este o terapie multimodală integrativă ce pune accentul pe aspectele de vindecare ale procesului creativ. Mișcarea, desenul, pictura, sculptura, muzica, scrisul, sunetul și improvizarea sunt folosite într-un cadru de susținere, centrat pe copil, în care acesta își poate trăi și exprima sentimentele. Profesorii care folosesc artele expresive sunt conștienți că, implicând mintea, corpul și emoțiile, aduc în prim plan atât capacitățile intuitive, imaginative, cât și pe cele logice.

Din moment ce stările emoționale sunt rareori logice, utilizarea imageriei și a modalităților nonverbale permite participantului o cale alternativă pentru auto-explorare și comunicare. Această abordare se pretează lucrului cu copiii cu cerințe educative speciale. Ei se bazează mai mult pe modurile vizual-spațiale de gândire, decât pe modurile verbal-analitice.

Beneficii

Art-terapia – îl ajută pe copil

- să se înțeleagă pe sine,
- să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate,
- să dezvolte abilități de comunicare și
- să exerseze și optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții.
- Ajutș în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Art-terapia – Beneficii

- dezvoltarea inteligenței emoționale,
- dezvoltarea abilităților de exprimare, comunicare și relaționare,

- creșterea adaptării în societate,
- o dezvoltare armonioasă, echilibrată,
- responsabilizare,
- dezvoltarea inițiativei,
- dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ,
- reducerea tensiunilor și a anxietății,
- dezvoltarea unor instrumente sănătoase de rezolvare a conflictelor și dezvoltarea stimei de sine.

Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile.

Produsele activității “vorbesc” în locul copilului.

Activitățile ce se vor desfășura:

Desenul și pictura

- Sunt utilizate pentru a ajuta copilul să devină conștient de sine, de existența sa în lume. Desenele pot fi folosite în moduri variate, cu scopuri multiple și la diferite nivele. Prin intermediul picturii (inclusiv cea cu degetele) copilul își exprimă cu ușurință emoțiile.
- Simplul act de a desena fără intervenție exterioară reprezintă o puternică exprimare a sinelui; ajută stabilirea identității persoanei și este o cale de exprimare a sentimentelor. Desenul le oferă de asemenea, posibilitate de a avea succes. Învățând să aibă încredere în propriile forțe, copilul se dezvoltă.

Modelajul

- Oferă atât experiențe kinestezice, cât și tactile. Flexibilitatea și maleabilitatea lutului se potrivesc unei varietăți de nevoi. El pare să spargă adesea blocajele copilului, putând fi utilizat cu succes și de cei care au mari dificultăți în exprimarea sentimentelor.
- Copiii “supărați” pot simți un sentiment al controlului și stăpânirii de sine, prin intermediul lutului. Copilul agresiv poate folosi lutul pentru a-l lovi și sfărâma. Se utilizează de asemenea și plastilina. Lutul și plastilina au și un efect benefic în sensul relaxării mâinilor, în urma realizării unor exerciții specifice.

Colajul

- Ajută la eliberarea imaginației și poate fi utilizat ca exprimare senzorială și emoțională, folosind diverse exerciții. Ajută foarte mult și în ceea ce privește îmbunătățirea motricității fine.

Poveștile și confecționarea de măști

- Au rolul de a-l ajuta pe copil să asimileze experiențele trăite și realitatea în general. Copilul învață să dea sens lumii din afara lui dar și să-și structureze gândurile.

Alte tehnici

- **teatrul de păpuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul, etc.**

Unul din punctele forte ale tehnicilor de art-terapie îl reprezintă faptul că pentru copil, orice exercițiu devine o joacă. El îl va realiza în mod natural, fără să i se pară că depune vreun efort considerabil. Art-terapia facilitează și stimularea inteligenței emoționale, fundamentală pentru învățare și adaptare la mediul social și profesional și a inteligențelor multiple propuse de Howard

Gardner. Ele sugerează încorporarea într-o mai mare măsură în curriculum-ul artei, a activităților dedicate autocunoașterii, comunicării și învățării prin cooperare (Armstrong, 2003, p.19). Pentru ca metoda să fie eficientă este necesară identificarea și luarea în considerare a „zonei proximei dezvoltări”.

Concluzii

În concluzie, printre beneficiile art-terapiei se numără

- descoperirea propriilor capacități, a potențialului de schimbare/dezvoltare armonioasă,
- capacitatea de a se exprima liber,
- dezvoltarea creativității,
- satisfacția unui lucru făcut cu propriile forțe,
- încrederea în sine,
- sentimentul împlinirii,
- acceptarea de sine,
- descărcarea tensiunilor,
- cunoașterea și învățarea unei game de abilități comportamentale necesare integrării în diferite grupuri sociale.

Astfel, atunci când copiii sau chiar adulții au dificultăți sau nevoi care le îngreunează accesul la mediul înconjurător și relațiile cu acest mediu, este foarte important să li se acorde ajutor de specialitate pentru a obține deprinderi și abilități în acest sens.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invasive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

Bibliografie

1. Bunt, L. (1994). Music Therapy: An Art Beyond Words, Ed. Rutledge, London and New York.
2. Preda, V. (2003). Terapii prin mediere artistică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
3. Suport de curs: Terapie ocupațională și reabilitare psihosocială OO Somato – organizație activă în domeniul Sănătății Mintale.

Artterapia și creatorul uman

Prof. Vilae Flori Luminița
Liceul Tehnologic nr.1 Alexandria

Ce este terapia prin artă ?

Artterapia presupune utilizarea artei plastice (desen, pictură, modelaj, sculptură) în scop terapeutic sau reeducativ. În sens larg, artterapia presupune reunirea mai multor activități creative sub același obiectiv. Expresia generică „art-terapie” include toate formele de artă: dansterapie, meloterapie, dramaterapie, arte plastice, unele forme de ergo-terapie. În ambele accepțiuni, artterapia se desfășoară într-un cadru terapeutic derulându-se fie între două persoane, fie în cadrul unui grup. În prezent, există multe grupuri sau cluburi ce au la bază tehnici artterapeutice, în special datorită caracterului lor extrem de ofertant. În sens restrâns, luând în calcul doar artele plastice,

artterapia a luat naștere ca urmare a dezvoltării unui set de tehnici folosite la început în spitalele de psihiatrie, unui medic acordând o atenție deosebită produselor creativității pacienților.

Acest interes pentru arta patologiilor a crescut culminând cu elaborarea diagnosticelor pentru pacienți pe baza produselor expresive ale acestora. În ceea ce privește copiii, datorită vârstei și posibilităților de exprimare prin artă, se recomandă folosirea tehnicilor expresiv-creative. Aceste activități sunt privilegiate în lucrul cu adolescenții sau copiii datorită barierelor în comunicarea verbală existente de multe ori fie datorită posibilităților limitate de exprimare, fie datorită vârstei foarte mici, limbajul verbal nefiind accesibil deocamdată. Ceea ce separă artterapia de terapia tradițională este scopul său ultim terapeutic, de reeducare: produsul artistic nu constituie un scop în sine, ci este considerat un mijloc (cale, pretext terapeutic) de schimbare și progres. Analiza ulterioară a lucrării de artă, fie că vorbim despre analiza de conținut, fie despre analiza formală, depinde în mare măsură de formarea terapeutică a psihologului.

Practicile artterapeutice urmăresc decriptarea relațiilor sau comunicarea: raportarea la un altul, raportarea la grup, la expoziție, relația dintre vizibil și invizibil, ceea ce este revelat, observabil sau explicit și ceea ce este ascuns, implicit, relația cu materialitățile diverse ale obiectelor (consistență, urmă, maleabilitate). Datorită acestor multiple modalități de expresie, conceptul de artterapie sfârșește prin a acoperi o gamă vastă de aplicații încă neelucidate științific/temeinic. Prin urmare, mulți preferă să folosească sintagme precum „artă și terapie” sau „artă în terapie” sau, mai general, „pretexte/mijloace terapeutice”.

Cu toate acestea, există puncte de vedere tributare beneficiilor multiple derivate din valențele multifacetate ale artterapiei: procesul creator, lucrul cu relația interior/exterior sau cu corpul și sensibilitatea, dimensiunea culturală (spațiul tranzițional). Două procese majore determină accesarea și experimentarea deplină a procesului de creație: prima este sentimentul „nașterii” sau al creației propriu-zise. Instanța de „creator” a ființei umane are puternice valențe curative având totodată puterea de a (re)transforma conținuturi și resurse pentru obținerea unui obiect/conținut finit cu sens. Al doilea proces este experimentarea sentimentului de măiestrie. Acest sentiment, în special atunci când îl secondează pe primul, are o importanță majoră în reechilibrarea problemelor din sfera imaginii de sine distorsionate. Sentimentul măiestriei îi redă persoanei „puterea”, restructurează și ne oferă o oglindă către noi înșine.

Instanța de creator a ființei umane a fost magistral descrisă de Proust: „(...) Pentru a te plimba prin văzduh, nu este nevoie să ai automobilul cel mai puternic, ci un automobil care, nemaialergând pe pământ și tăind printr-o verticală linia pe care o urma, să fie capabil să-și convertească în forță ascensională viteza orizontală. Tot astfel, cei care produc opere geniale nu sunt cei care trăiesc în mediul lor cel mai delicat, cei care au conversația cea mai strălucită, cultura cea mai întinsă, ci aceia care au avut puterea, încetând dintr-o dată să trăiască pentru ei înșiși, să facă din personalitatea lor un fel de oglindă, astfel încât viața lor, oricât de mediocră, de altfel, ar fi fost din punct de vedere monden, și chiar, într-un anume sens, intelectual, să se reflecteze aici, geniul constând în puterea de a reflecta și nu în calitatea intrinsecă a spectacolului reflectat” (Proust, 2012). Autorul surprinde chintesența travaliului creator, capacitatea de a te arăta lumii prin ceva autentic, ceva neatins de influențe exterioare, mondene, sociale, ceva ce este doar al tău, un dar personalizat, pe care îl traduci în simboluri și îl transformi cu modestie într-o mărturie a acelei părți din tine căreia îi oferi libertatea absolută de a fi peste tot și nicăieri în același timp. Ce anume face ca o persoană înzestrată sau creativă să înceapă să scrie, să picteze, să cânte? Ce anume o determină să își ia zborul când toți ceilalți rămân lipiți de pământ? Poate că aceasta este o cale de a lupta împotriva morții sau o modalitate prin care artistul se transformă pe sine creând ceva nou,

lăsând astfel o moștenire. Însă lupta împotriva dispariției nu poate să explice în totalitate travaliul creator. A crea nu presupune doar a munci, a „expulza”, ci și a te lăsa muncit.

Perspectiva psihanalistului Didier Anzieu mi se pare revelatoare: „A crea înseamnă a te lăsa muncit, lucrat în gândirea ta conștientă, preconștientă și inconștientă, dar și în corp sau cel puțin în Eul tău corporal, ca și la îmbinarea, disocierea și reunificarea lor întotdeauna problematice. Corpurile artistului: corpul lui real, corpul lui fantasmatic sunt prezente pe parcursul întregului său travaliu ținând urme, locuri, figuri în trama operei sale” (Anzieu, 2004, pg. 53). Legătura inconștientului cu procesele creatoare i-a preocupat în egală măsură atât pe psihanalisti, cât și pe artiști. Astfel, o dată cu popularizarea psihanalizei, numeroși artiști au admis nu doar intuitiv, ci și în cunoștință de cauză, importanța rolului straturilor profunde ale psihicului în procesul creator. Influența psihanalizei în operele suprarealiștilor care foloseau ca sursă de inspirație visul (Dali, Chagall, Miro, Klimt) reprezintă, în viziunea autoarei Janine Chasseguet-Smirgel, o cale de a opune rezistență în fața invaziei spontane a proceselor primare. Însă în afară de suprarealiști, un număr destul de mare de artiști ne lasă informații cu privire la opere în jurnalele lor de creație. Kandinsky - „Spiritalul în artă”, Paul Klee sau Bazaine - „Note asupra picturii actuale”. Ultimul nu ezita să spună: „Avem sentimentul că recunoaștem încetul cu încetul o pânză care se face, fără a ști vreodată care va fi exact adevăratul ei chip (...) câți pictori, și dintre cei mari, nu se lasă duși astfel, în mod obscur, de la un capăt la altul, de o senzație violentă, dar neformulată și de câteva pete dezordonate, până la împlinirea operei, fără niciun dubiu prefigurată exact în inconștient, pe care inteligența lucidă o controlează, dar în prevederea, cu atât mai mult în suscitarea, căreia a întâmpinat multe dificultăți?” (Bazaine apud Chasseguet-Smirgel, 2002, pg. 30). Concomitent cu traversarea procesului de creație, persoana experimentează și sentimentul măiestriei. Sentimentul măiestriei nu este însă singurul efect benefic al artterapiei. Conform lui Fabini (2006), principalele efecte ale artterapiei sunt:

1. stimularea creativității și a unui mod de viață creativ
2. le redă clienților încrederea că sunt capabili să creeze ceva
3. orientează procesele inconștiente prin acțiunea creativă pentru a obține ameliorarea stării emoționale.

Există foarte multe tehnici artterapeutice care permit realizarea unor obiecte frumoase, care îi pot face pe creatorii acestora să se simtă mândri și să trezească sentimentul măiestriei, sentiment extrem de gratifiant care poate avea un impact major în sfera imaginii de sine atât la persoanele fără deficiențe, cât și la persoanele cu dizabilități. În special persoanele cu dizabilități sunt cele pentru care sentimentul măiestriei are puternice valențe (re)transformative, mai ales în contextul în care acestea experimentează frecvent sentimente opuse, cum sunt cel de neputință sau cel al lipsei valorii personale. Cel mai mare beneficiu pe care îl aduce terapia prin artă acestor persoane este experimentarea stării de bine în timpul activității și trăirea sentimentului de mândrie sau satisfacție atunci când lucrările lor sunt apreciate de semenii. Compensarea prin artă este o resursă importantă în terapia persoanelor cu dizabilități (Kranowitz, 2012). Copiii cu TSA (Sindrom Asperger și Autism înalt funcțional) de exemplu răspund pozitiv activităților creative, atitudinii încurajatoare și flexibile a terapeutului fiind capabili să ofere răspunsuri adaptate cerințelor ce vin dinspre mediu. Adaptarea acestor cerințe la nevoile lor bazale (organizare, eliminarea distractorilor, oferirea gradului potrivit de stimulare senzorială) și gestionarea activităților în mod creativ sunt principalele repere metodologice potrivite în asistarea unor astfel de cazuri. Alături de respectarea unicității și a preferințelor fiecărui copil, strategiile mai sus enumerate pot fi implementate cu succes în orice tip de intervenție din domeniul Tulburărilor de Spectru Autist. Prin intermediul terapiilor creative, copiii pot să își acceseze resursele într-o manieră non-formală;

pot să își maximizeze creativitatea, spontaneitatea și abilitățile de a dezvolta jocul simbolic (Mitrofan, Vasile, 2007).

Terapia prin artă se bazează pe proprietatea artei de a opera ca mediator și are ca fundament o interacțiune tripartită: creator - lucrare - receptor îndeplinind trei funcții majore: oferă posibilitatea diagnosticării și comunicării prin artă, terapeutul

- putând să identifice și să interpreteze datele psihologice experiențele și trăirile pot fi remodelate în spațiul estetic
- amplificarea perspectivelor asupra istoriei personale de viață activarea resurselor creative în și prin artă și ale structurilor
- compensatorii care pot oferi șanse mai mari de integrare socială

În cadrul unui articol despre centralizarea studiilor de artterapie publicate între anii 1987 și 2004 în cadrul revistei „Art therapy: Journal of AATA”, Metzl (2008) face câteva observații interesante: în primul rând, atestă trendul ascendent în ceea ce privește numărul articolelor apărute în ultimii ani. Dezvoltarea cercetărilor din câmpul artterapiei este totuși dominată de tendințe opuse care „mișcă” studiile dintr-o direcție în alta, făcând imposibilă trasarea unui numitor comun: pe de o parte, există studii tributare științelor sociale care se dezvoltă conform paradigmei moderne centrate pe generalizare și standardizare; însă și studiile clinice care presupun folosirea tehnicilor artterapeutice cu pacienții clinici sunt într-o continuă creștere. Încercările cercetătorilor din domeniu au fost orientate către găsirea metodologiilor care să fie atât flexibile cât și structurate pentru „a reprezenta conceptul de artterapie care este atât profund cât și amplu” (Vick apud Metzl, 2008). Tensiunile create în lumea științifică între paradigma modernă (al cărei corespondent în cercetarea socio-umană este cercetarea cantitativă) și cea post-modernă (cercetarea calitativă) au avut ecou și în domeniul atât de nou încă al artterapiei.

Artterapeuții au răspuns în moduri foarte diferite acestor tensiuni: pentru unii dintre ei, găsirea unei metodologii de cercetare proprie artterapiei este o necesitate (Wadeson apud Metzl, 2008), iar pentru alții, ralierea la investigarea de tip socio-uman prin adaptarea metodologiei este calea cea mai simplă; pentru o ultimă categorie, specificul artterapiei, prin extenso și al cercetării din acest domeniu, este însăși centrarea pe client, pe proces și pe sine, un astfel de demers fiind prin excelență individual, ca atare putând fi sondat doar cu ajutorul metodologiei calitative: studii de caz, eseuri.

Metzl constată faptul că reacția majorității artterapeuților nu este nici una dintre cele descrise mai sus, ci este evitarea - cu toate că foarte mulți specialiști profesează în acest domeniu, foarte puțini sunt dispuși să se angajeze în cercetare poate datorită incertitudinii epistemice care planează asupra cercetării artterapeutice.

TERAPIA PRIN ARTĂ, SOLUȚIE ÎN EDUCAREA COPIILOR CU NEVOI SPECIALE

Profesor Chiriac Anda Cristina, C.S.E.I. Alexandria
Profesor Chiriac Florin, C.N.P. „Mircea Scarlat” Alexandria

Art-terapia se dorește a fi **psihoterapie prin mediere artistică**. Dintre termenii utilizați ca fiind echivalenți, amintim: *psihoterapie artistică, terapie de expresie, psihoterapie de creativitate*. Art-terapia este o modalitate psihoterapeutică mediată prin producții vizual-plastice (picturale, grafice,

de modelaj, sculptură, măști, colaje etc.) și prin alte moduri de expresie artistică (muzică, poezie, teatru, dans, expresii corporale).

Art-terapia este o formă de terapie expresivă pentru a îmbunătăți bunăstarea fizică, mentală și emoțională. Art-terapia este adesea folosită pentru a reduce stresul sau anxietatea, a explora sentimentele complexe, a gestiona efectele secundare și a îmbunătăți calitatea vieții.

Tehnica terapiei prin artă pleacă de la ideea conform căreia exprimarea creativă promovează bunăstarea mintală. Această tehnică este una hibrid, compusă din disciplinele psihologie și artă. Ca tehnică, este folosită abia din 1940, dar ca formă de comunicare, arta are un istoric îndelungat, datând încă de la picturile din peșteri. Specialiștii au observat, de-a lungul vremii, faptul că persoanelor care se confruntau cu diverse dificultăți emoționale le venea ușor să se exprime prin desene, pictură, scris – astfel, au început să privească arta ca pe o strategie de vindecare.

Pentru copii poate fi greu să-și comunice gândurile și emoțiile. Art-terapia poate oferi o modalitate copiilor de a se exprima. Copiii sunt în mod natural creativi, iar pictura unei imagini poate fi mai ușoară decât a vorbi despre subiecte complexe sau înfricoșătoare.

Art-terapia poate ajuta copiii să proceseze luptele sau să găsească o modalitate pozitivă de a privi situațiile lor. De exemplu, desenarea unei imagini despre sine ca un super-erou care combate cancerul poate ajuta un copil să simtă un sentiment de forță și înputernicire.

Pe măsură ce copiii desenează sau creează, sunt întrebați despre ceea ce au creat și despre cum îi face asta să se simtă. Prin explorarea artei pe care au creat-o, vor fi identificate temele principale, traumele și conflicte care au declanșat blocajele. Art-terapia este o experiență diferită de joacă obișnuită prin faptul că, în cele mai multe cazuri, există un produs final. Iar terapeutul este aproape de copil pentru a-l ajuta să vizualizeze, să exprime și să immortalizeze experiențele, percepțiile, sentimentele și imaginația sa.

Art-terapia are mai multe caracteristici:

- **este senzorială, non-verbală.** Art-terapia nu forțează dialogul, ci încurajează exprimarea cu care copilul se simte confortabil. Treptat, pe măsură ce relația terapeutică se tot dezvoltă, cuvintele vor însoți exprimarea artistică.
- **oferă indicii despre gradul de dezvoltare al copilului.** Art-terapia, în special desenele, oferă informații valoroase despre nivelul de dezvoltare emoțională, cognitivă și senzorială al copiilor.
- **rol în auto-reglare.** Studiile arată faptul că anumite trăsături senzoriale declanșate de artă asunt eficiente în îmbunătățirea dispoziției, în calmarea corpului și minții, mai ales în cazul copiilor care au trecut prin experiențe traumatizante.
- **crearea de sens.** La fel ca terapia prin joc, art-terapia oferă oportunitatea exprimării simbolice. Pornind de la un desen, spre exemplu, copilul și terapeutul dezvoltă împreună narațiuni și povești. Exemplele, situațiile pe care le descrie copilul prin desenul său sunt foarte grăitoare și exprimarea lor îl va ajuta să se elibereze de experiențele traumatizante.
- **siguranța legăturii copil-terapeut.** În terapie, toate emoțiile sunt valide și validate; în cadrul ședințelor, copiii vor trăi experiența faptului că nu există “corect” sau “greșit”. Mai mult, interacțiunea copil-terapeut va contribui la dezvoltarea unui model de atașament sănătos, la o relație acordată, la acceptare necondiționată.

Scopul terapiei prin artă este acela de a încuraja autocunoașterea, de a adresa conflictele emoționale și de a încuraja dezvoltarea personală prin creația realizată de către copil. În timpul unei ședințe, copilul creează, iar dialogul dintre el și terapeut se concentrează pe ceea ce copilul simte să creeze în acel moment, în acel cadru. Terapeutul nu interpretează creația copilului; mai degrabă îl invită pe copil la dialog, pe baza a ceea ce el a creat, îl invită la explorare. Terapeutul

folosește întrebări, precum: “Cum se simte asta?”, “Ce culoare să fie?” și altele. În urma mai multor sesiuni, terapeutul dezvoltă un plan pentru a-l ajuta pe copil să se dezvolte treptat și continuu.

Terapia prin artă nu este singura modalitate de exprimare creativă. Mai sunt și variantele de terapie prin dans, dramaterapie, terapie prin scris, terapie prin muzică. Prin a fi atenți la copii, la forma de artă cu care rezonază cel mai bine, îi putem ajuta să identifice atât o formă plăcută de recreere, cât și o formă adecvată de exprimare.

EDUCĂM PRIN ARTĂ

Prof. Pistol Gina Ligia
CSEI Alexandria

- **Art terapia** este un domeniu hibrid bazat pe disciplinele artei și psihologiei, obiectivul ei principal fiind utilizarea creativității în vindecarea și îmbunătățirea vieții. Utilizarea artei în terapie *constituie* o alternativă de exprimare non-verbală a emoțiilor și cognițiilor.
- [Arterapia](#) este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți auto-înțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională. Arterapia înseamnă stimulare senzorială, achiziție de deprinderi și adaptare. „Obiectul de activitate” al arterapiei este omul, stările și emoțiile sale, dezvoltarea sa integrată. În funcție de predispozițiile persoanei, aceasta poate rezona mai mult cu una sau alta dintre modalitățile artistice specifice. Arterapia oferă suport emoțional pentru elevii care au diferite afecțiuni sau au experimentat diferite traume, reduce stresul, ajută la deblocarea creativității și favorizează dezvoltarea personală.

Copiii cu diferite tipuri de nevoi și probleme pot beneficia de eficacitatea arterapiei. Adesea întâlnim copii care prezintă dificultăți în a-și descrie verbal propriile emoții și gânduri. Acest lucru constituie chiar o caracteristică specifică vârstelor mici, când vocabularul este sărac în concepte care definesc stări emoționale. Luând în calcul această particularitate a vârstelor mici, și anume incapacitatea copiilor de a-și comunica verbal stările afective, arterapia vine în sprijinul lor, oferindu-le mijloace de exprimare non-verbală a propriilor emoții, gânduri, nevoi și dorințe.

Terapia prin artă îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile și tensiunile acumulate, să dezvolte abilități de comunicare, să exerseze și să optimizeze propriile capacități de relaționare cu ceilalți copii și cu adulții, ajutând în final, la elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor.

Art terapia are multiple beneficii:

- dezvoltarea inteligenței emoționale
- dezvoltarea abilităților de exprimare
- comunicare și relaționare
- creșterea adaptării în societate
- o dezvoltare armonioasă, echilibrată, responsabilizare,
- dezvoltarea inițiativei,

- dezvoltarea imaginației și a spiritului creativ,
- reducerea tensiunilor și a anxietății,
- dezvoltarea unor instrumente sănătoase de rezolvare a conflictelor și dezvoltarea stimei de sine.

Fiecare acțiune pe care o întreprinde duce la dobândirea unor cunoștințe, iar acest fapt face din vârsta copilăriei o perioadă definitorie în dezvoltarea armonioasă a copiilor. Rolul nostru, al dascălilor este de a transmite latura distractivă, interactivă și provocatoare a explorării mediului din jur.

Este important să-i antrenăm pe copii în activități precum desenul, modelajul, jocul, povestirea, dar mai ales este important să le oferim feedback-ul, de fiecare dată când aceștia se implică într-o activitate. Feedback-ul trebuie să conțină aprecieri despre modul în care copiii au participat la activitate, despre multitudinea de informații pe care au reușit să le acumuleze sau despre caracterul distractiv pe care poate să-l aibă învățarea.

Culorile pot spune foarte multe despre un desen dar și despre personalitatea micului artist:

- Roșul – utilizarea lui exclusivă indică o tendință spre agresivitate, o lipsă de control emoțional.
- Albastru – utilizat în exces, poate indica un control de sine prea marcant.
- Verdele – controlul relațiilor sociale.
- Galbenul – utilizat singur, denotă o dependență a copilului de adult.
- Maroul – poate traduce proasta adaptare familială și socială, diverse conflicte ale copilului, regresie.
- Violetul este semn de neliniște, anxietate, mai ales când este asociat cu albastrul.
- Negrul trădează angoasa.

Din desene aflăm date despre personalitatea copilului:

- Linii subțiri, abia marcate, tendința de a-și corecta mereu desenul, folosirea liniei pentru precizie – copil timorat, inhibat, nu are încredere în el.
- Linii puternic trasate, tendința de a găuri coala – copil agresiv.
- Linii de intensitate medie – copil echilibrat.
- Desene murdare, confuz, ca o ciornă – copii cu posibile dificultăți de scriere.
- Tăieturile și ștersăturile – lipsa încrederii în sine, teama de noi descoperiri.
- Punctulețele – temperament meticulos. Linii cu tendințe ascendente – copil vesel, bucuros, fericit.
- Linii cu tendințe descendente – copil trist, neplăcut.
- Linii frânte și neregulate – copil agitat, furios, aprins.

Bibliografie

1. Drugaș, Ioana, *101 aplicații artterapeutice în consilierea copiilor*, Editura Primus, Oradea, 2010.
2. *Îmi place să pictez, 33 de tehnici plastice*, Editura Litera • Venturi, Lionello, *Cum să înțelegem pictura*, Editura Meridiane, București, 1978.

ARTTERAPIA- COMUNICARE FĂRĂ CUVINTE

Prof. Buzatu-Bobocel Cristina
CSEI Alexandria

Pentru copii poate fi greu să-și comunice gândurile și emoțiile. Art-terapia poate oferi o modalitate copiilor de a se exprima. Copiii sunt în mod natural creativi, iar pictura unei imagini poate fi mai ușoară decât a vorbi despre subiecte complexe sau înfricoșătoare. Crearea operelor de artă poate crește, de asemenea, sentimentul de control al copilului într-un moment în care atât de mult nu este controlat.

Prin artterapie înțelegem terapie vizual plastică, terapie muzicală, terapie prin dans, terapie prin teatru, terapie prin poezie, terapie prin proză – basme, povești. Artterapia se bazează pe funcțiile sale creative (funcția fizionomică, funcția de manevrare și de generalizare a formelor, funcția simbolică) (Rodriguez, Troll, 2001, pag.137). Artterapia este o modalitate psihoterapeutică specifică „pusă la dispoziția persoanei pentru a se cunoaște, pentru a se face față dificultăților vieții cotidiene și pentru a surmonta aceste dificultăți” (V.Preda, 2003, pag.22)

Artterapiei poate stimula, îmbunătăți și consolida abilitățile și disponibilitățile cognitive, psihomotorii, afectiv-relaționale și social adaptative. Este demonstrat că arta are efecte benefice asupra sănătății, ea ne determină să gândim, dar mai ales să simțim, să ne bucurăm și să apreciem. Prin artă sufletul zâmbește, ea a vindecat sufletul oamenilor încă din cele mai vechi timpuri și continuă să o facă și astăzi cu succes. Artterapia folosește arta ca manieră de exprimare personală, pentru comunicarea emoțiilor, trăirilor, sentimentelor, în scopul creșterii și armonizării ființei.

Terapia prin artă, numită de specialiști și art-terapie, este o formă de dezvoltare a creativității și o cale de exprimare a sentimentelor copiilor. Stimularea imaginației întărește personalitatea micuțului, îl face să înfrunte mai ușor tot ceea ce-l rănește, ce îi face rău. Diferența dintre artă propriu-zisă și terapia prin ea este următoarea: în artă, beneficiarul este opera, pe când în cazul art-terapiei, beneficiarul este copilul, artă fiind doar un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția lui.

La vârstă preșcolară, copiii acumulează numeroase informații, iar modul în care se realizează acest lucru este foarte important pentru formarea personalității. Dacă reușim (noi ca părinți, bunici, cadre didactice, consilieri, etc) să le arătăm copiilor latura distractivă, interactivă și provocatoare a explorării mediului din jur, atunci putem considera acțiunile noastre ca având un caracter preventiv pentru diferite probleme și tulburări pe care copiii le pot dezvolta în perioadele de vârstă următoare.

Art-terapia este o oportunitate pentru fiecare de a se exprima spontan și autentic, o experiență care în timp duce la împlinire personală, vindecare emoțională și profundă transformare.

Art-terapia se bazează pe recunoașterea faptului că gândurile și emoțiile fundamentale, ce vin din inconștient, capătă expresie mai degrabă în imagini decât în cuvinte. Nu există modalitate corectă sau greșită în exprimarea emoțiilor prin art-terapie. Nu trebuie să excelezi în pictură sau

sculptura. Trebuie doar sa te simti liber si sa te exprimi liber. Si cine poate face asta mai bine decat copiii...

Exprimarea prin artă poate avea valențe terapeutice la orice nivel de vârstă și la orice tip de cultură și populație.

Bibliografie:

1. Bonchiș, E. *Desenul și dezvoltarea cognitivă a copilului*, Ed. Universității din Oradea, 2010;
2. Drugaș, I., *101 aplicații artterapeutice în consilierea copiilor*, Editura Primis, Oradea, 2010;
3. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrate*, editura Polirom, Iași 2001;
4. Rubin, J.A., *Art-Terapia. Teorie și tehnică*, editura Trei, București 2009

APLICAREA METODEI DE ART-TERAPIE ÎN RECUPERAREA UNUI COPIL CU DEFICIENȚE MINTALE

**Profesor itinerant , Tanța Tatiana Tiu
CSEI Alexandria**

Art terapia este considerată o metodă terapeutică originală și suficientă prin ea însăși pentru a rezolva anumite dificultăți psihologice, fiind inclusă cel mai frecvent în cadrul metodelor de suport educațional-terapeutic. Utilizarea artei în terapie *constituie* o alternativă de exprimare non-verbală a emoțiilor și cognițiilor.

Art-terapia este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți auto-înțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională. Art-terapia înseamnă stimulare senzorială, achiziție de deprinderi și adaptare. „Obiectul de activitate” al art-terapiei este omul, stările și emoțiile sale, dezvoltarea sa integrată. Un artist își dezvoltă atenția, învață să observe oamenii, să vadă frumusețea lumii care ne înconjoară în lucruri care par neînsemnate la prima vedere. Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulat. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că această metodă educațională poate fi folosită la orice categorie de vârstă și dizabilitate. Elevii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice. Rolul profesorului este de a transmite latura interactivă și provocatoare a explorării mediului înconjurător.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe elev să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile.

Produsele activității “vorbesc” în locul copilului.

Voi preciza în continuare - *obiectivele pentru activitățile practice*, folosite în lucrul cu deficientul mintal:

1. Dezvoltarea simțului de încredere în sine;
2. Formarea și dezvoltarea aprecierii artistice și de exprimare;
3. Familiarizarea copiilor cu materialele pe care le folosesc, analizându-le forma, mărimea și culoarea- prin canalele motorii și senzoriale;
4. Dezvoltarea simțului estetic;
5. Dezvoltarea respectului față de rezultatele muncii lor;
6. Formarea și consolidarea deprinderilor de tăiat, lipit, îndoit cu diferite materiale și formarea unor noi deprinderi ca: împletitul, îmbinarea.
7. Formarea și consolidarea abilităților de a termina munca începută și păstrarea materialelor în ordine.

Prin intermediul metodei de expresie plastică, urmăresc la deficientul mintal:

- dezvoltarea observației;
- reproducerea a ceea ce văd sau simt;
- dezvoltarea unei bune coordonări ochi-mână;
- dezvoltarea motricității fine prin lipire în cazul nostru, desen și modelaj.

Deficientul mintal își poate dezvolta deprinderile specifice prin mânuirea materialelor (lipici, boabe de cereale, creionul, pensule, vopsea, plastilină) folosite în aceste activități.

Progresul pe care îl vor înregistra se evidențiază, în tematicile ce evocă anumite răspunsuri și emoții, la ceea ce deficientul mintal, transmite prin lucrarea sa, de exemplu: Mărul copt, Soarele mare, galben și rotund, Cerul albastru și senin etc., realizate în tablouri din cereale și semințe.

Pentru realizarea activității artistice, se vor folosi anumite categorii de materiale/unelte, printre care:

- a) hârtii de scris/ de modelaj/ creponata, carton, servetele, reviste.
- b) materiale din natură: conuri de brad, bucățele de lemn, ghindă etc;
- c) alte materiale: zahăr, făină, boabe de fasole, semințe etc;

Mânuirea simplă a materialelor:

A. Instructaj:

1. Observați caracteristicile diferite ale boabelor de fasole și de porumb, semințelor;
2. Descrieți schimbarea sau comparați diferitele asperități.

B. Mijloace de realizare:

Lipirea boabelor de fasole și porumb pe suprafața de lucru. Copiii sunt inițiați în folosirea lipiciului (Aneaxa 1). Se realizează un colaj cu lucrările copiilor (exemplu: anotimpurile, confecționarea felicitărilor de Crăciun, coșulețul pentru fructe etc.).

Aceste activități artistice au și rolul de a aduce o schimbare în rutina celorlalte metode educaționale, dezvoltând exprimarea individuală a copiilor cu CES. Prezentarea necesității de *art terapie accesibile persoanelor cu nevoi speciale*, din cadrul eseului *Art - terapie*, a impus rolul important al creativității artistice (exprimată prin căile de expresie plastică: lipire, modelaj, desen, pictura, sculptură).

Bibliografie

1. Bunt, L. (1994). Music Therapy: An Art Beyond Words, Ed. Rutledge, London and New York.
2. Preda, V. (2003). Terapii prin mediere artistică, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

3. Suport de curs: Terapie ocupațională și reabilitare psihosocială OO Somato – organizație activă în domeniul Sănătății Mintale
4. Judith Aron Rubin, Art-terapia. Teorie și tehnică, Editura Trei, 2009, pag. 384.
5. Ion Dafinoiu, Elemente de psihoterapie integrative, Editura Polirom, 2000, pag. 91

Anexa nr.1

ART- TERAPIA ȘI DEZVOLTAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. itinerant și de sprijin Lazăr Petronela
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria
Prof. Mușat Daniela Ionela
Liceul Teoretic „Constantin Noica” Alexandria

Art- terapia este o formă de educație. Este modul subtil de a ajunge la sufletul copilului, de a vedea dincolo de aparențe, de a vedea dincolo de deficiență. Art- terapia este o metodă de ideală pentru relaxare, de rezolvare naturală a problemelor. Este o stare de spirit, o creație care se adresează sufletului, este un mijloc de recuperare afectiv- emoțională a copiilor, are efect curativ, are posibilitatea să descopere potențialul personal și să-l folosească în scopul de a vindeca răni interioare. Este benefică atât persoanelor cu deficiențe cât și persoanelor fără deficiențe. O activitate de desen, pictură, origami, modelaj, colajul, poveștile și confecționarea de măști, teatrul de păpuși, jocul de rol, jocurile de mișcare, muzica și dansul poate elibera pe oricine de anxietăți, de stresul de peste zi, poate reda buna dispoziție. Se poate face în grup sau individual.

Art- terapia s-a dovedit a avea valențe benefice asupra copiilor cu deficiență mintală, nu numai pe planul echilibrării emoționale, ci și pe planul compensării personalității lor marcate de deficiență, fiind un mijloc util pentru integrarea lor psihosocială. Art- terapia dezvoltă inteligența emoțională, stimulează toate canalele senzoriale, dezvoltă capacitatea de a te exprima repede și ușor, dezvoltă imaginația creatoare, stimulează creativitatea, facilitează comunicarea interpersonală, face să crească sociabilitatea persoanei, să se adapteze mult mai ușor, să rezolve eficient stări conflictuale. Este cea care dă persoanei o stare afectivă tonică și care îi reduce starea de tensiune sau anxietate.

Copiii cu deficiențe sunt persoane sensibile, ușor lezabile, iar noi, dascălii ne străduim să formăm și să dezvoltăm în acești copii deprinderi sănătoase ce le vor folosi în viitor, ne străduim să spargem prejudecăți și să le facem loc în societate, să scoatem la lumină din fiecare elev tot ce are mai bun, un talent ascuns poate, o perspectivă în ciuda handicapului care îl cataloghează și îl stigmatizează, ne străduim să scoatem încrederea în sine, în forțele proprii. În sufletele acestora se ascund temeri, adevărate drame uneori, ce ar mișca orice suflet. Nu sunt înzestrați cu inteligență, dar au ceva special, ce numai artiștii au. Sunt profunzi, reali, sensibili și frumoși pe dinăuntru. Sunt Speciali!

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art-terapeutice asigură progrese semnificative. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art-terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

ART -TERAPIE PENTRU COPII CU CERINTE EDUCATIVE SPECIALE

**Profesor psihopedagogie specială Martac Florentina
CSEI Alexandria**

Despre art-terapia se știe din timpuri străvechi, prin intermediul operelor filosofilor antici: Aristotel, Platon, Pitagora, Socrate. În Egipt, India, Grecia, China, s-au întreprins tentative de studiere a culorilor în diagnosticarea afecțiunilor și a transformării stărilor psihologice prin intermediul cântecului.

Art -terapia este o formă de psihoterapie care folosește procesul artistic, materialele folosite și spațiul ca mod de comunicare. Prin art- terapie oamenii pot găsi eliberarea de emoțiile copleșitoare, de crize sau traume. Astfel, se poate crește starea de bine iar viața de zi cu zi poate fi îmbunătățită. Art- terapia oferă o perspectivă ce nu poate fi disponibilă prin alte mijloace. Margaret Naumburg, educator și terapeut ce a folosit pentru prima dată art terapia ca formă distinctă de psihoterapie, spunea că exprimarea prin artă este o cale de manifestare a imaginilor existente în inconștient.

Art- terapia a fost folosită pe o gamă largă de populație, de la copii mici până la vârstnici, de la veterani la prizonieri și oameni cu dizabilități psihice și fizice inclusiv la copiii cu tulburări din spectrul autist. Prin activități de tipul: desen, pictura, modelaj, colaj, dans, muzică, joc de rol, dramaterapie, se urmărește dezvoltarea inteligenței emoționale a copilului, rezolvarea eficientă a conflictelor, stimularea tuturor canalelor senzoriale, dezvoltarea capacității de a se exprima mai repede și mai ușor, declanșarea proceselor complexe de asimilare și fixare afectivă atât la nivel individual, cât și colectiv, a valorilor estetice.

Pentru copiii cu cerințe educative speciale, lumea poate reprezenta o supraîncărcare senzorială în fiecare zi. Pornind de la auz și miros foarte pronunțat până la a se simți copleșiți în spații aglomerate, combinând cu dificultăți de exprimare și înțelegere a interacțiunilor sociale, toate acestea fac dificilă experimentarea mediului înconjurător. Având în vedere faptul că aceștia gândesc foarte mult în imagini se pot deschide și construi linii de comunicare cu ei tăcuți sau non-verbali folosind diversele materiale utilizate în art -terapia.

O temă pe care copiii cu cerințe educative speciale ar putea să o lucreze ar fi imaginea propriului corp. Pentru această temă sunt necesare o coală de hârtie cu imaginea corpului uman, o cutie cu diverse materiale precum sfoară, mărgelă, sculpici, scoici, monede, crengi, frunze etc; materiale de art (creioane, acuarele, tempera, cretă etc) și o cutie în care sunt așezate diverse imagini decupate din reviste. În cazul în care motricitatea copilului o permite putem oferi posibilitatea să-și aleagă și să decupeze singur imaginile preferate.

În acest proces creativ copiii experimentează aspectul senzorial al procesului prin textura materialelor. Colajul îi ajută să înlăture anxietatea prin faptul că pot participa activ și prin faptul că au libertatea de a alege materialele preferate astfel încât să se poată exprima pe sine. De asemenea, prin art- terapie se poate oferi ocazia reducerii sensibilității tactile prin expunerea la diverse materiale. Se pot stimula și dezvolta abilitățile motorii fine prin tăierea, așezarea și organizarea materialelor. Prin faptul că se țin ocupate mintea și mâinile le permite copiilor să-și schimbe focusul de la experimentarea copleșitoare a mediului la activități plăcute prin crearea lucrărilor de artă.

BIBLIOGRAFIE:

A. VESA, GHID DE TEHNICI ART -TERAPEUTICE APLICATE PERSOANELOR CU DIZABILITATI ,ORADEA,2020;

<https://weart.ro/art-terapia-in-lucru-cu-copii-si-tineri-cu-probleme-de-dezvoltare/>

V. PREDA,TERAPII PRIN MEDIERE ARTISTICA,PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ CLUJ- NAPOCA, 2003.

METODE ȘI MIJLOACE DE ART-TERAPIE LA COPILUL DEFICIENT MINTAL

Micher Lenuta, Triș Ionela

Școala Gimnazială Specială Constantin Păunescu Iași

Terapia prin artă presupune o gamă diversificată de strategii și tehnici care pot fi utilizate în dezvoltarea personalității.

Autorii Popa (1997) și Păunescu (1999) identifică următoarele forme de terapie prin artă: modelajul din plastilină sau lut; sculptura; pictura sau desenul; decorațiunile; confecționarea de jocuri, jucării și marionete; dansul, muzica, teatrul; artizanatul; terapia verbală.

În rândurile care urmează vom accentua specificul acestor metode.

a) *Activități de modelare* – modelajul reprezintă una dintre cele mai plăcut activități de terapie, pentru elevii de vârstă școlară cât și pentru adulți, deoarece induce o stare de satisfacție și de reconfort psihic. Activitatea de modelaj contribuie la dezvoltarea multilaterală a copilului, dezvoltarea abilităților motorii generale și fine datorită procedeeleor și tehnicilor de lucru, stimularea capacității de concentrare a atenției și dezvoltarea spiritului de observație, formarea și dezvoltarea structurilor perceptiv-motrice, dezvoltarea unei relații armonioase între gândire și îndemânare, formarea și dezvoltarea deprinderilor creative, cât și la dezvoltarea socio-afectivă datorită formării profilului moral. Arta reprezintă forma prin care putem mărturisi propriile sentimentele, suferințele sau bucuriile, prin care putem relua legătura cu ceilalți, cu mediul înconjurător, cu noi înșine. Modelajul face apel la senzații care nu sunt numai vizuale, ci și tactile, reprezentând un mod de creație ludică, senzuală și bogată.

Activitățile artistico-plastice reprezintă cele mai plăcute activități și una dintre cele mai importante din programa terapiilor ocupaționale desfășurate în programul de terapie complexă și integrată în cadrul școlilor cu deficiența mintală, putând fi utilizate și ca terapie în cazul copiilor cu tulburări de comportament sau ca mod de joacă pentru cei dornici de distracție. La toate acestea putem adăuga și mulțumirea pe care o simte copilul atât în timpul lucrului, dar și atunci când realizează că din mâinile lui a ieșit un obiect cu care poate contribui la înfrumusețarea sălii de clasă. Aceste activități urmăresc familiarizarea elevilor cu diferite materiale și instrumente de lucru, cu reguli de utilizare a acestora; formarea unor deprinderi tehnice elementare de lucru prin confecționarea unor produse simple, utile, estetice și originale; formarea și educarea comportamentelor specifice muncii în echipă, de colaborare în procesul creator; educarea gustului estetic, a dragostei de muncă și a respectului pentru rezultatele muncii.

Cu ajutor și perseverența, copiii pot să redea obiecte sau chiar imagini cât mai reale.Ca materiale de lucru pentru modelaj se folosesc: plastilina, lutul, aluatul din făină, pasta ceramică sau pasta fimo cu uscare la aer sau cu uscare în cuptor, modelajul în ceară.

Plastilina este cel mai utilizat material în activitățile de modelaj cu copiii. Aceasta nu necesită o prelucrare specială înainte de a fi utilizată, încălzindu-se de la căldura mâinilor, fiind potrivită pentru modelat. Se poate găsi sub diferite culori care permit folosirea ei în funcție de specificul obiectului ce se execută sau pot fi pictate după uscare în culori acrilice sau tempera. Există tot felul de forme și instrumente de tăiere care facilitează crearea de diferite obiecte decorative: coșul cu fructe și legume, animale domestice și sălbatice, forme geometrice, flori, îngerași, litere și cifre, insecte, elemente specifice celor patru anotimpuri, măștișoare, magneți de frigider, șiraguri de mărgelă, inimioare, rame pentru fotografii, statuete, obiecte ceramice sau bijuterii.

Ca și procedee de lucru identificăm: mișcări translatorii cu palmele față în față; mișcări circulare palmele față în față; mișcări translatorii cu palmele față de planșeta; mișcări circulare cu palmele față de planșeta; mișcări de apăsare/aplatizare; mișcări translatorii și mișcări circulare a degetelor față de planșetă; mișcări de apăsare/aplatizare cu ajutorul degetelor; mișcări de adâncire cu ajutorul degetului mare; mișcări de presare a plastilinei în forme de silicon/ipsos.

Modelajul, pentru început, poate fi utilizat ca instrument de investigație, lăsând copilul să facă ce vrea cu materialul. La copii exprimarea artistică este foarte bogată drept pentru care este necesar să îi ajutăm să cunoască și să stăpânească bine procedeele și tehnicile specifice care au fost prezentate. Trebuie să avem în vedere că acestea se întrepătrund și se completează reciproc. De regulă, lucrările de modelaj presupune reproducerea unui model, iar ca și condiție principală expunerea acestuia în fața elevilor, pe toată durata lecției. Se recomandă utilizarea modelelor în formă naturală (fructe, legume, flori etc.) cât și un model executat de către cadrul didactic. Așadar au posibilitatea de a observa cele două modele, de a le compara și de a constata asemănările între ele. Posibilitatea realizării unui model cât mai apropiat, ca și înfățișare, de cel natural reprezintă un stimulent de muncă pentru elevi.

În realizarea unui produs prin tehnica modelajului parcurgem următoarele etape: prezentarea lucrării model; observarea și analizarea lucrării (recunoașterea materialelor și tehnicilor utilizate); explicarea și demonstrarea, de către profesor, a etapelor de lucru; realizarea lucrării proprii prin respectarea succesiunii etapelor de lucru, utilizarea corectă a instrumentelor și materialelor de lucru, respectarea ordinii și normelor igienice în timpul lucrului; oglindirea trăsăturilor obiectelor înfățișate și respectarea temei; comunicarea conținutului lucrării (descrierea, cu cuvinte proprii, a stadiului de finalizare al acestuia, modul de lucru, elemente de originalitate, aspectul general); compararea produsului personal cu modelul sau cu altele.

Când modelarea se bazează pe imaginația elevilor, de exemplu scene din lecturile citite, este absolut necesară pregătirea elevilor prin intermediul observațiilor făcute anterior cu ocazia lecturii. Asigurarea unui fond muzical stimulează creativitatea. Realizarea lucrărilor colective influențează procesul de asumare a rolurilor individuale în grupul mic sau în echipă.

Tehnica modelajului are o serie de efecte pozitive asupra personalității elevilor. Dintre acestea menționăm dezvoltarea comunicării; dezvoltarea capacității de a-și împărtăși propriile sentimente și stări sufletești; dezvoltarea motricității grosiere și fine; dezvoltarea senzorială; modelarea comportamentului și îmbunătățirea stimei de sine, stabilirea unor țeluri personale etc.

b) *Pictura și desenul* – sunt îndeletniciri recuperatorii foarte agreate. Pot fi utilizate din orice poziție prin intermediul pensulelor, pânzei, culorilor, creioanelor și a hârtiei. Copilul, încă de la vârste mici, imită activitatea adultului și se joacă cu creioanele pe hârtie chiar dacă nu știe să țină în mână nici creionul, nici hârtia, pe măsură ce-și formează deprinderi de lucru cu creionul, hârtia, pensula, desenează forme noi, creează fără a mai imita în totalitate.

Prin intermediul desenului și al picturii elevii își dezvoltă creativitatea, își pot îmbunătăți abilitățile fizice, cognitive și afective. Când desenează, elevul deconstruiește lumea înconjurătoare în forme geometrice de bază: cerc, pătrat, triunghi. Acest lucru influențează procesul de înțelegere a lumii înconjurătoare. Următoarea etapă presupune recombinația acestor forme simple pentru a inventa imagini cu totul noi. Tehnicile antrenează și abilitățile motorii fine și coordonarea oculomotorie. În acest fel, îi va fi mai ușor să realizeze activități care presupun un grad ridicat de finețe. În ceea ce privește latura afectivității, acestea oferă posibilitatea de a-și exprima emoțiile prin forme și culori. În plus, pictura reprezintă o modalitate excelentă de eliminare a stresului.

În ultimul rând, acestea sunt utilizate pentru a ajuta copilul să devină conștient de sine, de existența sa în lume. Pot fi folosite în moduri variate, cu scopuri multiple și la diferite nivele. Prin intermediul picturii (inclusiv cea cu degetele) copilul își exprimă cu ușurință emoțiile. Simplul act de a desena fără intervenție exterioară contribuie la stabilirea identității persoanei datorită puternicei capacități de exprimare a sentimentelor, a sinelui.

Conform programelor ariei curriculare Terapie educațională complexă și integrată, artele plastice se focalizează pe: formarea și exersarea deprinderilor și abilităților practice de a utiliza anumite tehnici, instrumente și materiale de lucru; dezvoltarea structurilor și conduitelor perceptiv motrice de formă, mărime, culoare, de organizare și structurare spațio-temporală prin reprezentarea plastică a unor elemente din realitatea înconjurătoare; obținerea unor efecte plastice prin tehnici specifice.

În lucru cu elevii cu deficiență mintală pot fi utilizate următoarele tehnici:

Dactilopictura este o tehnică de pictură care se focalizează pe dezvoltarea motricității generale și fine. Fiecare deget are o altă amprentă mai mare sau mai mică; prin contactul tactil cu apa și cu materialele care se folosesc. Prin simbolurile grafice reflectate în dactilopictură, prin libertatea în alegerea temei, elevii transpun în culoare bogăția informațiilor de care dispun și cu care operează, dau frâu liber memoriei cromatice și figurative. Prin utilizarea acestei tehnici, se realizează un tablou reușit iar mâna copilului capătă o mare flexibilitate, o mai mare siguranță, iar mușchii mici ai mâinii se dezvoltă și se întăresc. De asemenea, tehnica trezește interesul copiilor pentru activitatea de pictură, stimulându-le independența și creativitatea.

Tehnica picturii cu palma – constă în murdărirea palmei cu un strat concentrat de vopsea; pe suprafața de colorat aceasta se aplică apăsând obținând o pată care sugerează diferite imagini sau un model care poate fi completat cu ajutorul dactilopicturii sau chiar cu pensula; aplicând palma de mai multe ori în același loc și învărtindu-se coala de desen, în sensul acelor de ceasornic, se pot obține efecte sub forma de floare, soare etc.

Tehnica picturii cu talpa piciorului – este asemănătoare tehnicii amintite în rândurile de mai sus însă în locul palmei este utilizată talpa piciorului.

Tehnica picturii cu pasta de dinți – tehnica este asemănătoare cu cea a dactilopicturii, iar copiii primesc aceleași indicații privind modul de execuție; se pot folosi și pensule cu părul mai aspru și scurt; urma lăsată de pasta de dinți este frumos conturată; se poate lucra și pe foi negre sau albastre diferite teme: „Omul de zapada”; „Copacii iarna” etc.

Tehnica suprapunerii – se precizează copiilor să facă două pete de culori diferite, așezate una peste alta; se îndoaie apoi pe marginea petelor foaia pe verticală și se presează; când foaia se deschide elevii vor descrie pictura obținută; se constată că aceeași pictură poate avea 3-4 înțelesuri – poate să semene cu un fluture, o frunză, o floare sau o pasăre. Tehnica îi pune pe copii în situația de a-și imagina conturul unui obiect sau ființe ce trebuie realizat.

Tehnica ștampilelor – cu ajutorul unui cuțit și al unui desen realizat pe o jumătate de cartof, pe un dop de plută sau pe o radieră se confecționează un model în relief (fructe, legume, litere și

cifre, păsări, figuri geometrice, mașini etc); pe ștampila rezultată se aplică cu pensula tempera și se stampilează modelul dorit, se poate folosi și o tușieră. Și frunzele uscate pot fi utilizate ca o ștampilă. Ștampilele confecționate din dopuri de sticle sau radiere au o durabilitate mai mare comparativ cu cele obținute din cartofi. Cu ajutorul ștampilelor prin repetare, alternare și simetrie se pot crea motive noi, care dezvoltă orientarea în spațiu (aproape/depart, sus/jos, pe/sub/în, alături/în față/în spate, la dreapta/la stânga).

Pictura cu paiul – pe hârtie, cu ajutorul pensulei sau a unui burete, se picură mici pete de culoare; paiul se ține deasupra hârtiei și va fi orientat în direcția în care se dorește să meargă pictura; se suflă prin pai, iar culoarea se va întinde pe hârtie obținându-se structuri atractive și creative.

Pictura cu sfoara – se înmoaie sfoara în culoare și apoi se trasează peste hârtie în toate direcțiile.

Pictura cu buretele – buretele se taie în bucăți mici, ușor de manevrat; se înmoaie în culoare, apoi se trece cu el, în trăsături mari, pe foaia de hârtie, într-un spațiu delimitat ca o ștampilă.

Tehnica bulelor de săpun – constă într-un „joc” puțin murdar, care oferă rezultate neobișnuit de frumoase. În recipientul în care se fac balonașe de săpun se adaugă culori tempera sau acrilice și masa mare de baloane se adaugă pe hârtie. Aceasta tehnică combină cele două elemente ale copilăriei: balonașele de săpun și pictura.

Tehnica desenului cu lumânarea – lumânările pentru pomul de iarnă sau cele obișnuite pot fi utilizate pentru a desena pe foaia de bloc de desen. Prin intermediul acesteia se trasează diferite forme pe coala de hârtie; când desenul s-a terminat se pictează toată suprafața hârtiei cu acuarelă în nuanțe tari (roșu, maro sau albastru închis). Pe conturul desenat cu lumânarea, culoarea nu se prinde și astfel desenul apare alb sau colorat mai deschis pe fondul colorat închis (de exemplu: „Culorile anotimpurilor”).

Tehnica picturii pe sticlă – desenul se execută pe hârtie după care se transpune pe spatele sticlei cu ajutorul unui marker după care se trece la colorarea suprafețelor. Înainte de a picta sticla se degresează cu spirt sau soluție pentru spălat geamuri. Trasarea conturului și a detaliilor poate fi realizat prin intermediul unui contur liner acrilic. Când totul s-a uscat se trece la colorarea suprafețelor în culori tempera sau ulei. După ce culorile au fost așternute și procedeul de uscare este încheiat, este preferabil să se lipească peste desen o foaie de hârtie albă sau colorată.

Tehnica desenului decorativ cu ajutorul furculiței – pe o farfurie de unică folosință se aplică culori tempera pe care le diluăm cu puțină apă. Trecem dosul furculiței prin culoare apoi presăm furculița pe foaia de bloc de desen realizând, după inspirația fiecăruia, dungi orizontale, verticale, oblice, valuri, flori, fire de iarbă, animale.

Tehnica pensulei aplicate – cu o pensulă îmbibată în culoare se aplică repetat pe suprafața de colorat în funcție de modelul dorit obținând elemente florale sau peisaje.

c) *Activități cu materiale din natură* – prin intermediul frunzelor, florilor, semințelor, ramurilor, pietricelelor, cojilor de nuci, cozi de cireș, conuri de brad, ghinde, castane, fulgi și pene de păsări, scoici putem dezvolta simțul de observație al copiilor. Aceste materiale colectate contribuie la formarea și dezvoltarea capacităților, priceperi, deprinderi psihomotrice, cognitive și afective, la educarea artistică a școlarilor.

d) *Activități cu materiale sintetice*

- *Hârtia și cartonul* – reprezintă materiale cu largă și frecventă întrebuințare, fapt pentru care se pot procura ușor. În activitățile didactice putem utiliza o diversitate de tipuri de hârtie (culoare, formă, grosime, duritate, densitate, transparență, netezime etc.). Pentru prelucrarea hârtiei se

va utiliza foarfecele, cutter-ul, creioanele și lipiciul. Tehnicile simple de lucru sunt tăierea, decuparea după model, lipirea, îndoirea, mototolirea. De asemenea, în funcție de specificul de dezvoltare al elevilor, hârtia poate fi prelucrată și prin tehnici mai complexe precum Tangram, Origami, Quilling, obținându-se obiecte de o mare diversitate, posibilitățile de creație ale elevilor fiind extraordinare.

- *Decuparea* reprezintă cea mai ușoară formă de prelucrare a hârtiei sau a resturilor de materiale textile. Cu ajutorul ei putem obține orice fel de figuri (fructe, legume, animale, figuri geometrice etc.) și, dacă acestea sunt colorate, impresia artistică este deosebită. Exemple de activități: „Fructe și legume”, „Flori”, „Fluturi”, „Anotimpurile”, etc.
- *Mototolirea hârtiei* constă în ruperea hârtiei colorate (creponată, șervețele) și transformarea în sfere mici/biluțe. Odată realizate, acestea sunt lipite pe planșă conform propriei imaginații sau pe planșe cu tipare. Această simplă tehnică influențează dezvoltarea mușchilor mici ai degetelor și suplețea mișcărilor mâinii, necesară scrisului. Exemple de activități: „Coșul cu fructe și legume”, „Steagul României”, „Felicitări”, „Copacul înflorit”, „Animalele sălbatice și domestice”, „Colierul păpușii”, „Ornamente pentru pomul de iarnă”, „Mărgele” etc. Hârtia colorată poate fi ruptă și în bucățele mici și lipită conform imaginației fiecărui copil, pe un contur, realizând un mozaic sau o lucrare interesantă. Exemple de activități: „Câmp cu flori”; „În grădina bunicilor”; „Primăvara în culoare” etc.
- *Îndoirea hârtiei* reprezintă o tehnică cu vechi tradiții. Nu necesită niciun fel de unelte și instrumente, îndoirea contribuind la formarea îndemânării, dezvoltarea deprinderii cu munca curată și formarea perseverenței. Prin intermediul formelor de bază – pătratul și dreptunghiul – se pot confecționa diferite obiecte. Aceste lucrări necesită o execuție tehnică fără greș. Condiția de bază a realizării unor îndoituri exacte este de a se lucra pe o suprafață netedă (masă, bancă), marginea colii fiind paralelă cu marginea mesei. Toate îndoiturile se fac spre mijlocul mesei, coala rămânând fixă pe masă. În funcție de gradul de dificultate se pot realiza o mare varietate de obiecte/produse precum: „Batista”, „Coiful”, „Barca”, „Paharul”, „Steaua”, „Morișca”, „Solnița”, „Plicul”, „Broasca”, „Laleaua” etc.
- *Tehnica origami* constă în arta plierii hârtiei colorate în modele de creaturi vii, obiecte neînsuflețite sau forme decorative abstracte. Elaborarea produselor decorative prin această tehnică este la fel de importantă ca și finalizarea lor, deoarece acțiunea de pliere solicită concentrarea atenției, răbdare, gândire creatoare, aplicativă și coordonarea ei perfectă cu mișcările de execuție ale degetelor. Realizarea unei plieri executate neglijent duce la nereușita formelor. Figurinele obținute, spre încântarea copiilor, sar (broasca), plutesc (barca, vaporul), pot fi umflate cu aer (mingea, iepurele), bat din aripi (porumbelul), cascade gura (peștele), își mișcă coada sau lăbuțele (șopârta). Pe lângă răbdare, corectitudine și curaj, tehnica dezvoltă și calități morale precum: hărnicia, modestia, dărnicia creatoare, simțul estetic și tenacitatea.
- *Tehnica Quilling* constă în crearea de modele decorative prin tăierea și utilizarea de benzi de hârtie colorate, care sunt rulate, în forme diferite, și lipite împreună. Benzile de hârtie sunt înfășurate în jurul unui ac pentru a crea forma de bobină de bază după care este lipită la capăt și aranjată pentru a forma flori, frunze.
- *Colajul* reprezintă tehnica de lipire a unor elemente eterogene pe un tablou sau pe o suprafață limitată – coală de bloc de desen sau alt suport, cu scopul obținerii unui efect

de natură estetică. În realizarea acestuia putem utiliza hârtie colorată, pictată chiar de copii, ilustrații colorate, afișe vechi, ziare). Formele tăiate/rupte de culoare deschisă se pot aplica pe un fond închis și invers. Putem realiza compoziții prin mozaic, situație în care formele sunt alcătuite din mici bucățele de hârtie sau carton colorat, alăturate și lipite cu aracet sau altă soluție de lipit. Exemple de activități: „Vaza cu flori”, „Copacul”, „Curcubeul”, „Strugurele”, „Fluturile”, etc.

- *Firele textile* precum ața de cusut, sfoara, lâna, mohairul, sunt materiale la îndemâna oricui. În funcție de proveniența lor, ele pot fi diferite din punct de vedere al culorii, rezistenței, grosimii, aspririi sau lungimii. Pentru o utilizare corectă în cadrul activităților propuse, înainte de a fi utilizate, va fi necesar să se descopere caracteristicile acestora (mohairul este foarte bun pentru obținerea ciucurelui, dar nu poate fi folosit la împletituri etc.). Firele moi pot fi modelate ușor, prin „modelare” înțelegând împletire, lipire, coasere, răsucire, tăiere, obținându-se o mare diversitate de produse (flori, covorașe, semne de carte, ciucuri, compoziții). Tehnicile simple de prelucrare a firelor sunt coaserea, răsucirea, împletirea, tăierea, lipirea, înnodarea și șnuruirea. Ca și tehnici complicate pot fi utilizate cusături utilitare, cusături decorative, împletire cu croșeta sau andrele. Deoarece firele sunt maleabile, este recomandat lucrul în doi, un elev ținând capătul de început, celălalt răsucind. Pe parcursul lucrării, rolurile pot fi inversate. Acestea oferă mâinilor agilitate și îndemânare și fac legătură cu alte operații de muncă. La baza învățării acestor tehnici stă demonstrația, supravegherea atentă a elevilor cât și oferirea unui sprijin permanent până la însușirea corectă a abilităților.
- *Materiale plastice* – paharele, farfuriile, pungile și sacii din material plastic pot constitui materiale de lucru în cadrul activităților de terapie prin artă. Acestea pot fi transformate în diferite obiecte practice: ghivece pentru flori, diverse ornamente, măști, etc.

Bibliografie:

1. POPA M.. (1997) – Note de curs de Ergoterapie și Artteapie – Dactilo, Universitatea București
2. PREDA, V. (2003) – Terapii prin mediere artistică, Editura Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
3. PĂUNESCU C. (1999) – Terapia educațională a persoanelor cu disfuncții intelective, Editura ALL, București
4. POPESCU AL. (1986) – Terapia ocupațională și ergoterapia, Editura Medicală, București
5. POPOVICI D. V. (2005) – Terapia ocupațională pentru persoanele cu deficiențe, Editura Muntenia, Constanța

RECUPERAREA COPIILOR CU NEVOI SPECIALE PRIN ART TERAPIE

Profesor psihopedagog Oana Violeta Hoară
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Roșiori de Vede

„Sunt suficient de artist pentru a desena liber din imaginație. Imaginația este mai importantă decât cunoașterea. Cunoștințele sunt limitate. Imaginația înconjoară lumea.”

- Albert Einstein

Art terapia oferă voce copiilor cu limitări de limbaj și oferă o modalitate excelentă de a-și exprima sentimentele. Arta poate ajuta la îmbunătățirea stimei de sine, a conștientizării de sine și la cunoașterea și învățarea unei game de abilități comportamentale necesare integrării în diferite grupuri sociale. Le implică mintea, corpul, spiritul și poate duce la autodescoperirea emoțiilor lor.

Pentru persoanele cu dificultăți de învățare, terapia prin artă oferă o oportunitate de exprimare. Arta poate fi o modalitate de comunicare pentru oamenii cărora le este greu să-și exprime gândurile și sentimentele verbal. Terapia prin artă în școli oferă o modalitate creativă și plăcută de a comunica fără restricții, fără griji de a fi judecat, deoarece nu există un eșec atunci când creezi artă. Acest proces le oferă un sentiment de realizare și le construiește încrederea în sine.

Copiii cu ADHD și alte tipuri de dificultăți de învățare, au adesea emoții intense. Unii prezintă abilități sociale reduse și/sau de o stimă de sine scăzută. Terapia prin artă este un instrument care oferă o abordare non-verbală a comunicării și exprimării emoțiilor.

Terapia expresivă încorporează elemente ale tuturor formelor de expresie creativă într-o formă expresivă multimodală de psihoterapie integrativă (Knill et al., 2005).

În terapia expresivă, fiecare este încurajat să folosească forme multiple de expresie creativă pentru a-și exprima lumea interioară, inclusiv desen și pictură, fotografie, sculpturi folosind o gamă largă de materiale, de la lut până la papier maché, muzică, dramă și jocuri de rol, poezie, proză, dans și mișcare.

Printre tehnicile utilizate în terapia expresivă cu aplicabilitate pentru elevii cu dificultăți de învățare se numără:

- Desen și pictură

Desenul intuitiv și pictura cu pasteluri, cretă, acrilice și acuarele pot fi utile pentru exprimarea emoțiilor, stărilor de dispoziție sau dinamicii relaționale care sunt greu de exprimat în cuvinte

- Sculptura

Sculptura cu argilă poate fi terapeutică, deoarece argila este modelabilă și remodelabilă. Argila poate avea un impact mare, iar sculptura poate fi folosită pentru a reprezenta stări interioare abstracte, o imagine de sine și alți oameni. Lutul poate fi întins, lovit și aplatizat ca mijloc de exprimare a emoțiilor.

- Măști

Fabricarea măștilor folosind o gamă largă de materiale, cum ar fi papier mâché, materiale textile, argilă poate fi un instrument pentru exprimarea unor roluri diferite pe care le joacă oamenii în diferite relații și situații de viață

- Mișcarea

Mișcarea poate fi o formă puternică de auto-exprimare și poate include dansul, dar nu neapărat. Mișcarea poate ameliora stresul și poate fi un instrument puternic de autoreglare

- Joc de rol

Cu toții jucăm multe roluri în viața noastră – la locul de muncă, în situații sociale și în relațiile noastre.

Terapia dramatică este o metodă pentru a explora aceste roluri într-un mod prietenos. Măștile și păpușile pot fi, de asemenea, folosite pentru a explora roluri și pentru a exprima sentimente dificile, mai degrabă decât pentru a participa la un joc de rol activ, dacă un subiect nu se simte confortabil să se exprime direct.

- Colaj

Colajul poate fi folosit pentru a realiza imagini expresive din punct de vedere emoțional folosind decupaje, fotografii, vopsele și pixuri. Cheia acestui exercițiu este să lucreze rapid și spontan, cât mai liber de comentarii verbale interne.

- Realizarea sau colorarea mandalelor

Crearea sau colorarea mandalelor poate fi un exercițiu util de meditație pentru exprimarea emoțională, focusare și de ameliorare a stresului.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Când copiii explorează diferite medii de artă, creativitatea lor este sporită de ceea ce mintea lor vrea să exprime. Terapia prin artă le mărește, de asemenea, capacitatea de atenție și capacitatea de a urma instrucțiunile.

Arta expresivă aduce beneficii în special copiilor cu nevoi speciale precum autismul și celor care au suferit o experiență traumatică și tulburări emoționale. Are beneficii de dezvoltare a abilităților cognitive și a percepției copilului, permițându-i să învețe despre lumea în care trăiește.

De asemenea, este benefică pentru dezvoltarea cognitivă a copilului. Pentru copiii cu autism, ADHD, tulburări de vorbire și alte cerințe speciale, terapia prin artă poate oferi un mediu mai puțin suprastimulator, permițându-le să se concentreze asupra activității.

Arta ar putea fi modul lor de a comunica lucruri care îi deranjează sau ceea ce se întâmplă cu gândurile lor.

Dacă ei nu pot învăța în felul în care predăm noi, este vital să predăm într-un mod în care ei pot învăța.

Bibliografie

Beerse, M. E., Van Lith, T., & Stanwood G. (2020). Therapeutic psychological and biological responses to mindfulness-based art therapy. *Stress & Health*, 36(4), 419-432. <https://doi.org/10.1002/SMI.2937>

Benefits of Art Therapy for Children <https://tacomachristiancounseling.com/articles/benefits-of-art-therapy-for-children>

Art Therapy: Benefits for the Special Needs Population <https://www.cba-va.org/blog/art-therapy-benefits-special-needs-population>

METODE MODERNE ÎN PREDAREA DISCIPLINELOR ARTISTICE

Prof. inv. primar Săndulescu Cristina
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Rosiori de Vede, Teleorman

Problemele privind metodologia organizării și desfășurării activităților artistice-plastice sunt srâns legate de diferite acțiuni (metode) de cunoaștere și de transformare (modelare) specifică a personalității lor. Aceste acțiuni cu rol modelator au un caracter conștient, normativ, informativ și formativ al procesului educației artistice-plastice a elevilor. Cu ajutorul lor se pot organiza diferite forme de activitate, pe baza conținutului și recomandărilor programei de specialitate. Atât prin cunoașterea problemelor acestor acțiuni, cât și prin metodele folosite pentru rezolvarea lor, se urmărește atingerea scopului inițial: *dezvoltarea sensibilității, a gândirii artistice-plastice și a gustului estetic și artistic al elevilor*. Prin el se contribuie la educarea personalității și la pregătirea lor pentru integrarea în munca socială.

Orientarea problemelor procesului de educație artistică-plastică a elevilor se dezvoltă pe trei direcții:

- a) familiarizarea treptată a elevilor cu unele elemente de limbaj plastic.
- b) inițierea lor judicioasă în unele probleme ale actului de creație.
- c) apropierea lor cu îndrăzneală dar și cu precauție, cu măsură, față de frumusețile mediului înconjurător, față de opera de artă (contactul cu opera de artă) și față de alte creații artistice.

Prin metodele și procedeele folosite, se urmărește să se antreneze acele potențe creative ale elevilor, care duc la realizări artistice productive conștiente, personale și imediate.

Metodele folosite de profesor devin și instrumente de lucru ale elevilor cu întregul lor complex de acțiuni și procedee.

Utilizarea metodelor interactive de predare-învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ, având un caracter activ-participativ și o reală valoare activă-formativă asupra personalității elevului.

Metodele moderne au tendința de a se apropia cât mai mult de metodele cercetării științifice, antrenând elevii în activități de investigare și cercetare directă a fenomenelor.

Utilizarea metodelor interactive în activitatea didactică are ca rezultat creșterea motivației pentru învățare și a încrederii în sine, contribuie la formarea atitudinii pozitive față de obiectele de studiu în școală și asigură condițiile formării capacității copiilor de a interacționa și de a comunica, pregătindu-i mai bine pentru activitatea socială.

• METODA BRAINSTORMING (asaltul de idei)

Prin această metodă se organizează o situație problemă care permite elevilor să facă mai multe propuneri de idei, excuzând orice formă de critică sau de discuție.

Ex. se pune problema constuirii unui afiș (pentru 8 Martie, 1 Decembrie, Crăciun etc.) pe o suprafață dreptunghiulară;

- care să fie ideea de bază
- din câte elemente componente(forme, culori etc.)
- în ce tehnică de lucru să fie realizat pentru a se obține o anume expresivitate

Această metodă poate avea mai multe stadii:

- I. *stadiul bucuriei roșii* care începe odată cu emulația (încălzirea) gândirii elevilor și care se produce la prezentarea (într-o formă interesantă) a problemei de către profesor. Ea se continuă și spre sfârșitul activității elevilor.

II. *stadiul bucuriei verzi* (de trecere liberă a ideilor) în care elevii gândesc și propun idei ce provoacă la rândul lor formularea altor idei și care sunt consemnate într-un caiet de doi elevi.

III. *stadiul bucuriei rosii* (de staționare a ideilor) în care elevii, de comun acord, sortează ideile (consemnate în caiet) după următoarele idei:

- este prea greu de realizat;
- este mai ușor de realizat;
- nu se poate realiza;
- soluția este prea costisitoare;
- necesită timp îndelungat;
- este bună, originală, cu o mare forță de expresie.

Se alege ideea cea mai bună, schițează pe tablă de un elev sau de profesor iar elevii o realizează în lucrările lor, cu condiția ca ei să țină seama de unele indicații care se găsesc scrise pe o planșă așezată în fața clasei.

• METODA SINECTICĂ

Profesorul împarte problema în mai multe părți (secțiuni) pe care le comunică pe rând elevilor apropiindu-se prin analogii și metafore, de miezul ei. Rezolvarea este amân timer până când el constată că elevii au găsit soluții eficiente (cu dif. Efecte plastice expresive). Abia atunci el anunță în ce constă esența problemei. Pe baza analizei, elevii stabilesc care dintre lucrările lor o prezintă mai clar și mai expresiv.

Ex. profesorul propune elevilor să acopere mai întâi suprafața foi de desen cu o tentă din culoarea preferată. Apoi cere elevilor să deseneze cu pensula cu o culoare contrastantă, mai închisă sau mai deschisă, unul sau doi pomi tineri, ale căror ramuri par că sunt mișcate de vânt și care pot fi așezați oriunde în pagină. Profesorul solicită elevii să deseneze o cale ferată ușor șerpuită dar care să treacă de ex. prin spatele pomilor. Paralelă cu această cale ferată să se realizeze o autostradă dar care să treacă prin spatele pomilor. Urmează ca elevii să aleagă și să-și completeze desenele cu alte elemente pe care profesorul sau ei le propun: stâlpi, case, dealuri, munți etc. dar toate împreună să exprime și ideea de mișcare. După ce desenele au fost terminate profesorul anunță esența problemei: rolul culorii dominante în compoziția plastică. Acest rol se subliniază și prin analiza unor lucrări mai reușite și cu dominate de culori diferite.

Prin tehnicile gândirii creatoare (artistice) a elevilor se caută strategii în vederea dezvoltării gândirii lor divergente prin care să se evite blocajele și să se găsească cât mai multe soluții practice de lucru chiar dacă se operează cu aceleași elemente.

Realizarea fiecărui scop propus impune profesorului să adapteze judicios metodele și procedeele didactice atât la particularitățile de vârstă ale elevilor, unui anumit volum al lor de cunoștințe (cerut de programă), unui anumit nivel de dezvoltare a deprinderilor lor legate de unele tehnici de lucru, cât și să înlesnească transferul acestora și în alte domenii de activitate.

Metodele didactice folosite de profesor trebuie să contribuie în mod eficient la realizarea caracterului formativ și prospectiv al educației artistice plastice a elevilor. Varietatea lor constă în modalitățile în care sunt integrate metodele tradiționale ca: metoda exercițiului, metoda demonstrației, metoda explicației etc. în cadrul unor metode moderne sau invers, cum sunt integrate metodele moderne în cadrul metodelor didactice tradiționale.

BIBLIOGRAFIE

Illoiaia Maria, Metodica predării desenului, Editura Didactică și pedagogică

ART-TERAPIA LA RANG DE ARTĂ METODE CLASICE ȘI MODERNE ÎN TERAPIA PRIN ARTĂ

Prof. Bejan Andreea
Școala Gimnazială Specială "Gonstantin Păunescu" Iași

Despre art-terapie s-a vorbit încă de la sfârșitul anilor '40, când relativ simultan în Anglia și în S.U.A., Adrian Hill, artist și Margaret Naumberg, psiholog, au folosit expresia de „art terapie” pentru a-și descrie munca. Dacă Adrian Hill a descoperit beneficiile art-terapiei experimentând direct prin desen și pictură, în timp ce se refăcea după o tuberculoză, Margaret Naumberg, în practica sa, a văzut imaginile create drept o formă de comunicare simbolică între pacient și terapeut. Asadar **art-terapia** se dorește a fi '*psihoterapie prin mediere artistică*'.

Art-terapia este o modalitate psihoterapeutică mediată prin producții vizual- plastice (picturale, grafice, de modelaj, sculptură, maști, colaje etc.) și prin alte moduri de expresie artistică (muzica, poezie, teatru, dans, expresii corporale).

În cazul persoanelor cu dizabilități art-terapia este o metodă activă de stimulare multisenzorială, folosită ca și modalitate, dar și ca mijloc, în procesul instructiv-educativ datorită beneficiilor pe care le are asupra celor care o practică.

Dintre efectele art-terapiei asupra copiilor menționăm:

- ✓ facilitează dezvoltarea abilităților de exprimare verbală și nonverbală a dorințelor, sentimentelor, trăirilor;
- ✓ crește încrederea în propria persoană și nivelul stimei de sine;
- ✓ ajută la rezolvarea unor probleme și conflicte intra și inter-personale;
- ✓ sprijină depășirea blocajelor emoționale;
- ✓ îmbunătățește abilitățile de autocunoaștere și autoacceptare;
- ✓ favorizează dezvoltarea unor valori morale, a proceselor cognitive, a imaginației și creativității;
- ✓ facilitează eliberarea de tensiuni, stres, frustrări și sentimente negative;
- ✓ sprijină dezvoltarea abilităților sociale, achizițiilor școlare, abilităților de învățare.

Forme de realizare a art-terapiei:

1. Art-terapia vizual – plastică este o activitate care utilizează metode non-verbale bazate pe creația plastică (desen, pictură, sculptură, modelaj, colaj), având valențe psihoterapeutice evidențiate prin obiectivarea activității imaginative, într-un produs de nuanță artistică sau prin receptarea și trăirea semnificațiilor unor asemenea produse.

1.1. Desenul și pictura

Prin desen și pictură, persoanele cu deficiențe mentale își exprimă sentimentele, trăirile, nevoile, se exprimă pe sine și își descoperă astfel identitatea. Pictura, ca și desenul, este un joc, un dialog între subiect și terapeut, este un mijloc de comunicare.

Tipurile de desen ce pot fi abordate în acest tip de activități de art-terapie pot fi:

- Metoda desenului tematic; această metodă este inspirată de teste proiective.
- Metoda desenului copiat; acesta metodă este mai puțin creativă dar vizează introducerea treptată într-o activitate personală, stimulând inițiativa.
- Metoda desenului liber, este metoda ideală prin care se poate proiecta conținutul inconștientului într-un mod direct.

✚ Metoda „finger painting,, oferă posibilitatea printr-o implicare motorie de a crea forme originale și plăcute, fiind în același timp și o activitate foarte relaxantă.

✚ Metoda art-terapiei familiale, constă în implicarea întregii familii în activitatea de creație, astfel restaurându-se dinamica familială, relațiile interpersonale și comunicarea.

1.2. Modelajul

Este o modalitate de exprimare tactil-kinestezică, în care mâinile intră în contact cu lutul, plastilina sau pasta ceramică și prin diverse acțiuni de manipulare, materialul folosit primește diverse forme. Prin această formă de art-terapie, cel care modelează își spune povestea, atât prin figurine modelate, cât și prin expresii verbale care însoțesc activitatea de modelaj.

Modelajul în plastilină sau lut reprezintă - nivelul bazal - al posibilității de exprimare artistică. Contactul cu materialul, inclusiv cu lutul, induce o stare de satisfacție, de confort. Modelajul poate fi utilizat, la început, ca instrument de investigație, lăsând copilul să facă ce vrea cu materialul. Momentul acesta ne indică aspectele perturbatoare și ne permite să întrevădem căile de acces la terapie. Se pot nota expresiile verbale din timpul modelajului și discuțiile dintre parteneri. Produsul realizat, indiferent de valoarea sa artistică, întărește motivația existențială și contribuie la schimbarea imaginii de sine. Sunt de apreciat efectele psihoterapeutice ale activității în grup și posibilitățile de afirmare de sine pe plan social, prin expozițiile organizate (la nivelul tuturor școlilor speciale).

2. Terapia prin teatru

Se ocupă de aplicarea tehnicilor și proceselor specifice teatrului în terapia grupurilor de persoane cu nevoi speciale. Teatrul este o tehnică de eliberare a tensiunilor, dar și de clarificare a stării celui care dă viață unui anumit personaj. Actorul își joacă de fapt propria experiență, cu înțelesurile și trăirile ei. Astfel terapia prin teatru contribuie într-o mai mare măsură la dezvoltarea abilităților de comunicare, a abilităților de socializare și empatie, precum și a abilităților de autocunoaștere și autoreflexie.

3. Terapia prin dans

Terapia prin dans pornește de la ideea în care corpul este reprezentarea sinelui, iar modul în care persoana își utilizează corpul în repaus și mișcare este expresia lumii sale interioare. Prin mișcare venim în contact cu lumea înconjurătoare și cu obiectele, și doar prin mișcare și noi contacte cu mediul, cunoștințele despre propriul nostru corp vor crește. Terapia prin dans, prin folosirea unei forme primare de comunicare, de natură non-verbală, oferă individului un mod de relaționare cu mediul și cu ceilalți atunci când el este limitat de o dizabilitate.

4. Terapia prin muzică

Întrucât în țara noastră meloterapia în formă complexă este încă puțin utilizată, s-a optat pentru definiția dată de “National Association for Music Therapist”: Meloterapia înseamnă folosirea specializată a muzicii în slujba persoanelor cu nevoi speciale (mintale, fizice), pentru abilitare, reabilitare sau educație specială; scopul este de a ajuta indivizii în atingerea și menținerea unor abilități înalte de funcționare (Bunt, 1994).

Terapia prin muzică nu înseamnă educație muzicală pe parcursul căreia beneficiarii dobândesc deprinderi muzicale de bază, ci în acest tip de terapie, muzica este folosită în primul rând pentru a stabili un contact cu copilul, apoi ca mod de exprimare în care acesta să se simtă în siguranță. Important este ca terapeutul muzical să cunoască foarte bine particularitățile individuale ale fiecărei persoane cu care lucrează, să urmărească reacțiile acestuia la contactul cu fiecare instrument și la sunetele diverselor instrumente pentru a putea folosi aceste informații în scopul utilizării unor strategii cât mai bune de lucru.

Noi modalități de realizare a art-terapiei la copiii cu cerințe educative speciale

1. Tehnica EBRU este arta de a desena pe apă, desenele astfel realizate fiind transpuse pe hârtie. Este o artă tradițională turcească. Pătrunderea și înlănțuirea culorilor, fără ca acestea să se amestece între ele, faptul că se pot deosebi cu ușurință toate nuanțele, formele și modele obținute pe apă, poartă numele de EBRU. Ca artă, EBRU constă în împrăștierea pe suprafața apei a vopselei lichide și în realizarea diferitelor forme, figuri și modele care, mai apoi, sunt transpuse direct din apă, pe hârtie.

Se știe despre EBRU că a apărut pentru prima dată în orașul Buhara din Turkistan, și apoi în întreg Imperiul Otoman. EBRU mai este cunoscută și sub denumirea de „Foița turcească”. În trecut, EBRU era utilă pentru înfrumusețarea unor nenumărate opere străvechi. Picturile realizate în zilele noastre prin arta EBRU sunt înrămate și folosite cel mai adesea la decorarea pereților încăperilor. De asemenea, datorită faptului că EBRU are un efect pozitiv și este benefică sufletului uman, în această perioadă în care stresul este o problemă cotidiană, numărul persoanelor interesate de arta EBRU se află într-o continuă creștere.

2. Art terapia vizual plastică și meloterapia

Ca forme de organizare **meloterapia** se poate realiza într-o formă activă, denumită de unii autori și directă (constă în diverse activități muzicale desfășurate de beneficiarii înșiși, muzică instrumentală sau vocală), dar și într-o formă receptivă sau indirectă, în care beneficiarii audiază muzica; în acest caz, pasivitatea beneficiarilor nu este totală, întrucât activitatea de recepție solicită prin ea înșăși, un anumit grad de participare. În forma receptivă sau indirectă meloterapia prezintă marele avantaj de a putea fi combinată cu alte tipuri de terapie cum ar fi art-terapia vizual plastică sau terapia prin dans, oferind astfel un cumul de beneficii celor care o practică.

3. Arta digitală ca formă de terapie pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală

Arta digitală este orice practică creativă care utilizează tehnologia digitală ca parte esențială a procesului artistic. Persoanele cu dizabilități se pot bucura și ele de acest tip de artă.

În anul 2022, ca urmare a crizei create de pandemia de COVID-19 a fost lansat programul Arty, o abordare a art-terapiei pentru tinerii vulnerabili cu probleme de sănătate mintală. Proiectul a reunit parteneri din 7 țări europene care și-au propus să dezvolte o abordare inovatoare prin art-terapie pentru tinerii cu probleme de sănătate mintală. ARTY reunește practicieni din domeniul sănătății mintale, educației non-formale, artelor și culturii, pentru a implementa și a construi pe baza modurilor deja dovedite de art-terapie digitală pentru tinerii cu tulburări de stres și anxietate.

Forme specifice de art-terapie

- ✚ Pictura cu degetele
- ✚ Pictura cu picioarele
- ✚ Pictura cu mainile
- ✚ Tehnica picturii cu buretele
- ✚ Colaje
- ✚ Desenul grafic
- ✚ Tehnica paiului
- ✚ Pictura în laviuri
- ✚ Tapetul sau pictura pe verticală
- ✚ Colajul pe obiecte
- ✚ Imprimeurile cu diverse obiecte, lucruri, etc.
- ✚ Ariciul de lut
- ✚ Teme complexe inspirate din real

- ✚ Grafica abstracta
- ✚ Tehnica stropitului(Pollock)
- ✚ Planse readymade

BIBLIOGRAFIE

American Psychiatric Association (2000) – DSM-IV-TR – Manual de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale, Tipografia Pegasus, București

Gheorghe, D., Mastan, B. (2005) – Ghid de bune practici. Tehnici creative, UNICEF, Editura Vanemond, București

Gherguț, A. (2001) – ”Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrate”, editura Polirom, Iași

Ghid de bune practici în domeniul educației și asistenței copiilor cu deficiențe mintale

Mercea (Ilieș) A., (2013) Art terapia ca metodă de intervenție la adulții cu dizabilități intelectuale în Cartea Albă a psihopedagogiei speciale, coord. Adrian Roșan

Strategii de artterapie accesibile persoanelor cu nevoi speciale

<https://www.habilitas.ro/index.php/ro/2022/02/08/arty-o-abordare-a-art-terapiei-pentru-tinerii-vulnerabili-cu-probleme-de-sanatate-mintala/>

ART-TERAPIA

Dicu Mihaela, P.I.P., G.P.P. Nr. 2 Slatina
Vărzaru Adela-Monica, P.I.P., G.P.P. Nr. 2 Slatina

Terapia prin artă a luat naștere în anii 1940, datorită interesului pe care specialiștii în boli mentale au început să îl acorde „produselor artistice” ale pacienților lor, la fel cum în paralel s-a întâmplat și în cazul profesorilor și activitățile legate de artă ale elevilor. Ei au observat că desenele, picturile, obiectele realizate manual sunt forme prin care atât bolnavii, cât și copiii reușeau să se exprime fără a folosi limbajul verbal.

Terapia prin artă sau art terapia reprezintă, conform Asociației Britanice a art-terapeuților, utilizarea materialelor artistice pentru auto-exprimare și reflectare în prezența unui terapeut. Scopul terapeutic este de a produce o schimbare și o dezvoltare personală prin utilizarea acestor materiale, folosite într-un mediu securizant pentru pacient.

Art terapia se folosește de o serie variată de metode, mijloace și materiale pentru atingerea scopului terapeutic, de la tradiționalele desene realizate cu creioane colorate și acuarele, colajele de cuvinte și imagini, olăritul, poezia, sculptura, terapia prin dans, terapia prin muzică, până la forme moderne de exprimare a creativității: fotografia, realizarea de materiale video, animația computerizată.

Scopul terapiei prin artă constă în explorarea emoțiilor, scăderea anxietății și gestionarea acelor comportamente problematice. Terapeutul nu învață pacientul să deseneze sau să compună muzică, ci îl susține în a folosi arta așa cum o înțelege el pentru a-și dezvolta încrederea în sine și a atinge obiectivele terapeutice.

Pentru o lungă perioadă de timp terapia prin artă a fost folosită în cazul persoanelor cu afecțiuni mentale. Astăzi este practică pe o scară mai largă, cu obiective multiple: încurajarea și dezvoltarea încrederii în sine, scăderea anxietății și a depresiei, îmbunătățirea stimei de sine, dezvoltarea creativității, exprimarea emoțiilor.

Creativitatea este, în concepția acestor specialiști, cea care duce la vindecare, pentru că în general oamenii au emoții și abilități despre care nu sunt conștienți. Prin stimularea creativității, necesară în activitățile artistice, reușim de fapt să scoatem la iveală potențialul pe care nu îl cunoaștem.

Art terapia se folosește de o serie variată de metode, mijloace și materiale pentru atingerea scopului terapeutic, de la tradiționalele desene realizate cu creioane colorate și acuarele, colajele de cuvinte și imagini, olăritul, poezia, sculptura, terapia prin dans, terapia prin muzică, până la forme moderne de exprimare a creativității: fotografia, realizarea de materiale video, animația computerizată.

În cadrul ședințelor de terapie prin artă, pacienții realizează o activitate artistică, apoi interpretează și dau sens simbolurilor reprezentate în imagini, desene, fotografii etc. Deși sunt simboluri care au o semnificație universală, în cadrul art-terapiei persoana dă propria interpretare simbolurilor cu care lucrează.

Pentru o lungă perioadă de timp terapia prin artă a fost folosită în cazul persoanelor cu afecțiuni mentale. Astăzi este practică pe o scară mai largă, cu obiective multiple: încurajarea și dezvoltarea încrederii în sine, scăderea anxietății și a depresiei, îmbunătățirea stimei de sine, dezvoltarea creativității, exprimarea emoțiilor.

În SUA, de exemplu, terapia prin artă este frecvent practică în școli, spitale, centre de reabilitare, ajutându-i pe cei care au trecut printr-o situație traumatizantă sau care suferă de afecțiuni fizice sau psihice.

Cercetarea privind efectul art-terapiei este încă la început. Rezultatele obținute până în prezent sunt deocamdată insuficiente pentru a fi trase concluzii generale legate de eficiența acesteia în ceea ce privește vindecarea și posibilele riscuri asociate.

Efectul terapiei prin artă asupra copiilor

Într-un studiu la care au participat fete cu vârsta între 8 și 11 ani, victime ale unor abuzuri sexuale, cele care au avut parte de o intervenție terapeutică bazată pe terapia prin artă au prezentat îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește depresia și anxietatea.

În cazul unor copii bolnavi de leucemie care suferau intervenții medicale dureroase (biopsia măduvei spinării) terapia prin artă s-a dovedit benefică, făcându-i mult mai cooperanți și mai concentrați.

Rezultatele unei cercetări la care au participat copii cu tulburarea de stres post-traumatic au arătat că simptomele celor care au participat la terapia prin artă nu s-au modificat semnificativ comparativ cu cei care nu au avut intervenții terapeutice, deși cei din prima categorie au prezentat mici semne de îmbunătățire la nivelul stresului acut.

Bibliografie

Întrebări frecvente despre art-terapie, link: <http://www.arttherapy-co.org/ataco/documents/whatis/AATA%20%20Frequently%20Asked%20Questions%20about%20Art%20Therapy.pdf>

Terapia prin artă pentru schizofrenie și boli similare, link: <http://summaries.cochrane.org/CD003728/art-therapy-for-schizophrenia-or-schizophrenia-like-illnesses>

Terapia prin artă: puterea vindecătoare a artei, link: <http://www.themindfulword.org/2012/art-therapy-healing-power/>

Terapia prin artă, link:

<http://www.cancer.org/treatment/treatmentsandsideeffects/complementaryandalternativemedicine/mindbodyandspirit/art-therapy>

Terapia prin artă, link:

<http://www.cancerresearchuk.org/cancer-help/about-cancer/treatment/complementary-alternative/therapies/art-therapy>

Ce este terapia prin artă?, link: <http://carlysullens.hubpages.com/hub/What-Is-Art-Therapy>

Terapiile prin artă, link: <http://www.mind.org.uk/information-support/drugs-and-treatments/arts-therapies/#.Uo8eBuLjshs>

Terapia prin artă pentru tulburările de sangerare, link: <http://www.hemaware.org/story/art-therapy-bleeding-disorders>

De ce este benefica terapia prin artă?, link: <http://www.arttherapyjournal.org/why-art-therapy-is-beneficial.html>

MODURI CONCRETE DE A MODIFICA PROIECTE DE ARTĂ PENTRU ELEVII CU NEVOI SPECIALE

Prof. Raicea Silvia

Liceul Teoretic "Al. I. Cuza", Corabia, Olt

Intrarea în sala de artă este o experiență fantastică, deoarece este loc pentru toți elevii să prospere. Pentru mulți elevi cu nevoi speciale, sala de artă ar putea fi singurul loc în care e pot întâlni toți elevii. Cu toate acestea, încercarea de a satisface nevoile tuturor elevilor poate fi dificilă și consumatoare de timp. Cheia este să începeți cu aceleași materiale și materii pe care le folosește restul clasei.

Iată 4 exemple concrete care vă vor ajuta să începeți.

1. Folosiți tehnologia și foliile transparente pentru a modifica lecțiile de portrete.

Crearea de portrete este o provocare pentru aproape toți elevii, indiferent dacă au nevoi speciale sau nu. Mai sus, puteți vedea rezultatele unui proiect de portret zdrobit cu un fundal pictat. Aici, elevii au folosit metoda grilei pentru a desena portretul.

Puteți modifica cu ușurință o lecție de portret ca aceasta cu ajutorul tehnologiei. Începeți prin a face o fotografie a elevului dvs. Apoi, puneți-l să transfere acea fotografie pe o folie transparentă. În funcție de nevoile elevului, aceștia își pot urmări fotografia pe folie transparentă folosind un marker permanent sau pot imprima fotografia direct pe transparent folosind o imprimantă digitală. Dacă fac acest lucru din urmă, ați putea să îi cereți mai întâi să editeze digital fotografia.

În cele din urmă, în loc să picteze un fundal detaliat, elevii ar putea folosi o placă Gelli pentru a crea o monotipărire la care să poată fi atașată transparenta

2. Utilizați o casetă luminoasă și modificați cerințele pentru proiectele de desen.

Mai sus puteți vedea o lecție de desen care se concentrează pe linia de contur, valoarea și umbrirea. Elevii încep prin a crea un desen de contur al subiectului lor și împart lucrarea în diferite secțiuni pentru a exersa tehnici de valoare. Pentru a modifica proiectul, cereți-le elevilor să selecteze o imagine, să o imprime și să folosească o casetă luminoasă sau o folie transparentă pentru a ajuta la trasare. Elevii își pot împărtăși în continuare fundalul cu o riglă. Dar, în loc să adauge valoare secțiunilor, cereți elevilor să folosească un material precum markere pentru a completa fiecare formă. Puteți vedea o versiune modificată a acestui proiect în fotografia de mai jos.

3. Folosiți matrițe și extrudere pentru a ajuta la proiectele din lut.

Argila este un material versatil și este excelent pentru elevii care au probleme cu abilitățile motorii. Cu toate acestea, lucrul cu detalii fine poate fi uneori dificil. De exemplu, rularea bobinelor pentru a crea un vas ar putea fi complicată. În schimb, încercați să utilizați o matriță. Formele slump sunt o modalitate excelentă pentru studenți de a explora argila fără a fi nevoiți să vă faceți griji cu privire la crearea unei bobine sau plăci.

Acoperiți matrița cu folie de plastic și lăsați elevii să preseze bucăți de lut în ea, asigurându-vă că le neteziți împreună în timp ce lucrează. Nu este necesar să se încorporeze sau să alunece dacă lutul este suficient de plastic. Asigurați-vă că îndepărtați lutul din matriță înainte ca pielea să fie tare pentru a preveni crăparea.

Dacă elevii pot crea bobine de lut sau aveți un extruder, utilizați bobinele pentru a urmări. Plasarea bobinelor peste numele elevului sau un desen pe care l-au creat este o modalitate simplă de a modifica tehnica bobinei. Elevii vor avea probabil nevoie de asistență pentru a atașa

desenele sau numele pe o altă suprafață, cum ar fi o placă de lut.

4. Simplificați și utilizați șabloane pentru a face lecțiile mai accesibile

Fotografia de mai sus este un proiect de sculptură din tifon din ipsos realizat din materiale reciclabile. Pentru a modifica o lecție ca aceasta pentru studenții tăi adaptivi de artă, limitează-le materialele și folosește șabloane.

Pentru a le permite elevilor mei să aibă experiența de a face ceva cu materiale reciclabile și ghips, le-am arătat cum să facă creioane uriașe. I-am dat fiecăruia dintre elevii mei o rolă de prosop de hârtie și o bucată de hârtie de stejar pentru etichete. Au folosit un șablon pentru a face vârful unui creion cu hârtie de etichetă de stejar și l-au atașat la rola de prosop de hârtie folosind bandă de

mascare. Apoi le-am dat studenților benzi mai mici de tifon predecupate, astfel încât să le poată aplica pe armătură pentru a-și completa piesele.

Clip video: <https://theartofeducation.edu/videos/3-essential-tools-adaptive-art/>

Bibliografie:

<https://theartofeducation.edu/2018/03/4-concrete-ways-modify-art-projects-students-special-needs/>

TERAPIA PRIN ARTĂ - FORMĂ NATURALĂ DE EXPRIMARE

Nicolescu Irina - Grădinița cu P.P. Nr. 6, Alexandria
Vergelea Laura - - Grădinița cu P.P. Nr. 6, Alexandria

Terapia prin artă este o formă de psihoterapie expresivă care apelează la creație pentru a îmbunătăți bunăstarea fizică, mintală și emoțională. Această formă de terapie este foarte mult aplicată pe copii deoarece folosește o formă naturală și intuitivă de exprimare, ce apare încă dinainte ca limbajul copilului să se fi dezvoltat.

Tehnica terapiei prin artă pleacă de la ideea conform căreia exprimarea creativă promovează bunăstarea mintală. Această tehnică este una hibrid, compusă din disciplinele psihologie și artă. Ca tehnică, este folosită abia din 1940, dar ca formă de comunicare, arta are un istoric îndelungat, datând încă de la picturile din peșteri. Specialiștii au observat, de-a lungul vremii, faptul că persoanelor care se confruntau cu diverse dificultăți emoționale le venea ușor să se exprime prin desene, pictură, scris – astfel, au început să privească arta ca pe o strategie de vindecare.

Asociația Americană de Terapie prin Artă oferă cea mai cuprinzătoare definiție a acestei tehnici. Rezumând, terapia prin artă este profesia care îmbină un proces activ de creație cu o relație terapeutică. Art-terapeutul apelează la procesul de auto-exprimare și îl încurajează, iar rezultatul este o formă de artă care ajută persoana în cauză să își exploreze și să își înțeleagă emoțiile, conflictele emoționale și traumele, să reducă stresul, să îmbunătățească abilitățile sociale, să crească stima de sine.

Terapia prin artă este o formă de tratament experiențială care ocupă un loc central ca formă de tratament pentru copii și adolescenți deoarece este accesibilă și non-invazivă. Terapia prin artă se folosește de procesul creației pentru a-i ajuta pe copii să se exprime; copiii care au trecut prin abuz fizic și/sau emoțional, prin diverse traume, prin episoade depresive sau prin alte tulburări pot beneficia de pe urma autoexprimării creative. De asemenea, art-terapia este recomandată atunci când copilul se confruntă cu dificultăți de învățare, diverse probleme sociale, atunci când trece printr-o perioadă de doliu, tristețe profundă sau accese de furie.

Art-terapia include realizarea de colaje, colorat, pictat, mâzgălit, pictat cu degetele, realizarea de figurine/sculpturi, jocul cu lutul și plastilina. În România, o inițiativă de acest fel a fost cea de decorare cu picturi din Pavilion Neurologie Pediatrică 1 din cadrul Spitalului Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Al. Obregia” din București. Rolul este acela de a crea o atmosferă potrivită pentru copii, în vederea consolidării efectului terapeutic. De altfel, un studiu recent a demonstrat faptul că picturile expuse într-un spital îi ajută pe pacienți să se simtă în siguranță, să socializeze mai mult și să-și mențină identitatea, dincolo de realitatea de a fi pacient.

Cum funcționează concret terapia prin artă?

Pe măsură ce copiii desenează sau creează, sunt întrebați despre ceea ce au creat și despre cum îi face asta să se simtă. Prin explorarea artei pe care au creat-o, vor fi identificate temele principale, traumele și conflicte care au declanșat blocajele. Art-terapia este o experiență diferită de joacă obișnuită prin faptul că, în cele mai multe cazuri, există un produs final. Iar terapeutul este aproape de copil pentru a-l ajuta să vizualizeze, să exprime și să immortalizeze experiențele, percepțiile, sentimentele și imaginația sa.

Cum și de ce funcționează art-terapia:

– **este senzorială, non-verbală.** Art-terapia nu forțează dialogul, ci încurajează exprimarea cu care copilul se simte confortabil. Treptat, pe măsură ce relația terapeutică se tot dezvoltă, cuvintele vor însoți exprimarea artistică.

– **oferă indicii despre gradul de dezvoltare al copilului.** Art-terapia, în special desenele, oferă informații valoroase despre nivelul de dezvoltare emoțională, cognitivă și senzorială al copiilor.

– **rol în auto-reglare.** Studiile arată faptul că anumite trăsături senzoriale declanșate de artă asunt eficiente în îmbunătățirea dispoziției, în calmarea corpului și minții, mai ales în cazul copiilor care au trecut prin experiențe traumatizante.

– **crearea de sens.** La fel ca terapia prin joc, art-terapia oferă oportunitatea exprimării simbolice. Pornind de la un desen, spre exemplu, copilul și terapeutul dezvoltă împreună narațiuni și povești. Exemplele, situațiile pe care le descrie copilul prin desenul său sunt foarte grăitoare și exprimarea lor îl va ajuta să se elibereze de experiențele traumatizante.

– **siguranța legăturii copil-terapeut.** În terapie, toate emoțiile sunt valide și validate; în cadrul ședințelor, copiii vor trăi experiența faptului că nu există “corect” sau “greșit”. Mai mult, interacțiunea copil-terapeut va contribui la dezvoltarea unui model de atașament sănătos, la o relație acordată, la acceptare necondiționată.

Ce se întâmplă în cadrul unei ședințe de art-terapie?

Scopul terapiei prin artă este acela de a încuraja autocunoașterea, de a adresa conflictele emoționale și de a încuraja dezvoltarea personală prin creația realizată de către copil. În timpul unei ședințe, copilul creează, iar dialogul dintre el și terapeut se concentrează pe ceea ce copilul simte să creeze în acel moment, în acel cadru. Terapeutul nu interpretează creația copilului; mai degrabă îl invită pe copil la dialog, pe baza a ceea ce el a creat, îl invită la explorare. Terapeutul folosește întrebări, precum: “Cum se simte asta?”, “Ce culoare să fie?” și altele.

În urma mai multor sesiuni, terapeutul dezvoltă un plan pentru a-l ajuta pe copil să se dezvolte treptat și continuu.

Terapia prin artă se poate organiza în diverse locuri, de la cabinete private și spitale, la școli și organizații sau săli de sport. De asemenea, se poate organiza și în aer liber, în adăpostul unui pavilion portabil. Terapia prin artă nu este singura modalitate de exprimare creativă. Mai sunt și variantele de terapie prin dans, dramaterapie, terapie prin scris, terapie prin muzică. Prin a fi atenți la copii, la forma de artă cu care rezonază cel mai bine, îi putem ajuta să identifice atât o formă plăcută de recreere, cât și o formă adecvată de exprimare.

Bibliografie:

1. Sorina Corneanu, Ghid practic de înțelegere a emoțiilor prin art terapie, Editura Rovimed, 2019;
2. Garry L. Landreth, Terapia prin joc. Arta relaționării, Editura For You.

SECȚIUNEA II

**Scenarii didactice, modelele de planuri
didactice care utilizează metode cu artă și
prin artă**

PROIECT DIDACTIC

Profesor de psihopedagogie specială: Oprea Georgeta

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

Clasa: a V-a DMS

Aria curriculară: Tehnologii

Disciplina: Activități de preprofesionalizare

Unitatea de învățare: Produse finite realizate (decorative sau utile)

Titlul lecției: „Covorul toamnei”

Tipul lecției: Formare de priceperi și deprinderi

Scopul : Formarea deprinderilor de a realiza obiecte decorative

COMPETENȚE GENERALE

1. Aplicarea unor tehnici de lucru folosind diverse materiale și instrumente.
2. Realizarea practică de produse utile și/sau lucrări creative
3. Exersarea gesturilor social-utile și a deprinderilor adaptative la viața cotidiană

COMPETENȚE SPECIFICE

- C1-Cunoașterea elementelor specifice anotimpului toamna;
- C2-Denumirea materialelor și a instrumentelor de lucru necesare realizării lucrării;
- C3-Folosirea corectă a tehnicilor de lucru pe baza explicațiilor primite;
- C4-Respectarea etapelor de lucru stabilite;
- C5-Cooperarea cu colegii în realizarea sarcinilor de lucru;
- C6-Aprecieri obiectivă a propriei lucrări cât și pe ale colegilor în funcție de criteriile stabilite;

STRATEGII DIDACTICE

Metode și procedee didactice: explicația, exercițiul practic, demonstrația, observația dirijată, expunerea, tehnica vitraliului, turul galeriei.

Mijloace didactice: lucrarea-model, cartoan negru A4, lipici solid/lichid, perforatoare, marker, foarfece, hârtie de copert transparentă, coli colorate, servetele umede.

Forme de organizare: frontal, individual

Forme și tehnici de evaluare: observația sistematică, chestionarea orală, autoevaluarea, aprecieri verbale.

Durata: 45 minute

Bibliografie:

1. Programă școlară pentru învățământ special, clasele V-X dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate, aprobată prin ordin al ministrului nr. 3702/21.04.2021
2. Mara D.-Strategii didactice în educația incluzivă-, Editura Didactică și Pedagogică RA, București 2009
3. Stoica Daniela- Abilități practice-, Editura Carminis, Pitești 2004

DEMERS DIDACTIC

Nr. crt.	Etapele lecției	Conținut educațional	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric	Asigur condițiile optime pentru desfășurarea activității.	Conversația			
2.	Captarea atenției	Realizez acest moment prin prezentarea unei ghicitori (anexa 1).	Conversația	Ghicitoare	Frontal	Chestionarea orală
3.	Anunțarea temei și a competențelor	Anunț tema activității,,Covorul toamnei” si competențele într-o manieră accesibilă care să contribuie la stimularea și implicarea elevilor în activitate.	Conversația	Marker	Frontal	
4.	Dirijarea învățării	Inițiez o discuție despre anotimpul toamna (semne distincte, lunile de toamna, flori de toamnă cunoscute).	Conversația	Lucrare-model Coală flipchart cu etapele de lucru	Frontal	Chestionarea orală
	Prezentarea și intuirea modelului	Prezint lucrarea model si solicit elevilor analiza acesteia in sensul identificării materialelor și instrumentelor folosite pentru realizarea ei precum și tehnicile de lucru utilizate (decupare după contur, lipire și asamblare),evidențiind o nouă tehnică de lucru-tehnica vitraliilor. Prezint imagini cu vitralii explicând termenul: vitraliul este o tehnică picturală realizată prin asamblarea unor bucăți de sticlă pictată sau colorată.Servind ca fereastră sau perete dispus spre exterior, vitraliul lasă să treacă spre interior lumina colorată.	Tehnica vitraliului	Carton negru A4 Foarfece Perforatoare Lipici Șervețele umede Coli colorate		
	Explicarea etapelor de lucru	Solicit elevilor să identifice materialul didactic de pe bancă. Prezint etapele de realizare a lucrării: I- cartonul negru A4,potrivit pentru fereastră-vitraliu, se decupează pe conturul	Demonstratia			
			Explicatia	Hârtie de copt Agățători Marker		Aprecieri verbale
			Observația dirijată	Laptop		

	Realizarea lucrărilor de către elevi	trasat obținându-se un dreptunghi cu diametrul de 1 cm.; II-cartonul rămas se perforează pe margine, de jur împrejur cu un perforator în formă de frunză; III- se decupează patrate din hârtia colorată (apx. 4cm), care se vor lipi alternativ pe spatele frunzelor perforate; IV-asamblarea elementelor se va realiza pe hârtia de copt în următoarea ordine: lipirea dreptunghiului (ferestrei), urmată de lipirea șablonului principal. Demonstrez modul de realizare al lucrării. Informez elevii că la finalul activității lucrările vor fi expuse în clasă, vor fi analizate și apreciate și funcție de următoarele criterii: -finalizarea lucrării -corectitudinea execuției -aspectul estetic Solicit elevilor să respecte etapele de lucru și le urez succes. Ofer explicații suplimentare și suport elevilor care întâmpină dificultăți. Lucrarea-model va ramane expusă la loc vizibil pe parcursul activității. Pentru crearea unei atmosfere de lucru cât mai plăcute asigur fond muzical.	Demonstrația Conversația Exercițiul practic		Individual	
5.	Analiza și aprecierea lucrărilor	Solicit elevilor să expună lucrările realizate și efectuez evaluarea lor ținând cont de criteriile stabilite.	Conversația Turul galeriei	Lucrările realizate de elevi	Frontal Individual	Aprecieri verbale Autoevaluarea Evaluarea de către colegi
6.	Incheierea activității	Fac aprecieri stimulative referitoare la comportamentul elevilor în timpul activității și a modului în care au realizat sarcinile de lucru.	Conversația		Frontal	Aprecieri verbale

ANEXA 1

GHICITOARE

Au plecat spre țări cu soare
Păsările călătoare,
Căci la noi e frig și plouă.
Vântul bate cu putere
Frunzele-au căzut și ele.
În cămară adunate
fructele coapte
Nu este greu de ghicit
Ce anotimp a sosit ?

Stau la sfat

PROGRAMA PENTRU ACTIVITATEA OPȚIONALĂ

ȘTIU să povestesc!
Simbol-Teatru-Imagine-Univers

MINUNATA LUME A POVEȘTIILOR

ARIA CURRICULARĂ: LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Număr de ore: 1 oră / săptămână

DURATA: 1 an

PROFESOR PSIHOPEdagogIE SPECIALĂ : DRĂGAN AURELIA

CLASA a III-a

C.S.E.I. ALEXANDRIA

2022-2023

Notă de prezentare

Art Terapie este o metodă de psihoterapie în care sunt utilizate diferite forme de artă cu scopul de a oferi suport emoțional, de a debloca creativitatea și a favoriza dezvoltarea personală. Se pot utiliza diverse mijloace artistice: pictură, desen, colaj, modelaj, fotografie etc.

În art terapie nu contează experiența anterioară sau talentul artistic. Art terapia nu are scopul de a crea artiști. Nu se pun note și nu se realizează clasamente. Accentul se pune pe proces și pe ceea ce reprezintă, simbolizează, produsul final.

Opționalul propune o metodă de exersare a elementelor de limbaj artistic bazată pe înțelegerea și realizarea corelației dintre unele elemente de limbaj plastic și unele elemente de limbaj scris.

Arta, prin formele ei (teatru, muzică, pictură, dans) constituie o modalitate de exprimare artistică și un prilej de punere în valoare a copilului. Arta e un mijloc de construire a personalității, permite o conectare cu sine însuși, dezvoltă capacitatea de expresie și comunicare în relațiile interumane.

Tehnicile de terapie creativă, de terapie prin artă, îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile acumulate, de tensiuni și să dezvolte abilități de comunicare și inserție socială, facilitând elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor. Poveștile constituie o sursă inepuizabilă de exemple frumoase de comportare oglindite în mici antiteze între personaje, ne oferă consecințele neascultării

sau ascultării, vredniciei sau lenei, cinstei sau necinstei, adevărului sau minciunii, ne prezintă trăsături pozitive ale unor eroi: vitejia, curajul, înțelepciunea, stăpânirea de sine, devotamentul, prietenia sinceră, dar și trăsături nedemne, condamnabile ale unor personaje: viclenia, zgârcenia, lăcomia, șiretenia, îngâmfarea.

Opționalul „ȘTIU să povestesc!” vine să pună în scenă a unui rol atrage atenția atât asupra limbajului verbal cât și asupra tuturor gesturilor și comportamentelor care sugerau o intenție sau o mișcare internă. Ceea ce nu se poate verbaliza se poate transmite prin gesturi, mimică. Elevii mici sunt ajutați să diferențieze binele de rău, să își ia drept model personaje pozitive, să aprecieze calitățile și să critice greșelile și năravurile personajelor negative.

Prin realizarea acestui opțional se urmărește formarea și dezvoltarea personalității copiilor, dar și dezvoltarea unor aptitudini literare, descoperirea plăcerii cititului, a îndrăgirii cărților.

Literatura pentru copii nu este doar frumoasă, dar îi și trimite pe aceștia într-o lume „de poveste”, căci vor trăi profund alături de Feți-Frumoși și de Ilene Cosânzene, de oameni cu minți ascuțite, de animale cunoscute și de altele cu puteri nemărginite.

Exercițiile de dicție, mimică, gestică, ritm și mișcare reprezintă partea introductivă pentru teatru și dans.

Considerăm arta dramatică și coregrafică un act educațional terapeutic pentru că:

- ☐ dezvoltă capacitatea de comunicare a copiilor;
- ☐ dezvoltă memoria, imaginația, introspecția, empatia;
- ☐ creează un prilej de însușire a unor valori morale, estetice și sociale;
- ☐ oferă copiilor posibilitatea de a conferi mesajului trăirile lor afective;
- ☐ anulează dezechilibrul și reface homeostazia, prin catharsis;
- ☐ actul artistic este unic, nereproductibil, poartă expresia personalității copilului.

Referindu-se la creativitate, D.W. Winnicott, unul dintre cei mai mari psihoterapeuți de copii, afirmă că „procesul de creație este mai important decât produsul finit”.

Procesului de creație îi corespunde un proces mai mult personal, acela de a fi, de a exista, aptitudinea relativă de a crea legături cu celălalt, cu viața sa interioară. Referințele artistice permit de asemenea, “comunicarea” prin intermediul unei tehnici (suport), medierea devine deci limbaj care permite exprimarea, consultarea. În acest tip de muncă nu există o delimitare fixă între timpul pentru creație și timpul pentru vorbire; amândouă manifestările trebuie să fie prezente în același timp. În terapia creativă, terapia prin artă, cadrul și atmosfera trebuie să asigure copilului o “stare de siguranță”, pentru a putea crea ceva care să-i aparțină.

Artterapia se adresează tuturor celor care lucrează cu copiii și care doresc să-i cunoască și să-i ajute să se descopere pe ei și mediul care îi înconjoară. Din acest motiv, am ales ca prin textele în proză și în versuri, prin lumea fascinantă a poveștilor și poeziilor, prin personajele atât de îndrăgite elevilor, să-i ajut pe aceștia să-și învingă sentimentele de teamă și inhibiție, să gândească logic, dezvoltând în acest mod, cât mai mult posibil, capacitatea de exprimare orală. Elevii dobândesc deprinderi de receptare corectă a textului audiat, de folosire precisă și nuanțată a cuvintelor, de formulare clară și personală a unor mesaje proprii, de argumentare a unui punct de vedere.

Având în vedere trăsăturile de specificitate ale elevului cu dizabilitate intelectuală și faptul că dezvoltarea gândirii este potențată de comunicarea activă și conștientă, opționalul propus oferă elevilor șansa de a-și cultiva capacitatea de audiere și receptare, imaginația, fantezia, creativitatea, exprimarea corectă și nuanțată și vine în întâmpinarea cerințelor din mai multe direcții: interesul elevilor, dorința părinților și nu în ultimul rând, asigurarea viitorului societății cu o generație avansată din punct de vedere moral. De asemenea, le dezvoltă și comunicarea, ca mod fundamental de interacțiune psihosocială a persoanelor, realizat prin intermediul simbolurilor și al semnificațiilor social generalizate ale realității în vederea obținerii ori modificării unui comportament individual sau de grup. Formarea competențelor de utilizare a limbajului verbal și non-verbal are o importanță deosebită. Cu cât un copil are o dizabilitate intelectuală mai accentuată, cu atât limbajul său verbal este mai slab dezvoltat, iar ponderea limbajului non-verbal este în creștere.

Programa propusă oferă cadrului didactic oportunitatea de a adapta actul educațional la particularitățile psihoindividuale și de vârstă, la ritmul și preferințele copilului, alegând activitățile accesibile în funcție de potențialul acestuia.

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea și transmiterea mesajelor orale, în contexte de comunicare cunoscute
2. Utilizarea mesajelor orale în diverse situații de comunicare
3. Dezvoltarea capacităților de exprimare, utilizând elemente de limbaj plastic și de limbaj scris

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Receptarea și transmiterea mesajelor orale, în contexte de comunicare cunoscute

	<i>Competențe specifice</i>	<i>Exemple de activități de învățare</i>
1.1	Înțelegerea unui mesaj oral, ca urmare a valorificării ideilor, emoțiilor, semnificațiilor etc.	- Exerciții, cu sprijin, de ascultare activă a unui mesaj, în vederea receptării și transmiterii lui; - exerciții de transmitere a unor emoții, utilizând limbajul mimico-gestual; - exerciții-joc de exprimare a opiniilor, folosind gesturi sau diferite semne; - teatru de umbre/jocuri de rol; - exerciții de selectare a imaginii corecte dintr-un set pentru a indica despre ce este vorba în mesaj;
1.2	Formularea întrebărilor și răspunsurilor în legătură cu textul audiat	- jocuri didactice de expresie mimico-facială; - jocuri cu marionete; - exerciții-joc de dramatizare în vederea redării semnificației unei/unor imagini; - exerciții-joc de povestire a întâmplărilor/fenomenelor/evenimentelor familiare prin intermediul cântecelor;
1.3	Prezentarea conținutului mesajelor orale	- dramatizări; - joc de rol; - exerciții de memorare și recitare a versurilor; - reprezentarea prin desen (contrast cromatic), modelaj, pictură a unei secvențe din conținutul textului; - exerciții-joc de povestire după imagini/fotografii;

2. Utilizarea mesajelor orale în diverse situații de comunicare

	<i>Competențe specifice</i>	<i>Exemple de activități de învățare</i>
2.1	- Manifestarea unei griji și interes pentru carte, ca obiect de valoare; - Demonstrarea extinderii progresive a vocabularului	- Exerciții de comunicare clară a unor idei, nevoi, curiozități, acțiuni, emoții proprii utilizând limbajul mimico-gestual; - Exerciții-joc de respectare a regulilor de comunicare clară în diferite contexte de comunicare; - jocuri de pronunție a cuvintelor ce încep/se termină/conțin un anumit sunet;

		- exerciții-joc de exprimare a opiniilor folosind gesturi sau diferite semne;
2.2	Manifestarea atitudinii pozitive față de citit-scris;	- concursuri pe teme date; - lectură după benzi desenate; - audiții ale unor fragmente din basme/povești și selectarea imaginilor corespunzătoare; - întâlniri cu copii mai mari, care să împărtășească experiența lor de cititori; - realizarea unor momente artistice.

3. Dezvoltarea capacităților de comunicare expresivă utilizând elemente de limbaj plastic și de limbaj scris

	<i>Competențe specifice</i>	<i>Exemple de activități de învățare</i>
3.1	Redarea prin desene proprii a personajelor, respectiv acțiunilor acestora și interpretarea lor verbal.	- exerciții de însușire a reprezentării expresiei unui chip (bunătațe, răutate, bucurie, tristețe); - exerciții de folosire a tonurilor reci pentru redarea gravității unei situații și a tonurilor calde pentru a sugera liniștea; - exerciții de explicare/povestire a propriilor desene, urmărind exprimarea corectă și fluentă;
3.2	Redarea prin desen a ideii principale din textul audiat.	- exerciții-joc de povestire prin intermediul desenului; - lectură după benzi desenate; - situații-joc diverse de dialog, povestire, relatare, explicare a unor situații și întâmplări personale sau pe bază de imagini sau benzi desenate; - exerciții de dialog pe teme date (convorbiri telefonice); - exerciții de surprindere prin formă și culoare momentul/acțiunea cea mai sugestivă a textului;
3.3	Manifestarea interesului și plăcerii pentru lectura textelor literare, pentru redarea lor în lucrări plastice.	- propuneri pentru lectura unor texte îndrăgite; - realizarea unei biblioteci a clasei, cu îndeplinirea rolului de „bibliotecar” –joc de rol - întocmirea de caiete de „lectură desenată”.

DOMENII DE CONȚINUT /CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII:

DOMENII DE CONȚINUT	CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII
Poveștile copilăriei	- Audierea poveștii și clasificarea faptelor și a personajelor după criterii date -bine-rău -pozitiv-negativ -Evaluare: joc „Recunoaște personajul” -Labirintul poveștilor -Repovestire după imagini -Joc-„Cărui personaj îi aparține această mască?”
Anotimpuri	- Modelaj - Vitralii -Desen după o scenă din poveste -Activități creative (desene, confecționare-măști, puzzle, labirinturi);

	-Expoziție – concurs cu lucrări realizate în cadrul opționalului „Lumea poveștilor” -Desen: „Colorează personajul preferat din poveste” -Expoziție cu lucrările copiilor.
Din lumea animalelor	-Dramatizare -joc cu rol - Teatru de umbre - Teatru de păpuși -Auditie cântece -Vizionarea filmului animat

SUGESTII METODOLOGICE

Scopul sugestiile metodologice este de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare în concordanță cu specificul disciplinei.

Prin crearea unor situații de învățare, profesorul va urmări predarea conținuturilor care să realizeze conexiunea permanentă cu celelalte discipline din planul-cadru de învățământ și viața reală, într-o abordare transdisciplinară și de utilitate practică.

Ca și strategii didactice, metodele de învățământ vor fi selectate în raport cu contribuția specifică în formarea competențelor, conținutul activităților didactice și cu particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul dizabilității, specificitatea mijloacelor de comunicare alternative). Se pot utiliza o varietate de metode didactice: expositive, intuitive, activ-participative, etc. În activitățile didactice cu elevii cu dizabilități intelectuale, metodele expositive utilizate vor respecta următoarele cerințe:

- folosirea unui limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării;
- prezentarea clară, precisă și concisă a informațiilor, sistematizarea ideilor;
- antrenarea elevilor prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor și a interveni cu noi explicații și clarificări atunci când se impune acest lucru;
- evitarea verbalismului excesiv.

Metodele de simulare (bazate pe jocul didactic și dramatizare) pot fi aplicate cu succes, facilitând participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare.

Metoda demonstrației, a modelării sau a imitației sunt potrivite și eficiente în actul educațional, datorită compatibilității dintre specificul lor și particularitățile de învățare ale elevilor cu dizabilități, în contextul activităților didactice specific învățământului special.

Utilizarea metodelor activ-participative vor permite elevului cu dizabilități intelectuale atingerea competențelor prin efort personal sau prin colaborare cu alți colegi. Specific acestor metode este faptul că stimulează interesul pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare și dezvoltă învățarea prin cooperare. Acestea contribuie la formarea competențelor referitoare la ascultarea activă, luarea deciziei, autonomiei personale, responsabilității și participării sociale.

În cadrul activităților educațional-terapeutice, selecția, stabilirea și integrarea mijloacelor de învățământ se realizează prin corelarea permanentă a acestora cu specificul competențelor vizate, al conținuturilor concrete și al metodelor și procedeele didactice utilizate. În cazul elevilor cu dizabilități intelectuale unele mijloace pot avea și un rol compensator, antrenând dezvoltarea unor competențe specifice. În cazul elevilor cu dizabilități grave, severe și/sau asociate proiectarea intervenției educaționale se realizează prin planuri de intervenție personalizate.

În elaborarea planificărilor și proiectelor didactice trebuie avută în vedere corelarea cu planul de servicii individualizat elaborat pentru fiecare elev, precum și cu planul de intervenție personalizat.

Ca modalități de evaluare a elevilor cu dizabilități intelectuale, amintim metodele tradiționale, cât și prin metodele moderne de evaluare (portofoliul individual al fiecărui copil, probe orale și probe practice,

desen, jocuri de rol, dramatizări, expoziții de desen la nivelul clasei/școlii; concursuri și momente cultural-artistice.

Prin funcția puternic ameliorativă, întreg procesul didactic și terapeutic se adaptează permanent în funcție de rezultatele acesteia. Astfel, strategia didactică trebuie elaborată în funcție de evaluarea inițială, adaptând competențele și accesibilizând conținuturile. Ponderea cea mai importantă o va ocupa evaluarea formativă, evidențiind zona proximei dezvoltări, ca instrument de reglare a procesului de predare-învățare, utilizând punctele tari ale elevilor, cu scopul maximizării rezultatelor învățării. Evaluarea finală se va realiza diferențiat, în funcție de competențele prevăzute pentru fiecare elev.

BIBLIOGRAFIE:

- 1) Curriculum pentru educația timpurie a copiilor, M.E.C.T. 2008 ;
- 2) Revista Învățământul preșcolar, nr.3/2007;
- 3) Revista Învățământul preșcolar, nr.3-4/2010;
- 4) * * * Antologie de texte literare, Editura Aramis, București, 2005;
- 5) „Curriculum pentru discipline opționale”, București, 2000;
- 6) Internet- “ www.didactic.ro” , “www.cartesonora.ro”

PROIECT DE ACTIVITATE

prof. Sima Roxana Mihaela

COLEGIUL TEHNIC, „ION HOLBAN” IAȘI

Data:

Clasa: a IV a DMS

Propunător:

Aria curriculară: ARTE

Tipul activității: MUZICĂ ȘI MIȘCARE

Subiectul activității: „Vine, vine primăvara!”

Scopul activității: Însușirea și interpretarea unui cântec nou învățat

- formarea și dezvoltarea deprinderilor de citire conștientă, cursivă, coerentă și exersarea deprinderilor de exprimare orală și scrisă

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

A. Cognitive:

O1- Să cânte individual și în grup cântece însușite anterior; Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii cântă individual și în grup două cântece învățate la clasă.

O2- Să memoreze linia melodică și conținutul de idei al cântecului nou; Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii memorează linia melodică și conținutul de idei;

O3- Să reproducă linia melodică și conținutul de idei al cântecului nou; Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii reproduc linia melodică și conținutul de idei;

O4- Să utilizeze nuanțări adecvate în cântarea colectivă sau individuală potrivit conținutului de idei și caracterului melodic; Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii utilizează nuanțări adecvate în cântarea colectivă sau individuală potrivit conținutului de idei;

B. Psihomotorii:

O5- Să interpreteze refrenul cântecului prin bătăi de palme și cu acompaniament muzical; Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii interpretează cel puțin refrenul prin bătăi de palme;

C. Afective:

O6. Să manifeste interes și plăcere de a cânta; Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii manifestă verbal sau nonverbal o stare afectivă pozitivă cel puțin o dată pe parcursul activității.

STRATEGII DIDACTICE:

- a) **Metode și procedee didactice:** conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, observația, jocul
- b) **Mijloace de învățământ:** planșă cu anotimpul de primăvară, plic, fișe cu versurile cântecelor
- c) **Forme de organizare:** frontal, individual

RESURSE UMANE: 5 elevi (nivel DMS)

RESURSE TEMPORALE: 45 minute

RESURSE BIBLIOGRAFICE:

- ❖ Matora Ionescu, Ana, Îndrumător pentru predarea muzicii la clasele I-IV, Editura Didactică și Pedagogică București;
- ❖ Palade, M. 2009, Hai să ne jucăm copii, Editura Gheorghe Tofan, Suceava;

DEMERSUL ACTIVITĂȚII

ETAPELE ACTIVITĂȚII	Ob. Op.	CONȚINUTUL INSTRUCTIV - EDUCATIV	STRATEGII DIDACTICE			EVALUAREA
			Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	
I. Moment organizatoric (1 min.) II. Activități muzicale (4 min.)	O1	- Crearea unui climat ambiental apercceptiv pozitiv. - Pregătirea materialelor necesare desfășurării lecției. ❖ EXERCIȚII PREVOCALICE; Se recită versurile, executând astfel câteva exerciții de respirație: • „Spatele de scaun rezemam/Pieptul înainte-l îndepărtam/Trandafirul cu drag mirosim,/Și rostim,/Ce frumos miroase floarea!” <i>Profesorul urmărește realizarea unei respirații ample, lungi și bine dozate.</i> ❖ EXERCIȚII DE DICȚIE: Elevii trebuie să repete după profesor: „Pic, pic, pic Și trop, trop, trop Pic, pic, pic Și trop, trop, trop Înc-un pic și înc-un strop Trenul pleacă de la gară Și străbate-ntreaga țară Tu, tu, tu, tu, tu, tu, tu, Tu, tu, tu, tu, tu, tu, tu. ❖ EXERCIȚII DE ÎNCĂLZIRE VOCALĂ: -Vocalize cu ajutorul vocalelor:A, E, I, O, U; -Vocalize pe sunetele arpegiului gamei DO;	Conversația		Frontal	Observarea comportamentului elevilor
			Exercițiul		Frontal	Aprecieri verbale asupra modului de execuție a exercițiilor;
			Explicația Exercițiul			
			Demonstrația Exercițiul		Frontal	
			Joc muzical		Frontal Individual	

III.Reactualizarea cunoștințelor	O6	Joc: „Ghicesc cântecul” Într-un plic se află biletele cu versuri din cântecele învățate. După citirea biletului, elevii ghicesc despre ce cântec este vorba, apoi îl cântă. La refren, toți elevii bat din palme. „Vine, primăvara/Timpul e frumos,/Noi ieșim pe afară, /Și cântam voios,/Tra , la, la, la /Tra , la , la , la/Tra , la, la, la, la.-, Vine, primăvara” „Rândunica așa zboară, /Iar eu trag , zmeul de sfoară”- „Bate vântul frunzele” „Joacă fete și băieți, /Hora-n bătătură, /Ah, de ce n-am zece vieți, /Să te cânt natură;- „Înfloresc grădinile”	Conversația	Plicul Bilețele cu versuri din cântecele învățate	Frontal Individual	Se apreciază răspunsurile primite și corectitudinea interpretării;
		Observând planșa „ Primăvara” se discută despre anotimpul din imagine.				
IV.Captarea atenției		<i>Astăzi, dragi elevi, la Ludoterapie, vom învăța cântecul „Vine, vine, primăvara”</i>				
V.Anunțarea temei	O2	Se recită versurile cântecului, apoi se cântă model: „Vine, vine, primăvara!”	Demonstrația Exercițiul	Planșă cu anotimpul primăvara	Frontal Individual	Aprecieri verbale asupra răspunsurilor primite;
	O4	Se așterne-n toată țara Floricele pe câmpii				
	O5	Hai să le adunăm copii! Crește, crește, iarba verde Ciocârlia-n nori se pierde	Conversația		Frontal Individual	

VI.Desfășurarea propriu-zisă	Mieii zburdă pe câmpii Haideți să-i vedem copii! <i>Învățarea cântecului:</i> Se învață cântecul cu întreaga clasă, se cântă cu elevii primele două versuri ale primei strofe, apoi următoarele două versuri. Se cântă întreaga strofă.Se va proceda la fel și cu a doua strofă, apoi se cântă împreună tot cântecul. Elevii cântă cu text și bat din palme, menținând ritmul la repetarea ultimelor două versuri ale strofelor. Elevii sunt apreciați asupra modului în care au participat la activitate.				Se apreciază corectitudinea interpretării cântecului; Aprecieri verbale globale și individuale. Evidențierea elevilor.
Evaluarea activității			Elemente de percuție Calculatoare Flaut		

PROIECT DIDACTIC

Profesor: Martac Marinela, Martac Andrei Cosmin

C.Ș.E.I. Alexandria

DATA:

CLASA :

ȘCOALA:

ARIA CURRICULARĂ: Arte și tehnologii

DISCIPLINE: Arte vizuale și abilități practice

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: „Primim și dăruim”

SUBIECTUL: Clinchet de sărbătoare -tehnici de lucru combinate-„Balerina cu rochiță de nea”

FORMA DE REALIZARE : Activitate integrată

TIPUL LECȚIEI: consolidare de priceperi și deprinderi

COMPETENȚE GENERALE:

2.2.Realizarea de compoziții la alegere, valorificând potențialul expresiv al limbajului plastic;

2.4.Remodelarea spațiilor și formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici variate.

COMPETENȚE SPECIFICE:

C1 - Explicarea formarii fulgilor de zăpadă folosind informații obținute la alte discipline de studiu

C2- Enumerarea materialelor și instrumentelor de lucru necesare pe parcursul orei

C3- Verbalizarea etapelor de lucru folosite pentru obținerea fulgului de nea din hârtie

C4- Utilizarea corespunzătoare a instrumentelor de lucru și materialelor pentru obținerea produsului dorit

C5 - Asamblarea materialelor obținute pentru a obține balerina cu rochiță de nea

C6- Analizarea produselor proprii și pe ale colegilor

STRATEGII DIDACTICE

a) **Metode și procedee:** conversația, explicația, demonstrația, exercițiul practic , Turul galeriei.

b) **Mijloace de învățământ și materiale didactice:** coli xerox, foarfece, creioane, planșă-model, acuarele, pensule, pahare cu apă.

c) **Forme de organizare:** activitate frontală, individuală, pe grupe;

d) **Forme de evaluare:** observarea sistematică, interevaluarea, aprecierea verbală, autoevaluare.

Bibliografie:

- **Curriculum pentru învățământul primar**, M.E.N. , 2016.
- Mihăescu Mirela și colectivul- **Metode activ-participative aplicate in învățământul primar**, Editura Didactica Publishing House, București, 2010;
- Cristina Rizea, Daniela Stoicescu, Ioana Stoicescu-**Arte vizuale și abilități practice-manual pentru clasa a IV-a**, Ed.Litera, București, 2014

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

EVENIMENTELE INSTRUIRII	Durată	CP. SP.	CONȚINUT ȘTIINȚIFIC	STRATEGIA DIDACTICĂ			EVALUARE
				Metode si procedee	Mijloace	Forme de organizare	
1. Moment organizatoric 2 min.	2min		Se asigură condițiile necesare desfășurării optime a activității: - verificarea materialelor necesare orei. Elevii se pregătesc pentru începerea activității.	Conversația	-materialele necesare la lecție	frontal individual	Observarea sistematică
2.Captarea atenției	5min	C1	Elevii sunt antrenați într-o discuție referitoare la schimbările pe care le aduce anotimpul iarna și la formarea fulgilor de nea.Folosind cunoștințele de la Științe și din alte surse, ei explică formarea fulgilor de nea. Li se aduc informații suplimentare referitoare la acest subiect(Anexa 1).Se discută despre forma fulgilor de nea.	conversația, explicația, dialogul	-material informativ	frontal	Observarea sistematică
3.Anunțarea temei și a obiectivelor	3min	C2	Se propune elevilor să realizeze fulgi de nea din hârtie, pe care să-i așeze apoi sub „forma unei rochițe de nea pentru o balerină”.La sfârșitul orei produsele obținute vor fi evaluate de colegi și folosite pentru decorarea clasei.În continuare ,elevii enumeră materialele de pe bănci și instrumentele de lucru.	conversația, explicația	-coli albe, foarfece,ață de papiotă, acuarele, pensule	frontal	-observare sistematică
4.Instructajul și demonstrarea tehnicilor de lucru	6min	C3	Se prezintă un model –o siluetă de balerină din hârtie cu rochița dintr-un fulg de nea. Se enumeră etapele de lucru și materialele folosite.Apoi se demonstrează realizarea unui fulg din hârtie .Un copil enumeră etapele de lucru și demonstrează realizarea fulgului în fața clasei.(Anexa 2)	conversația, explicația, demonstrația	-lucrare-model	frontal	-aprecieri verbale

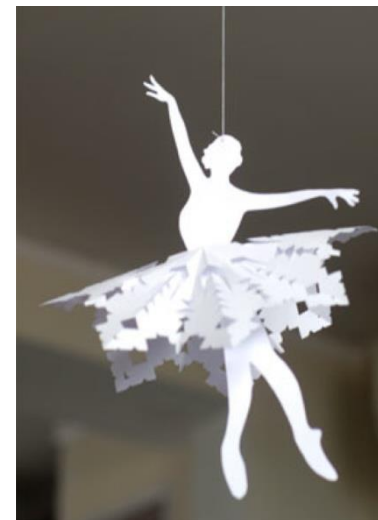
4. Realizarea lucrărilor	15min	C4 Elevii încep realizarea fulgilor de nea.Cei mai îndemânatici îi ajută pe ceilalți.Li se explică elevilor că pot decupa hârtia cum doresc , în așa fel încât forma fulgilor să fie cât mai deosebită. După confecționarea fulgilor de nea, aceștia sunt așezați pe silueta balerinei. Se atașează ața de papiotă și se agață undeva în clasă balerina.Se transmite elevilor că balerina poate fi pictată sau colorată.Fiecare elev este încurajat să-și folosească imaginația. Elevii își pot alege silueta dorită și o pot decora .Pot fi folosiți mai mulți fulgi,astfel încât rochița balerinei să fie mai bogată. C5	-exercițiul practic	-coli albe, foarfece,ața de papiotă, acuarele, pensule	frontal și individual	aprecieri verbale
5. Evaluarea lucrărilor	7min	C6 După realizarea lucrărilor se face Turul Galeriei:pe rând, câte un elev trece prin dreptul fiecărei bănci și analizează lucrările colegilor ținând seama de: respectarea etapelor de lucru,originalitatea produsului,etc.	Turul Galeriei	-produsele obținute	frontal, individual	-aprecieri verbale -evaluare reciprocă
6. Încheierea activității	7min	Sunt menționate lucrările mai deosebite și notate cu calificative.Fiecare elev primește o fișă de colorat cu fulgi de nea de diferite forme .(Anexa 3)În funcție de timpul rămas ,elevii încep să coloreze fișa în clasă și o vor termina acasă.	-conversația	-fișe de lucru -catalog	frontal, individual	-aprecieri verbale colective și individuale -calificative

ANEXA 1

INFORMAȚII DESPRE FULGII DE ZĂPADĂ

În primul rând, experții preferă termenul de „cristale de gheață“, în defavoarea uzualului „fulg de zăpadă“. „Un cristal de zăpadă este format, după cum ne dăm seama din nume, dintr-un singur cristal de gheață. Un fulg de zăpadă este un termen mai general; poate însemna un cristal individual, câteva cristale alipite sau o aglomerare de cristale care formează «bilele pufoase» care plutesc din nori“, explică Kenneth Libbrecht, profesor de fizică de la California Institute of Technology.

Cristalele de zăpadă se formează din vapori de apă care se transformă în gheață în interiorul norilor. În centrul lor se află o particulă de foarte mici dimensiuni – de cele mai multe ori un fir de praf – în jurul căreia se dezvoltă ramificații complexe. „Aceste nuclee pot fi observate în toți fulgii de nea, dar nu cu ochiul liber sau cu un microscop obișnuit, ci cu un microscop electronic“, mai explică el. De ce au fulgii șase laturi sau brațe? Moleculele de apă sunt formate din doi atomi de hidrogen și unul de oxigen. „Atomii și moleculele se pot combina în diferite moduri și, în cazul apei, se combină în structuri hexagonale. Aceste structuri sunt responsabile pentru simetria fulgilor de nea“, spune Libbrecht. Temperatura și umiditatea sunt factori cheie în formarea structurilor. Dacă umiditatea este scăzută, fulgii sunt blocuri hexagonale simple, însă dacă umiditatea este mai mare, cristalele capătă ramificații complexe. Magia fulgilor de zăpadă, observată de îndeaproape, forma finală a unui fulg de nea este o lecție de istorie privind originea lui. Marginea exterioară a cristalului s-a format ultima și, pe măsură ce mergi spre centru, îți poți da seama de condițiile în care s-a dezvoltat“, explică John Hallet, director al Laboratorului pentru Fizica Gheții de la Desert Research Institute, din Reno, Nevada. Steluțele și scuturile se formează la -2 și -15 grade celsius, coloanele și acele apar pe la -5 grade celsius, iar combinația de scuturi și coloane apare la -30 de grade celsius. Așadar, și temperatura joacă un rol important în aspectul fulgilor de zăpadă. Totuși, mai există câteva întrebări fără răspuns. „Rămâne un mister de ce fulgii trec de la scuturi la coloane, apoi la scuturi și iar la coloane atunci când temperatura scade. Este un lucru pe care încerc să îl înțeleg. E un mister de aproximativ 75 de ani“, spune Libbrecht. Și, cu toate că par simetrice, brațele fulgilor de nea nu sunt identice. „Dacă te uiți cu atenție, observi mici diferențe. Atmosfera este un loc plin de turbulențe, iar cristalele oscilează când sunt împrăștiate de vânt. Colțurile lor sunt expuse unor medii ușor diferite“, mai spune el. Totuși, este adevărat că fiecare fulg de nea este unic? „E ca și cum ai amesteca un pachet de cărți și să obții aceeași combinație de două ori. Ai putea să amesteci în fiecare secundă din viața întregului Univers și nu ai obține niciodată același rezultat“, a conchis fizicianul.

ANEXA 2

„Balerina”- Fulg de nea

1. Materiale necesare:

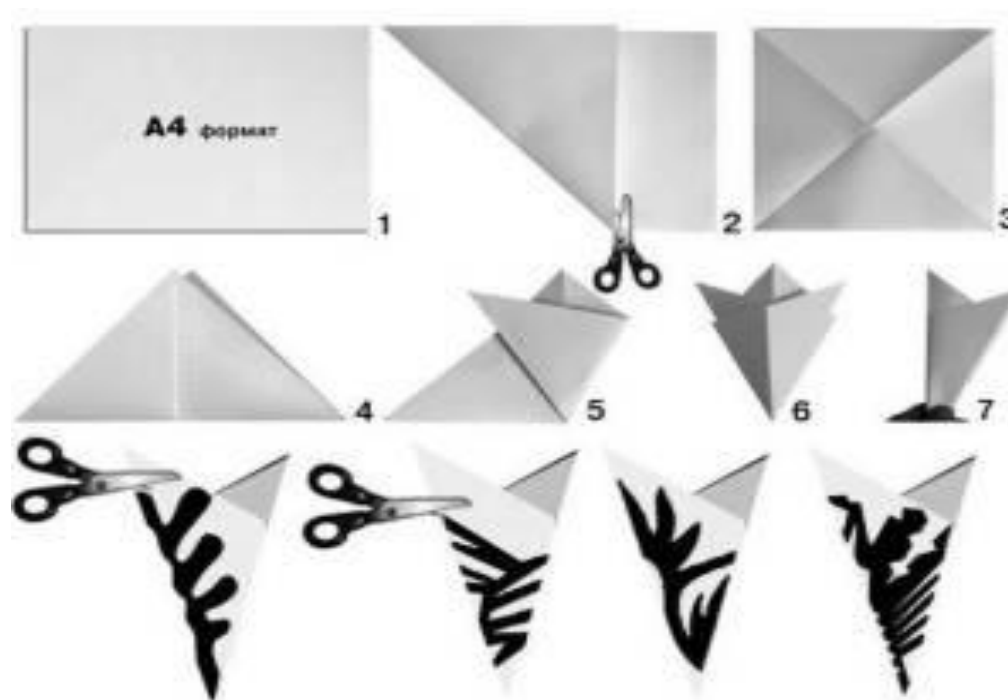
- ✚ Hartie alba sau colorata
- ✚ Foarfece
- ✚ Sabloane balerina
- ✚ Modele de fulgi
- ✚ Ata pentru agatat

2. *Mod de lucru:*

3. După imprimarea modelelor balerina și a modelelor de mai jos a fulgilor de nea, treceti la decupare , pliere si taiere.

4. Odată ce fulgii de zăpadă sunt gata, se taie o fantă în mijloc și se trage cu atenție prin balerină . Dacă fanta se dovedește a fi prea mare, puneti bandă pe partea de jos pentru a le ține împreună.

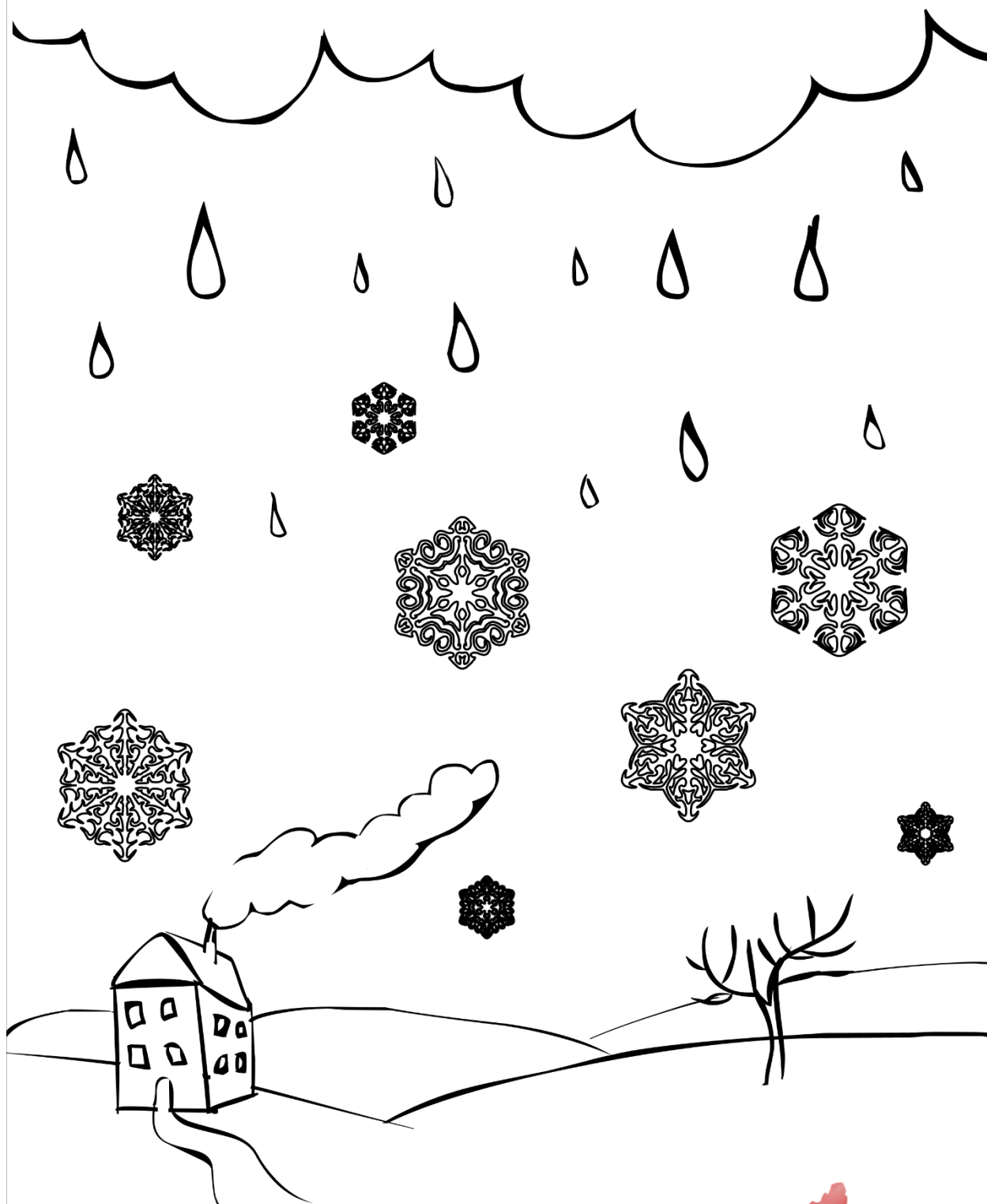
5. Iată câteva șabloane imprimabile: fulg de nea si balerina. Este posibil să doriți să utilizați hârtie mai groasă pentru silueta balerina. Folosiți un fir, ață și ac pentru a le agata. Ai putea lega, de asemenea, firul în jurul una din încheieturile balerinei.

Voi știți cum se formează flugii de nea? Ei se formează în timpul iernii, când temperatura aerului scade sub zero grade. Picăturile de apă îngheață și se transformă în fulgi de nea. Colorați imaginea.

PROIECT DIDACTIC

EDUCATOARE: Filipescu Luminița

GRĂDINIȚA: cu P.N, nr.1,Băbăița

DATA:

GRUPA: mare

TEMA: CÂND, CUM ȘI DE CE SE ÎNTÂMPLĂ?

SUBTEMA: BUCURIILE COPIILOR IARNA

TEMA ZILEI: ZĂPADĂ- BUCURIA COPIILOR

ALA: Artă: „Imagini cu jocurile copiilor iarna”-fișe

Joc de rol: „La derdeluș”

Construcții: „Săniuțe și schiuri”

ADE: DȘ-Cunoașterea mediului- Iarna, bucuria copiilor

DEC-Activitate plastică-Pictură: Tablou de iarnă

TIPUL ACTIVITĂȚII: consolidare, fixare de cunoștințe, priceperi și deprinderi;

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

DURATA : O zi

SCOPUL ACTIVITĂȚII: Stimularea curiozității și a interesului pentru bucuriile ce ni le oferă anotimpul iarna.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

1. Cognitiv:

- Să enumere aspecte specifice anotimpului iarna;
- Să analizeze componentele tablourilor prezentate;
- Să formuleze întrebări folosind pronumele interogativ: CE?, CINE?, UNDE?, CÂND?, DE CE?
- Să realizeze conexiuni referitoare la evenimentele din fiecare tablou;
- Să redea folosind culori reci, aspecte de iarnă utilizând ca tehnica pictura-.

2. Psiho – motorii:

- Să mănuiască corect, cu atenție materialul;
- Să adopte o poziție corectă a corpului în timpul activității;
- Să execute corect mișcările sugerate de text;

3. Afectiv – motivațional:

- Să manifeste interes pentru conținutul activității;
- Să coopereze în formularea întrebărilor și răspunsurilor;
- Să se bucure de reușita lor;
- Să accepte opiniile colegilor.

Strategii didactice:

Metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul, problematizarea, munca în grup, brainstorming-ul, analiza, sinteza, explozia stelară, turul galeriei.

Mijloace de realizare: 5 tablouri A3 cu 5 aspecte de iarnă; o stea, 5 stele mai mici, 5 plicuri, 5 jetoane cu întrebările: „Ce?”, „Cine?”, „Unde?”, „Când?”, „De ce?”; 2 coli de hârtie albă de format A4 împărțite în 4 părți egale; carioci; ecusoane, acuarele, culori nonculori alb și negru

pentru a obtine tonuri reci inchise si deschise, coli de desen, suporturi pentru amestecuri, recipiente cu apa, pensule grose si subtiri, prosoape de hartie, elementul surpriză-Omul de zăpadă.

Forma de organizare: frontal, pe grupuri

Locul de desfășurare: sala de grupă;

Durata: 35-40min.

Elemente de joc: surpriza, bătaie din palme, aplauze.

Material bibliografic:

Curriculum pentru învățământul preșcolar ,M.Ed.C.T., 2010

E. Gongea, G. Reiu, S. Breban, *Activități bazate pe inteligențe multiple.*

SCENARIUL ACTIVITĂȚII

Activitatea debutează cu întâlnirea de grup.

Întâlnirea de dimineață

Ne așezăm în cerc pentru a stabili un contact vizual mai bun pentru toți copiii și o comunicare mai bună cu membrii grupului.

Salutul : »Bună dimineața, dragi copii ! »

Prezența

Se face după ce copiii s-au salutat doi câte doi, rostindu-și numele și se realizează prin versurile :

« Dimineața ne-am trezit

La grădiniță ne-am întâlnit

Frumos noi ne-am salutat

Mâna, cu cine n-am dat ? »

Împărtășirea cu ceilalți

Completăm Calendarul naturii, discutăm despre vreme și despre cum se poate să facem iarna mai plăcută, despre tot ceea ce se poate ieșind afară la zăpadă.

Activitatea de grup

« Jocul meu de iarnă preferat este... »

Se trece la observarea sălii de grupă și a centrelor de interes pregătite. Le spun copiilor cerințele de la fiecare centru, iar apoi aceștia își aleg centrul la care vor să lucreze.

ACTIVITĂȚI LIBER ALESE

JOC DE ROL : « La derdeluș »

BIBLIOTECA : »Imagini cu jocurile copiilor iarna »

CONSTRUCȚII : « Săniuțe și schiuri »-copiii vor lucra cu puzzle din burete moale.

După desfășurarea activităților de la centrele tematice, voi face aprecieri generale asupra participării la activitate și asupra disciplinei. Vom expune produsele finale obținute la centrul tematic și le vom analiza prin metoda « Turul galeriei ».

Trecerea la activitățile pe domenii experiențiale se face prin tranziția « Săniuța fuge ! »

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Secvențele activității	Conținutul instructiv-educativ al activității	Strategii didactice	Evaluare - instrumente indicatori
1. Moment organizatoric	Sala de grupă va fi aerisită și	Conversația	

	mobilierul aranjat sub forma de semicerc, adecvat modului de desfășurare a activității. Materialele didactice vor fi pregătite, unele la vedere altele sub formă de surpriză. Copiii vor intra organizat în sala de grupă și vor ocupa locurile.		
2. Captarea atenției	Captarea atenției se va realiza printr-un cântecel surpriză pe care-l vor asculta cu atenție. <u>Iarna, bucuria copiilor</u> Bucuria copiilor Iarna este – ce paradă Fac în parc, cu larma lor, Când se joacă în zăpadă! Doi fac bulgări – Vesel să se bată, Unul a săpat O cazemată; O fetiță face Îngeri ca de pluș Și-o mulțime Se-mbulzesc la derdeluș! Bucuria copiilor Iarna este – ce paradă Fac în parc, cu larma lor, Când se joacă în zăpadă! Va sosi în clasă elementul surpriză al activității – Om de zăpadă. El va aduce copiilor un tablou cu imagini sugestive ale anotimpului iarna.	Elementul surpriza Om de zăpadă	Atentia Observarea comportamentului copiilor.
3.Reactualizarea cunostintelor	Se va realiza printr-o serie de întrebări despre iarnă: -Ce știți voi despre anotimpul iarna? Iarna este foarte frig, totul este amorțit, uneori ninge, vine Mos Nicolae, Mos Craciun, se sfârșește anul. -Ce simboluri de iarnă recunoașteți ? Sortează imagini și jetoane, le denumesc, enumeră. -Cum se numesc fenomenele specifice iernii? Ninsoare, chiciură, polei, ger, ceață, viscol, soare cu dinti. -Cum este vremea în acest anotimp? -Cum este noaptea față de zi? Se răcește foarte mult, e ger, se micșorează ziua, și noaptea se mărește, se înserează devreme. -Cum ne îmbrăcăm în acest anotimp foarte rece?	Braistormin-gul Conversația	Enumerarea unor aspecte caracteristice anotimpului iarna

4. Prezentarea conținutului și dirijarea învățării	-Care este activitatea oamenilor în acest anotimp? Dar a copiilor? Stau mai mult în casă pentru că este frig, dacă ninge copiii merg la sănius, construiesc oameni de zăpadă, se bat cu bulgări de zăpadă, la patinoar, la munte, la schi. -Ce sărbători sunt specifice creștinilor în acest anotimp? Sărbătorile de iarnă: Moș Nicolae -Sf Nicolae, Craciunul-Moș Craciun, Sf.Ștefan, Revelionul, Sf. Vasile, Boboteaza, Sf. Ion. Astăzi, la activitatea de cunoaștere a mediului, vom vorbi despre aspecte specifice anotimpului iarnă. Tema activității este: ZĂPADĂ- BUCURIA COPIILOR, iar voi veți enumera aspecte, veți formula întrebări și răspunsuri, iar la final veți picta elemente caracteristice iernii, într-un TABLOU DE IARNĂ. Surpriza : o stea mare, cinci stelute mici de culori diferite cu întrebările « ce ? », « cine ? », « când ? », « unde ? », « de ce ? » așezate pe covor. Explicarea regulilor jocului. Se inițiază formarea celor cinci grupuri specifice metodei exploziei stelare. Se organizează colectivul de preșcolari, sub forma de semicerc, iar în mijlocul lor se așază stelutele. În mijloc este așezată o stelută mare, iar peste ea se așază tabloul de iarnă, atenționând copiii că pe fiecare stelută este scrisă o întrebare, cu culori diferite. Întrebările folosite sunt: « ce ? », « cine ? », « unde ? », « când ? », « de ce ? ». Astfel, copiii vor reține că întrebarea « ce ? » este scrisă cu roșu, « cine ? » cu verde, « când ? » cu galben, « unde ? » cu albastru și « de ce ? » cu portocaliu. Aleg 5 copii, care, la rândul lor își aleg fiecare o stelută cu o întrebare. Pe rând, le voi citi întrebarea de pe stelută și le voi explica modul de lucru: fiecare copil ce și-a ales câte o stelută își alege alți 5-6 parteneri cu care formează o echipă. Trebuie să găsească împreună cât mai multe răspunsuri referitoare la imaginea prezentată, folosind întrebarea de pe stelută aleasă. Executarea jocului de probă : un copil va urma instrucțiunile educatoarei, executând jocul de probă.	Explicația	Cunoașterea temei și a obiectivelor Descrierea materialului pregătit și a sarcinilor de lucru
---	---	-------------------	---

	Desfășurarea propriu-zisă a jocului : Toti copiii contemplă tabloul de iarnă, răspunzând în grup, întrebărilor de pe fiecare stelută, timp de 5 minute. Întrebările care vor fi adresate vor fi următoarele: Ce anotimp este sugerat în imagini? Ce simboluri și culori specifice anotimpului iarnă cunoașteți? Ce știm despre anotimpul iarnă? Ce activități specifice iernii cunoașteți? Ce poezie, cântecel vă amintiți despre iarnă? Cine se bucură de venirea iernii ? Cine sosește din Laponia la noi în anotimpul iarnă? Cine pregătește colinde de Craciun? Cine decorează casa, bradul de Craciun? Cine vestește Sărbătoarea Crăciunului? Unde se joacă copiii cu zăpada, dar cu sania, cu patinele? Unde ne jucăm în anotimpul iarnă când nu ninge și este ger? Unde sunt cântate cele mai frumoase colinde de Crăciun? Unde sunt așezate cadourile de Moș Nicolae, dar de Moș Crăciun? Unde pot merge oamenii să schieze sau să patineze în anotimpul iarnă? Când se întorc copiii din vacanță de iarnă la grădinită? Când se construiește un om de zăpadă? Când decorăm Bradul de Crăciun?? Când sărbătorim Crăciunul, dar Revelionul? Când răcesc copiii cel mai des? De ce ne dăm cu sania numai iarnă? De ce este foarte frig iarnă? De ce trebuie să ne îmbrăcăm adecvat în acest anotimp friguros? De ce vin colindătorii numai iarnă? De ce sărbătorim Craciunul?	Conversația Explozia stelara Exercitiul Conversatia Problematizarea Invatarea prin descoperire Lucrul în grup Stelute cu intrebări Surpriza Explicația Demonstrația	Proba orală : răspunsul la întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii, în grup și individual.
5. Obținerea performanței		Observația	

8. Evaluarea	Inelarul aduce fularul Degetul mic nu duce nimic, Degetul mic nu duce nimic, Fiindcă este cel mai mic Fiindcă este cel mai mic. » Se va trece apoi la realizarea de catre copii a picturilor. Pentru a avea un aspect cat mai corect, mai placut, trebuie să nu depășim, să lucrăm îngrijit la măsute, respectând etapele de lucru. În timp ce copiii pictează, îi voi îndruma, stimulându-le încrederea în forțele proprii și încurajându-i. Atmosfera de lucru este relaxantă, desfașurându-se pe fond muzical. După expirarea timpului de lucru, Omul de zăpadă apreciază lucrările realizate. Se realizează evaluarea lucrarilor, evidențiind efortul colectiv și individual. Fiecare copil se poate autoevalua prin raportare la rezultatele obținute de colegii lui, participă la analizarea actiunilor desfășurate în sectoare, face aprecieri despre activitățile celorlalti și poate exprima predicții despre posibile activități viitoare. Se apreciază întrebarile copiilor, modul de exprimare în propoziții, se apreciază cele mai corecte și mai interesante răspunsuri. Educatoarea aduce cuvinte de laudă asupra modului de cooperare și interacțiune dintre membrii aceleiași echipe. Omul de zăpadă le mulțumește copiilor pentru lecția frumoasă. Educatoarea împreună cu copiii, vor realiza o expoziție cu lucrările cele mai frumoase.	Conversatia Brainstor- ming	
9. Încheierea activității.	Se va purta un dialog prin care se apelează la spiritul critic și autocritic al copiilor în aprecierea rezultatelor și a participării lor la întreaga activitate. Copiii vor da un titlu tabloului pe care l-au studiat. Se amintește și denumirea metodei de grup folosită, « explozia stelară ». În încheiere, activitatea va fi completată de jocul de mișcare « Ninge iar » - tranziție. Copiii vor fi recompensați pentru buna desfășurare a activității.		Stand expozițional – centrul tematic. Aprecieri verbale.

ALA Artă: „Imagini cu jocurile copiilor iarna”-fișe

PROIECT DIDACTIC

Profesor: Aruștei Ana-Maria, Asavei Gianina, Gîrbea Alina Dabija

Colegiul Tehnic „Ion Holban” Iași

DATA: 02.02.2023

CLASA: a IX-a C DAS

DESCRIEREA COLECTIVULUI:

1. **B. D.** - 27.09.2005, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), parapareză spastică, epilepsie generalizată cu crize tonico-clonice, întârziere mentală severă/ medie, dislalie polimorfă, enuresis primar nocturn, paralizie de nerv facial stâng completă-ameliorată, gradul de handicap grav cu asistent personal
2. **C. E.-F.** - 02.05.2005, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), autism infantil, Sindrom Hiperkinetic, întârziere mentală moderată, tulburări grave locomotorii statice și dinamice, gradul de handicap grav cu asistent personal
3. **L. C.-C.** - 10.05.2005, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), encefalopatie cronică infantilă, epilepsie generalizată simptomatică, întârziere mentală și de limbaj severă, enuresis primar nocturn, hipotrofie staturo-ponderală, gradul de handicap grav cu asistent personal
4. **M. N.-D.** - 25.07.2006, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), paralizie cerebrală, hemipareză stângă, epilepsie generalizată cu crize tonico-clonice, întârziere mentală severă, autism infantil, sechele rahitism carențial, obezitate, gradul de handicap grav cu asistent personal
5. **R. C.** - 14.05.2005, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), sechele encefalopatie infantilă, epilepsie crize polimorfe, hemipareză spastic dreaptă, retard mediu în dezvoltarea psihică și de limbaj, elemente de autism-dependență totală, gradul de handicap grav cu asistent personal
6. **S. T. A.** - 21.09.2004, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), Sindrom Down, întârziere severă în dezvoltarea limbajului, deficiență mintală severă, gradul de handicap grav cu asistent personal
7. **Ș. M.** - 06.06.2006, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), Sindrom Hiperkinetic cu deficit de atenție, deficiență mintală medie, nu necesită asistent personal
8. **T. M.-V.** - 31.01.2004, deficiență asociată (deficiență neuro-motorie și deficiență mintală), Sindrom Down, retard mental moderat pe fond organic, dislalie, dizatrie, genu valgum, picior plat bilateral, gradul de handicap grav cu asistent personal.

Colectivul clasei a VIII-a C (DAS) este format din 12 elevi, dintre care patru sunt școlarizați la domiciliu, cinci elevi vin fizic la școală, iar trei elevi primesc pachete educaționale, ocazional, aceștia, trei, participă online la activități de predare, de socializare și terapie ocupațională alături de elevii care participă zilnic la ore.

Unii elevi lucrează parțial cu sprijin, alții au nevoie de sprijin total din partea profesorilor, pentru a efectua activitățile propuse. Ritmul lor de lucru este foarte lent, orice stimul le distrage atenția, iar interesul pentru activitate este minim și fluctuant.

Predarea-învățarea la clasa a VIII-a C (DAS) se face pe două grupe de lucru, grupa I este pentru elevii care înțeleg și comunică mesaje verbale și/ sau scrise, iar grupa a II-a este pentru elevii nonverbal, care lucrează numai pe material concret-intuitiv și pictograme, fiecare categorie de elevi primind sarcini diferențiate în funcție de particularitatea sa caracteristică: diagnostic, nivel de dezvoltare intelectuală, ritm de lucru, motivație, stereotipii, fixații, agitație psihomotorie.

ARIA CURRICULARĂ: Tehnologii

DISCIPLINA: Activități de pre-profesionalizare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Produse finite – decorative sau utile

SUBIECTUL LECȚIEI: Aranjament floral

TIPUL LECȚIEI: formare de priceperi și deprinderi

SCOPUL LECȚIEI: formarea de priceperi și deprinderi pentru a realiza un aranjament floral

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

Cognitive:

O1 - Să recunoască emoțiile pozitive din borcânelul cu emoții: fericit, entuziasmat, calm. Obiectivul este atins la nivel minim, dacă elevii recunosc o singură emoție cu ajutorul pictogramelor.

O2 - Să identifice materialele de lucru: un buchet de trandafiri mici, burete, panglică, foarfece, hârtie floristică, cu ajutorul suportului concret-intuitiv. Obiectivul este realizat la nivel minim, dacă elevii identifică o singur material de lucru.

O3 - Să le comunice părinților sentimentul de iubire, prin intermediul limbajului sau al pictogramei. Obiectivul este îndeplinit la nivel minim, dacă elevii comunică sentimentul de iubire cu ajutorul pictogramei.

Psihomotorii:

O4 - Să imite etapele de lucru, urmărind demonstrația profesorului și planșa cu pașii respectivi: să pună trandafirii și buretele în apă, să taie fiecare trandafir, să poziționeze fiecare trandafir în burete, să așeze hârtia floristică sub burete, să adauge panglica roșie să facă nod și fundiță. Obiectivul este atins la nivel minim, dacă elevii imită etapele de lucru cu ajutorul parțial al părintelui.

Afective:

O5 - Să manifeste interes și motivație pentru învățare. Obiectivul va fi îndeplinit la nivel minim, dacă elevii se vor implica în activități la solicitarea profesorului și cu ajutorul părinților.

Metode și procedee: conversația, observația, demonstrația, imitația, explicația, exercițiul, meloterapia, PECS

Mijloace didactice: laptop, Platforma Google Classroom, Meet, Youtube, planșă cu etapele de lucru, pictograme, borcanul cu emoții, buchet cu trandafiri, burete, panglică, foarfece, hârtie floristică

Forme de organizare: frontală, individuală

Evaluare: aprecieri verbale, evaluarea formativă

Timp: 45 minute

BIBLIOGRAFIE:

- ✓ Farzikhosroushahi, C., Vasiliu, C., M., Gurgu, D., Mihailovici, E., Condrea, M., Nistor, L., (2007), *Terapie educațională complexă și integrată*, Programe educaționale pentru elevii cu dificultăți de învățare clasele I-X, Editura Spiru Haret, Iași;
- ✓ Gherguț, A., Frumos, L., Raus, G., (2016), *Educația specială. Ghid metodologic*, Editura Polirom, Iași;
- ✓ Păunescu, C., Ene, L., M., Mânzat, B., Popovici, D., V., Ionescu, L., Petrescu, M., Niculcea, D., (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanitate, București;
- ✓ Programă școlară clasele I - a X-a *Terapie ocupațională*, București, 2008;
- ✓ <https://www.youtube.com/watch?v=5YrtkVHUawI> (muzică de relaxare);
- ✓ www.google.com/imagini etape de lucru.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Nr. ctr. / Timp	Momentele activității	Ob. Op.	Desfășurarea lecției	Strategia didactică			Evaluarea
				Metode și procedee	Material didactic	Forme de organizare	
1. 4 minute	Moment organizatoric		Profesorul salută elevii, părinții, profesorul metodic și profesorul director din cadrul inspecției. Se creează cadrul ambiental optim pentru începerea orei, pe un fond muzical relaxant. https://www.youtube.com/watch?v=5YrtkVHUawI Cadrul didactic face prezența elevilor și sprijină participarea fiecăruia dintre ei la acest prim moment al activității.	Conversația Meloterapia	Laptop Platforma Google Classroom Meet Youtube	Frontală Individuală	
2. 14 minute	(Re)actualizarea conținuturilor ce urmează a fi utilizate	O1 O2	Profesorul îi invită pe elevi să facă apel la emoțiile pozitive sortate în borcânelul personalizat al fiecăruia și să recunoască fiecare emoție. Profesorul insistă asupra emoțiilor pozitive care oferă o stare de bine și ne fac să fim plăcuți nouă și celorlalți. Profesorul le spune elevilor că pe 8 Martie se sărbătorește Ziua mamei, o sărbătoare care vorbește despre iubire. Profesorul îi întreabă dacă își iubesc părinții și frații/surorile. Profesorul le precizează elevilor că îi va ajuta să le ofere un dar aparte părinților lor, contribuind la confecționarea unui aranjament floral de Ziua Mamei. Profesorul le cere elevilor să identifice materialele înfățișate, necesare pentru activitatea plăcută și creativă: un buchet de trandafiri mici, burete, panglică, foarfece, hârtie floristică.	Exercițiul Conversația PECS	Laptop Platforma Google Classroom Meet Pictograme Bucet cu trandafiri Burete Panglică Foarfece Hârtie floristică	Individuală	Aprecieri verbale asupra priceperii de a recunoaște emoțiile pozitive cu ajutorul pictogramelor. Aprecieri verbale asupra capacității de a identifica materialele de lucru pe baza suportului concret-intuitiv.

3. 2 minute	Descrierea fazelor lucrării		Profesorul le prezintă elevilor planșa cu pașii care trebuie urmați pentru realizarea aranjamentului floral (Vezi Anexa 1): Pasul I: se pun trandafirii și buretele în apă; Pasul II: se taie fiecare trandafir; Pasul III: se poziționează fiecare trandafir în burete; Pasul IV: se pune hârtia floristică; Pasul V: se adaugă panglica roșie, se face nod și fundiță.	Conversația Observația Explicația	Laptop Platforma Google Classroom Meet Planșă	Individuală	Observarea comportamentului elevilor
4. 20 minute	Demonstrarea modului de realizare și efectuarea lucrării de către elevi	O4	Profesorul le solicită părinților să aducă pe birou materialele necesare pentru confecționarea aranjamentului floral: un buchet de trandafiri mici, burete, panglică, foarfece, hârtie floristică. Profesorul demonstrează modelul de realizare, lucrând în același ritm cu elevii.	Conversația Exercițiul Demonstrația Imitația Observația	Laptop Platforma Google Classroom Meet Buchet de trandafiri mici Burete Panglică Foarfece Hârtie floristică	Individuală	Aprecieri verbale asupra priceperii de a imita etapele de lucru, urmărind demonstrația profesorului.
5. 3 minute	Analiza modului în care a fost efectuată lucrarea	O5	Profesorul apreciază modul în care elevii s-au implicat individual pentru realizarea activității, fiind ajutați de părinți.	Conversația	Laptop Platforma Google Classroom Meet	Individuală	Aprecieri verbale asupra deprinderii de a manifesta interes și motivație pentru învățare.
6. 2 minute	Încheierea activității	O3	La final, profesorul va felicita elevii pentru faptul că au manifestat interes și motivație pentru învățare, mulțumindu-le părinților pentru sprijinul oferit în cadrul activităților on-line.	Conversația	Laptop Platforma Google Classroom Meet	Individuală Frontală	Aprecieri verbale asupra capacității de a comunica sentimentul de

			Astfel, profesorul le spune elevilor să îi transmită părintelui care i-a ajutat la confecționarea aranjamentului floral că îl iubește și să îi ofere în dar lucrarea!		Aranjament floral		iubire pentru părintele său.
--	--	--	---	--	-------------------	--	------------------------------

ANEXA 1

PASUL I: SE PUN TRANDAFIRII ȘI BURETELE ÎN APĂ

PASUL II: SE TAIE FIECARE TRANDAFIR

PASUL III: SE POZIȚIONEAZĂ FIECARE TRANDAFIR ÎN BURETELE UMED

PASUL IV: SE PUNE HÂRTIA FLORISTICĂ SUB BURETELE CU FLORI

PASUL V: SE ADAUGĂ PANGLICA ROȘIE, SE FACE NOD ȘI FUNDIȚĂ

PROIECT DE ACTIVITATE

Învățător-educator: Șchiopu Constanța

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

Data:

Clasa: Pregătitoare,DMS

Aria curriculară: Terapie educațională complexă și integrată

Disciplina: Terapie ocupațională

Unitatea de învățare: Abilități manuale

Titlul activității: Coșul cu căpșune

Mijloc de realizare: Colaj

Tipul activității: Formare de priceperi și deprinderi

COMPETENȚE GENERALE

- 1.Exersarea abilităților psihomotrice generale prin intermediul acțiunilor de explorare senzorială a mediului înconjurător
- 2.Aplicarea unor tehnici de lucru folosind diverse materiale și instrumente
- 3.Realizarea și aprecierea unor produse utile

COMPETENȚE SPECIFICE

- C1-recunoașterea caracteristicilor căpșunelor;
- C2-denumirea materialelor și instrumentelor de lucru;
- C3-precizarea etapelor de lucru;
- C4-folosirea corectă a tehnicii de lipire a hârtiei;
- C5-păstrarea ordinii și curățeniei la masa de lucru;
- C6-aprecierea obiectivă a propriei lucrări cât și pe ale colegilor în funcție de criteriile stabilite.

STRATEGII DIDACTICE

Metode și procedee : conversația euristică, explicația, observația, demonstrația, exercițiul,Turul galeriei.

Mijloace de învățământ: lucrare model (anexa1), fișe-suport (anexa2), căpșune din hârtie (anexa3), fluturi perforați, lipici, perforatoare, șervețele, panou polistiren, bolduri, cd player;

Forme de organizare: frontală, individuală

Evaluare: formativă

Durata: 45 minute

Bibliografie:

- 1.Programa școlară pentru Terapie educațională ,clasele I-X,aprobată prin ordin al ministrului nr. 5234/01.09.2008, București
- 2.Stoica Daniela „Abilități practice”,Editura Carminis, Pitești, 2004

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

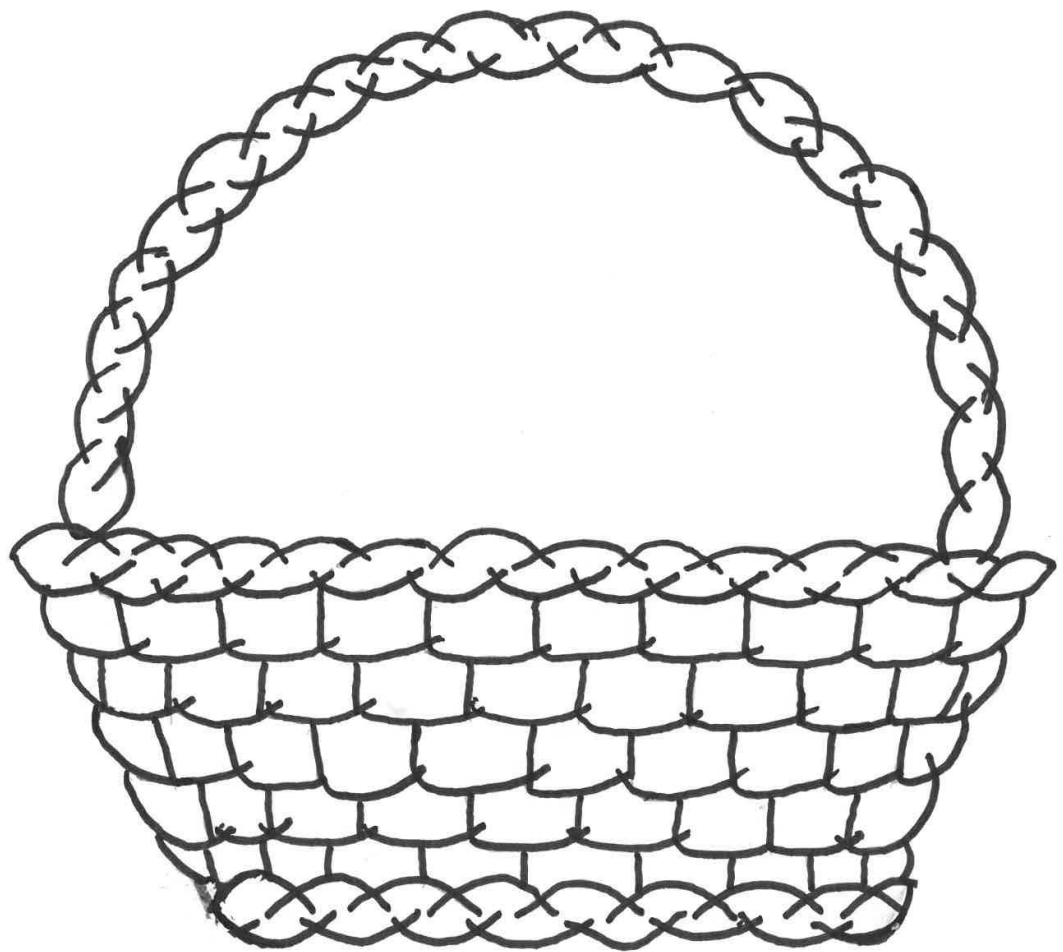
Nr. crt.	Etapele activității	Conținut educațional	Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric	Profesorul asigură condițiile optime pentru desfășurarea activității.				
2.	Captarea atenției	Se va realiza prin descoperirea fotografiei unei fete pe nume Căpșunica.(anexa 4)	Conversația Observația		Frontală	Orală
3.	Anunțarea temei și a competențelor	Anunță tema activității – „Coșul cu căpșune” și competențele pe înțelesul elevilor.	Conversația		Frontală	
4.	Dirijarea activității	- Profesorul prezintă lucrarea-model și explică modul de realizare; -Împarte materialele de lucru și solicită elevilor să le recunoască; -Prin întrebări adresate elevilor verifică dacă aceștia și-au însușit ordinea etapelor de lucru; -Prezintă criteriile de evaluare: -finalizarea lucrării; -corectitudinea execuției; -aspect îngrijit; -Dă startul activității și cere elevilor să realizeze lucrările respectând	Conversația Observația Explicația	Lucrarea model Fișe suport Căpșune din hârtie colorată Fluturi perforați Lipici Șervețele umede	Frontală Individuală	Orală

		etapele de lucru,folosind corect instrumentele și tehnica de lucru învățată; –Informează elevii că la sfârșitul activității lucrările vor fi expuse în clasă și vor fi analizate și apreciate în funcție de criteriile stabilite; -Pentru crearea unei atmosfere de lucru cât mai plăcute se asigură un fond muzical; -Urmărește executarea lucrărilor și ajută elevii care se descurcă mai greu.	Demonstrația Exercițiul	Panou polistiren Bolduri	Individuală	Proba practică
5.	Analiza și aprecierea lucrărilor	Pe un panou expune lucrările realizate de elevi și împreună vor efectua evaluarea lor ținând cont de criteriile stabilite anterior.	Conversația Turul galeriei	Lucrările realizate de elevi	Frontală, Individuală	Aprecieri verbale Autoevaluarea
6.	Încheierea activității	Face aprecieri stimulative referitoare la comportamentul elevilor în timpul activității și a modului în care au realizat sarcinile de lucru.	Conversația		Frontală	Aprecieri verbale

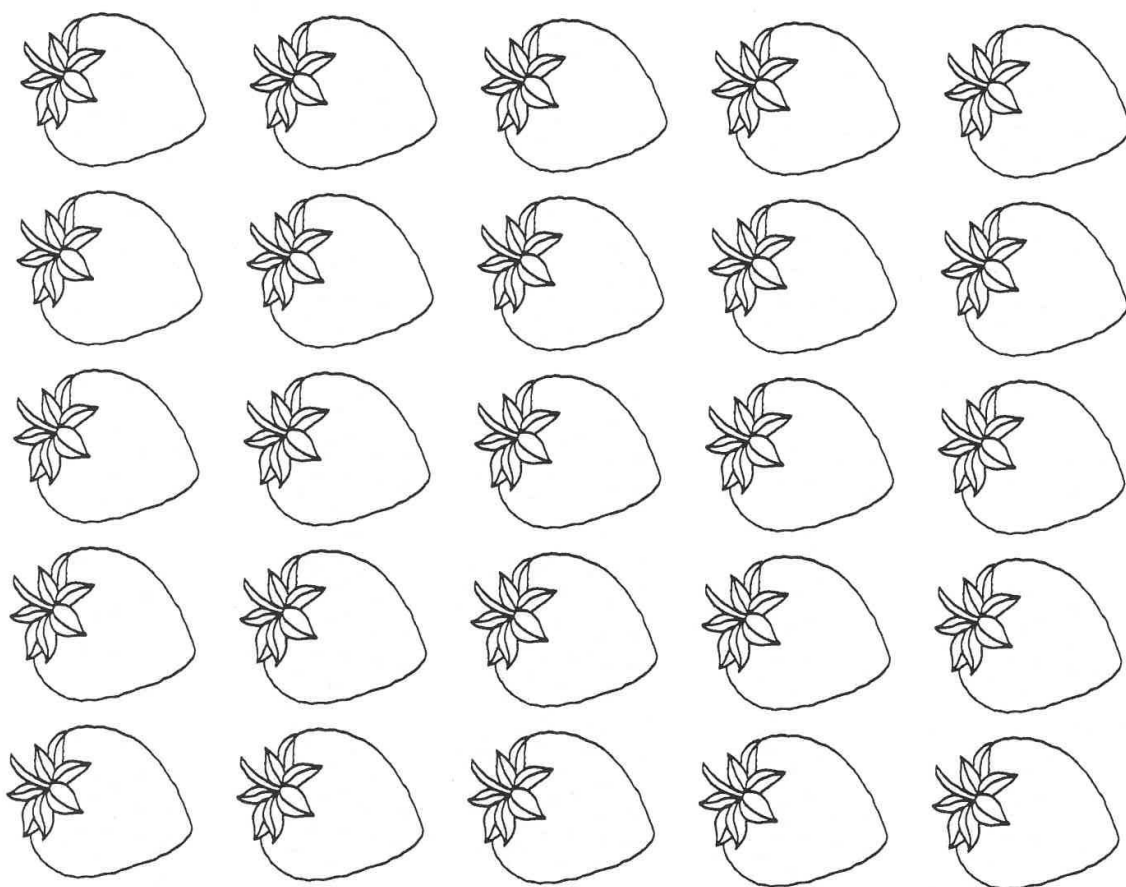
Anexa 1

Anexa 2

Anexa 3

PROIECT EDUCAȚIONAL LOCAL

Prof. Staicu Eugenia Viorica

Liceul Tehnologic „A. Saligny”, Roșiorii de Vede

ReciCLAREA, O SOLUTIE IMPOTRIVA INCALZIRII GLOBALE

Școală propunătoare:

**LICEUL TEHNOLOGIC
„ANGHEL SALIGNY”
ROȘIORI DE VEDE
JUDEȚUL TELEORMAN**

**CENTRUL ȘCOLAR DE
EDUCAȚIE INCLUZIVĂ
ROȘIORI DE VEDE
JUDEȚUL TELEORMAN**

**DIRECȚIA pt CULTURĂ, EDUCAȚIE, CREAȚIE și SPORT
ROȘIORI DE VEDE**

2023

„RECICLAREA, O SOLUȚIE ÎMPOTRIVA ÎNCĂLZIRII GLOBALE”

ARGUMENT:

Educația pentru mediu are scopul de a îmbunătăți calitatea vieții, poate ajuta oamenii să câștige cunoștințe, deprinderi, motivații și valori de care au nevoie pentru a gospodări eficient resursele pământului și de a-și asuma răspunderea pentru menținerea calității mediului.

Dacă înțelegem toți că trebuie să luăm în serios protecția mediului și că un mediu înconjurător sănătos e un drept important al fiecăruia, de care avem mare nevoie și pe care trebuie să îl apărăm, va fi mai ușor să se facă cele de trebuință acum.

Tinerii trebuie să conștientizeze cât de importantă este gestionarea resurselor naturale și păstrarea unui mediu curat, prin reciclarea deșeurilor și , de ce nu prin găsirea unor alte utilități pentru aceste deșeuri . Realizarea unor obiecte de decor din materiale reciclabile poate fi o soluție la îndemâna oricui pentru păstrarea unui mediu mai curat, mai frumos.

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

- Conștientizarea importanței păstrării unui mediu curat
- Conștientizarea pericolului încălzirii globale
- Dezvoltarea de comportamente pozitive față de reciclare
- Dezvoltarea simțului artistic ;
- Încurajarea copiilor talentați în domeniul artelor plastice
- Dezvoltarea potențialului de empatizare al elevilor cu problemele copiilor cu nevoi speciale;

GRUP-ȚINTĂ/ BENEFICIARI:

- Elevii Centrului Școlar de Educație Incluzivă- Roșiori de Vede
- Elevii Liceului Tehnologic „Anghel Saligny”-Roșiori de Vede

RESURSE:

- Umane: elevii și profesorii (de la Liceul Tehnologic „A. Saligny”, de la Centrul Școlar de Educație Incluzivă, DCECS- Roșiori de Vede) , reprezentanți ai comunității locale, mass-media
- Materiale: cutii metalice, pet-uri, pânză, sfoară, culori acrilice, hârtie etc.

PERIOADA DE DESFĂȘURARE: 2023

LOCUL DESFĂȘURĂRII:

Liceul Tehnologic „Anghel Saligny” - Roșiori de Vede

COORDONATORI:

- Prof. Bratcoveanu Haralambie, prof. Staicu Eugenia-Viorica, de la Liceul Tehnologic „A. Saligny”
- Prof. Dură Mioara, prof. Stela Dumitru, de la Centrul Școlar de Educație Incluzivă- Roșiori de Vede
- D-na Tuinete Monica, Referent Creație artistică DCECS- Roșiori de Vede

SECȚIUNI:

1. SESIUNE DE REFERATE ȘI DISCUȚII (Profesori și elevi)

-Responsabili:Staicu Eugenia Viorica, Bratcoveanu Haralambie, Dură Mioara,

2. PREZENTARE POWER-POINT pe tema reciclării

-Elevii vor fi împărțiți în grupuri mixte și vor realiza prezentări ppt în concordanță cu tema dată.

-creațiile vor transmite un mesaj original.

Responsabili: Staicu Eugenia Viorica

3.OBIECTE DECORATIVE

-Elevii vor realiza obiecte decorative din materiale reciclabile

Responsabili:

- Prof. Bratcoveanu Haralambie, , prof. Saicu Eugenia-Viorica, de la Liceul Tehnologic „A. Saligny”
- Prof. Dură Mioara, prof. Stela Dumitru, de la Centrul Școlar de Educație Incluzivă- Roșiori de Vede
- D-na Tuinete Monica,Referent Creație artistică DCECS- Roșiori de Vede

REZULTATE:

*Expoziție cu produsele artistice ale elevilor

DISEMINARE:

Prezentarea proiectului pe site-ul școliilor și în mass media

SECȚIUNEA III

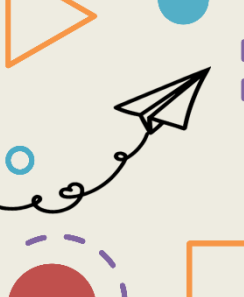
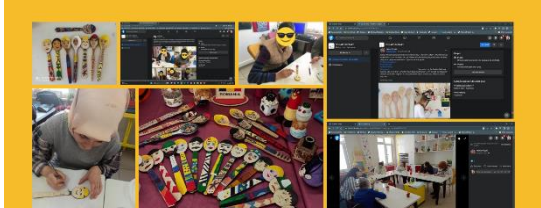
**PPT cu tema - Metode creative și artistice,
instrumente de lucru integrative și
interactive necesare educației elevilor cu
nevoi speciale**

SET DE PERSONAJE - PRODUS PREZENTAT ÎN CADRUL CONCURSULUI NAȚIONAL MADE FOR EUROPE

Prof. Iordănoaia Iuliana Luminița
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

În cadrul proiectului SEN-ART „SKY IS THE LIMIT” 2020 – 1 – TR01 – KA229 – 092504 derulat de C.S.E.I. Alexandria a fost realizat un set de personaje folosind linguri de lemn de unică folosință. La momentul actual setul conține 60 de linguri reprezentând emoții și expresii faciale, meserii, animale, figuri de copii. Lingurile au fost fie pictate folosind culori acrilice, fie colorate cu ajutorul markerelor permanente și ulterior lăcuite. Produsul a fost înscris în cadrul Concursului Național „Made for Europe” 2023.

	SEN ART SKY IS THE LIMIT nr. 20201-TR01-KA229-092504 CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ALEXANDRIA Martie 2023 ELEV: Constantin Florin Ionuț Prof. coordonator Iordănoaia Iuliana Luminița 																		
Elevii speciali au nevoie de măsuri educaționale speciale și strategii alternative 	De aceea, profesori din 5 țări și-au dorit: crearea unor experiențe alternative de învățare, organizarea de atelier de artă, utilizarea largă a metodelor de art terapie în educația specială 																		
PARTENERI TURCIA - Selçuklu Özel Eğitim Meslek Okulu CROAȚIA - Secondary School Centarzaodgoji obrazovanje POLONIA - Zespol Szkol Nr 16 ROMANIA - Centrul Școlar de Educație Incluziva Alexandria PORTUGALIA - Agrupamento de Escolas Dra Laura Ayres	Mobilitățile LTTA din proiect CSEI Alexandria a avut 18 mobilități în unitățile partenere și a fost gazdă pentru 18 cadre didactice din cele 4 instituții partenere. <table border="1"> <thead> <tr> <th>PERIOADA</th> <th>ȚARA GAZDĂ</th> <th>ACTIVITATEA PRINCIPALĂ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>SEPTEMBRIE 2021</td> <td>TURCIA</td> <td>Art - terapie - ceramică și lemn</td> </tr> <tr> <td>NOIEMBRIE 2021</td> <td>PORTUGALIA</td> <td>Art - terapie - pictură și mestesuguri</td> </tr> <tr> <td>FEBRUARIE 2022</td> <td>CROAȚIA</td> <td>Art - terapie - muzică</td> </tr> <tr> <td>MARTIE 2022</td> <td>ROMANIA</td> <td>Art - terapie - teatru și dramă</td> </tr> <tr> <td>MAI 2022</td> <td>POLONIA</td> <td>Eco Art Terapie</td> </tr> </tbody> </table> 	PERIOADA	ȚARA GAZDĂ	ACTIVITATEA PRINCIPALĂ	SEPTEMBRIE 2021	TURCIA	Art - terapie - ceramică și lemn	NOIEMBRIE 2021	PORTUGALIA	Art - terapie - pictură și mestesuguri	FEBRUARIE 2022	CROAȚIA	Art - terapie - muzică	MARTIE 2022	ROMANIA	Art - terapie - teatru și dramă	MAI 2022	POLONIA	Eco Art Terapie
PERIOADA	ȚARA GAZDĂ	ACTIVITATEA PRINCIPALĂ																	
SEPTEMBRIE 2021	TURCIA	Art - terapie - ceramică și lemn																	
NOIEMBRIE 2021	PORTUGALIA	Art - terapie - pictură și mestesuguri																	
FEBRUARIE 2022	CROAȚIA	Art - terapie - muzică																	
MARTIE 2022	ROMANIA	Art - terapie - teatru și dramă																	
MAI 2022	POLONIA	Eco Art Terapie																	

	Am pus la un loc ceea ce am învățat în proiect Partenerul turc ne-a învățat cum să utilizăm lemnul. În Portugalia am învățat să pictăm. În Croația – prin terapia prin muzică și sunete, am câștigat curajul exprimării. Partenerul din Polonia ne-a demonstrat că putem reutiliza și regândi rolul unor lucruri obișnuite. Noi aveam deja tălcul și elevi care să ne inspire.								
Produsul final de proiect: Set de linguri pictate 	În ce constă produsul? Linguri de lemn de unică folosință pictate sau desenate, reprezentând: emoții și expresii faciale, personaje, meserii, animale. Numărul acestora se completează continuu prin adăugarea celor desenate, de elevi în timpul activităților. 								
	De ce l-am creat? Aveam nevoie de un produs util în: • stimulare multisenzorială • educație psihomotrică • structurarea și dezvoltarea limbajului; • tehnici alternative de comunicare • educație ritmică; • stimulare cognitivă; • modelare comportamentală 								
Ce am obținut? Un produs creat ÎMPREUNĂ: elevi, profesori, părinți Un produs ieftin Un produs de mici dimensiuni, ușor, ce poate fi adus acolo unde ai nevoie: • cabinet de terapii specifice; • sală de clasă; • domiciliul elevului. Un produs perfectibil, adaptabil, ușor de personalizat și de completat în funcție de nevoile identificate.	 Mariei, cadru didactic itinerant la domiciliu, îi este comod și ușor să folosească lingurițele pictate.								
Am folosit lingurițele cu eficiență și cu plăcere pentru: <table border="1"> <tr> <td>Structurarea limbajului receptiv și expresiv (culori, animale, ființe, meserii, obiecte de îmbrăcăminte)</td> <td>Dezvoltarea motricității și a manualității</td> <td>Mobilizarea aparatului fono-articulator</td> <td>Sortare, numărare</td> </tr> <tr> <td>Recunoașterea și oglindirea emoțiilor</td> <td>Jocuri de rol</td> <td>Creare de povești</td> <td>Dramatizări</td> </tr> </table>	Structurarea limbajului receptiv și expresiv (culori, animale, ființe, meserii, obiecte de îmbrăcăminte)	Dezvoltarea motricității și a manualității	Mobilizarea aparatului fono-articulator	Sortare, numărare	Recunoașterea și oglindirea emoțiilor	Jocuri de rol	Creare de povești	Dramatizări	 Ideea a fost preluată de partenerii noștri din PORTUGALIA
Structurarea limbajului receptiv și expresiv (culori, animale, ființe, meserii, obiecte de îmbrăcăminte)	Dezvoltarea motricității și a manualității	Mobilizarea aparatului fono-articulator	Sortare, numărare						
Recunoașterea și oglindirea emoțiilor	Jocuri de rol	Creare de povești	Dramatizări						
 POLONIA	 TURCIA								

ACTIVITATE ARTISTICĂ, CREATIVĂ ȘI DISTRACTIVĂ

Prof. Pîrșoagă Maria Mihaela
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

Pictura folosind degetele și mâinile este posibil să nu funcționeze cu un copil cu aversiuni senzoriale tactile. Începeți cu obiecte familiare pentru care copilul are interes: jucării, fructe, flori etc. Variaza instrumentele. Explorați alte instrumente pe care copilul le poate înțelege cu ușurință. Câteva idei suplimentare sunt cutiile de ouă, fructele/legumele (merele, cartofii, morcovii și țelina sunt suficient de solide pentru a fi imprimate) și instrumente de artă netradiționale.

Metode și tehnici adaptative de pictură pentru elevii cu deficiențe neuromotorii

prof. Pîrșoagă Maria Mihaela
 Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

pictura poate fi o provocare pentru copiii cu deficiențe neuromotorii

Pentru copiii cu întârzieri motorii, ținerea unei pensule poate fi dificilă.

Chiar și pictura cu degetele poate reprezenta o provocare pentru copiii cu aversiuni senzoriale tactile.

Copiii cu întârzieri cognitive pot să nu fie pregătiți din punct de vedere al dezvoltării să producă imagini cu sau fără un instrument.

Copiii care duc la gură obiecte ar putea fi tentați să culeagă și să guste vopsea (care poate fi sau nu toxică).

Începe încet. Dacă aceasta este prima încercare a copilului de a picta (sau dacă toate celelalte au mers prost), încercați să încetiniți procesul. Modelarea picturii doar cu apă este un prim pas și o modalitate excelentă de a începe cu atitudine pozitivă activitatea.

pictura folosind degetele și mâinile este posibil să nu funcționeze cu un copil cu aversiuni senzoriale tactile. Începeți cu obiecte familiare pentru care copilul are interes: jucării, fructe, flori etc.

Introduceți câte o culoare pe rând. Este o suprasolicitare vizuală pentru copiii care explorează vopseaua pentru prima dată. Începeți cu culorile primare (galben, roșu și albastru) și familiarizați mai întâi copilul cu cea mai deschisă culoare.

Variaza instrumentele. Explorați alte instrumente pe care copilul le poate înțelege cu ușurință. Câteva idei suplimentare sunt cutiile de ouă, fructele/legumele (merele, cartofii, morcovii și țelina sunt suficient de solide pentru a fi imprimate) și instrumente de artă netradiționale.

Activitate artistică, creativă și distractivă

Cântați sau spuneți o poveste în timp ce pictați. Încercați să încorporați și alte părți ale zilei în pictură. Cântați melodiile cu flori sau creați o nouă poveste despre albinuța care zboară din floare în floare.

Bibliografie: Terapie prin joc. Artă relațională, Garry Landreth, editura For You, 2017

Adaptive Art - Deconstructing Disability in the Art Classroom, Bette Naughton sursa <https://www.davisart.com/art-education-resources/adaptive-art/>

ROLUL ART-TERAPIEI ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILOR CU CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE

Prof. Dumitru Stela

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Roșiori de Vede

„Niciun copil/tânăr nu este irecuperabil dacă alegem obiectivele corecte și-l educăm prin metode corecte” (Jean Piaget).

Art-terapia este un domeniu care se bazează pe disciplinele artei și psihologiei, „obiectivul ei principal fiind utilizarea creativității în vindecarea și îmbunătățirea vieții; artterapia este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți auto-înțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională” (Malchiodi, 2003, apud. Drugaș, 2010, p.16).

Art-terapia înseamnă (Malchiodi, 2003, apud. Drugaș, 2010):

§ Stimulare senzorială, pentru că utilizează arta în dezvoltarea proceselor senzoriale, motrice și abilitățile de interacțiune cu ceilalți;

§ Achiziționare de deprinderi, de la cele mai simple, până la cele mai complexe;

§ Adaptare, pentru că mediul în care se desfășoară este bogat în stimuli;

Acestea sunt doar câteva din multitudinea de arii de dezvoltare în care artterapia și-a demonstrat eficiența. Printre altele, descoperirile cercetărilor în artterapie arată că terapia prin artă sporește capacitatea copiilor cu TSA de a se angaja și de a se afirma în interacțiunile lor sociale, reducând, în același timp, hiperactivitatea și neatenția (D'Amico, Lalonde, 2017).

Prin art-terapie pot fi ajutați copiii cu dizabilități, copii cu autism (aceștia pot fi ajutați să se readapteze, să gândească pozitiv, să își crească stima de sine, să depășească sentimentele negative, să devină mai deschiși față de cei din jur) (Eftimie, 2017).

 ROLUL ART-TERAPIEI ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILOR CU CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE Prof. Stela Dumitru CSEI Roșiori de Vede	„Niciun copil/tânăr nu este irecuperabil dacă alegem obiectivele corecte și-l educăm prin metode corecte” (Jean Piaget). Art-terapia este un domeniu care se bazează pe disciplinele artei și psihologiei, obiectivul ei principal fiind utilizarea creativității în vindecarea și îmbunătățirea vieții; artterapia este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți auto-înțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională (Malchiodi, 2003, apud. Drugaș, 2010, p.16). Terapia prin artă se bazează pe ideea că procesul creat de realizare al artei facilitează recuperarea, fiind o formă de comunicare nonverbală a gândurilor și sentimentelor (Malchiodi, 2012). Waxel (1983, apud. Drugaș, 2010) definește practica art-terapeutică drept o formă de psihoterapie cu expresii plastice.
 Art-terapia înseamnă (Malchiodi, 2003, apud. Drugaș, 2010): § Stimulare senzorială, pentru că utilizează arta în dezvoltarea proceselor senzoriale, motrice și abilitățile de interacțiune cu ceilalți; § Achiziționare de deprinderi, de la cele mai simple, până la cele mai complexe; § Adaptare, pentru că mediul în care se desfășoară este bogat în stimuli; Acestea sunt doar câteva din multitudinea de arii de dezvoltare în care artterapia și-a demonstrat eficiența. Printre altele, descoperirile cercetărilor în artterapie arată că terapia prin artă sporește capacitatea copiilor cu TSA de a se angaja și de a se afirma în interacțiunile lor sociale, reducând, în același timp, hiperactivitatea și neatenția (D'Amico, Lalonde, 2017). Prin art-terapie pot fi ajutați copiii cu dizabilități, copii cu autism (aceștia pot fi ajutați să se readapteze, să gândească pozitiv, să își crească stima de sine, să depășească sentimentele negative, să devină mai deschiși față de cei din jur) (Eftimie, 2017).	 Art-terapia, prin tehnici și metodele folosite, induce un aspect constructiv în dezvoltarea capacităților de exprimare verbală și non-verbală a sentimentelor, trăirilor, sentimentelor, caile sunt dezvoltate de copii și a încrederea în propriile proprii, reducând blocurile emoționale. Tehnici, contribuie la soluționarea problemelor și conflictelor inter și intra-personale, la dezvoltarea abilităților de audiență și de audiență, a relațiilor marile și apăsătoare, la dezvoltarea abilităților sociale și îmbunătățirea abilităților de înțelegere și a competențelor sociale. În plan emoțional, prin folosirea creșterii în scop terapeutic, art-terapia contribuie la reducerea tensiunii, a anxietății, a stresului, frustrărilor și trăirilor negative acumulate (Mecreaș, 2010). Alte metode de art-terapie propun un loc de exprimare liberă și creativă a emoțiilor, ideilor, gândurilor, sentimentelor, în jurul cărora, un bășchet și o tranșă în evoluția psihică de către un bășchet apăsător care are un caracter pozitiv, bogat pe încredere.

Tipuri de art-terapie - în literatura de specialitate sunt descrise mai multe tipuri de art-terapie (Dăruș, 2013):

- art-terapie vizuală plastică;
- art-terapie prin muzică (inductivă);
- art-terapie prin dans;
- art-terapie prin teatro.

Art-terapia folosește tehnici creative precum pictura, dansul, modelajul, teatrul, dansul, muzica, fotografiei, pentru a ajuta la crearea personalității și la dezvoltarea pe sine, la dezvoltarea de abilități academice, de învățare și la facilitarea învățării, comunicării și relaționării.

Deosebirea dintre terapia prin artă și terapia prin artă expresivă (art-terapia) este că art-terapia este o terapie prin artă care are ca scop dezvoltarea abilităților artistice și a multor abilități de tehnici terapeutice pentru a ajuta la crearea personalității și relaționării.

- Terapia prin artă încorporează adesea tehnici precum pictura, dansul, modelajul, sculptura (de obicei terapia prin artă este concentrată în primul rând pe artă vizuală, fiind considerată o terapie cu o singură modalitate).
- Terapia prin artă exprimă o mai mare preocupare cu abordarea multimedială, deoarece integrează tehnici din mai multe modalități artistice diferite pentru a ajuta, iar terapia în artă exprimă o abordare integrativă și multimedială de abordare a terapiei prin artă, deoarece integrează tehnici din mai multe modalități artistice diferite pentru a ajuta, iar terapia în artă exprimă o abordare integrativă și multimedială de abordare a terapiei prin artă.

Art-terapia în sprijinul copiilor cu CEF

Art-terapia poate ajuta un copil cu nevoi speciale să rezolve probleme care sunt înfruntate pentru dezvoltarea personală, probleme de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Copiii accentează mai mult la facilitarea schimbării pozitive în comportament, gândire și sentimente unui copil și pot fi realizați în mai multe moduri.

În activitățile de art-terapie desfășurate cu copii cu cerințe educative speciale, obiectivele care trebuie atinse sunt:

- dezvoltarea și reglarea emoțională;
- dezvoltarea motrică, expresivă și socială;
- reglarea dezvoltării motrice, abilităților motrice;
- reglarea dezvoltării în vederea socializării și a comunicării;
- dezvoltarea abilităților motrice;
- dezvoltarea abilităților de învățare;
- dezvoltarea capacității cognitive, a atenției.

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

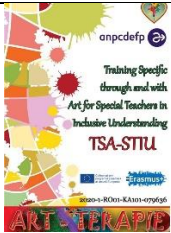
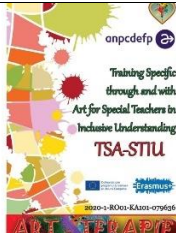
Art-terapia poate ajuta un copil cu dizabilități fizice, 2023 încremând mai mult decât o simplă terapie vizuală, dezvoltarea abilităților motrice și a abilităților de învățare, emoționale, motrice, comportamentale și a dezvoltării și a practicii sociale pentru a ajuta la crearea abilităților motrice, la o concentrare îmbunătățită și la o dezvoltare mai bună, mai ales dacă este practică într-un mediu care îi permite copilului să se relaxeze și să se simtă în siguranță (<https://www.apet.ro/terapie-art-terapia/>).

Concursul Național MADE FOR EUROPE, ediția 2023 - faza județeană, Alexandria, Teleorman

Prof. Popescu Adriana Daniela
CSEI Alexandria, Teleorman

Începând cu 1 octombrie 2020, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria a implementat proiectul de mobilitate cadre didactice KA1 „**Training Specific through and with Art for Special Teachers in Inclusive Understanding**” (Pregătire specifică prin și cu artă pentru profesori din învățământul special într-o abordare incluzivă), care a oferit profesorilor cursuri de formare în Grecia, Croația, Portugalia și Slovenia. Proiectul s-a derulat pe o perioadă de doi ani, până la 30 septembrie 2022.

Total mobilități cadre didactice: 18 – propuse prin proiect și 21 – realizate (2 – suplimentate din buget, 1 – aport propriu). Cadrele didactice participante s-au familiarizat cu noi metode creative utilizate în educația copiilor cu nevoi speciale, precum și cu o serie de instrumente integrative și interactive pentru predare și învățare, cu și prin artă. Tematica generală: terapia prin artă (Art Terapie).

 CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ALEXANDRIA Proiect de mobilitate KA1 - subproiect 2020-1-KA101-079436	
 Concursul Național MADE FOR EUROPE, ediția 2023 - faza județeană Alexandria, Teleorman Equipă: elev: Stoenescu Stoenescu Maria-Maria prof. coordonator: Adriana Daniela Popescu	 • Începând cu 1 octombrie 2020, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria a implementat proiectul de mobilitate cadre didactice KA1 „Training Specific through and with Art for Special Teachers in Inclusive Understanding” (Pregătire specifică prin și cu artă pentru profesori din învățământul special într-o abordare incluzivă), care a oferit profesorilor cursuri de formare în Grecia, Croația, Portugalia și Slovenia. • Proiectul s-a derulat pe o perioadă de doi ani, până la 30 septembrie 2022.
 FLUXUL I - 6 profesori Fire, Santorini, Grecia - August 2021 Titlu cursuri: INTEGRATIVE AND INTERACTIVE APPROACHES TO TEACHING THROUGH ART	
 FLUXUL II - 4 profesori Ljubljana, Slovenia - Octombrie 2021 Titlu cursuri: YES, I CAN: SPECIAL NEEDS STUDENTS AND INCLUSIVE EDUCATION	
 FLUXUL III - 4 profesori Funchal, Madeira, Portugalia - Martie 2022 Titlu cursuri: INCLUSION STARTS WITH A LEARNING TO LIVE TOGETHER	

[illegible]

